

НАРЕДБА ПРЕДСЈЕДНИШТВА СФРЈ ПОВОДОМ 1. МАЈА

ПОЧАСНА ПАЉБА

У част Празника рада — 1. маја извршити почасну паљбу 30. априла у главном граду Социјалистичке Федеративне Републике Југославије Београду са 15 плутона из 24 артиљеријска оруђа, а у главним градовима социјалистичких република — Загребу, Љубљани, Сарајеву, Скопљу и Титограду са 10 плутона из 12 артиљеријских оруђа.

БАЊАЛУКА, 30. април, 1. и 2. мај 1985.
Број 4390 Година XLII Цијена 30 динара

МЛД

ГЛАС

ИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ СВЕЂАРАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

УЗ ПРАЗНИК РАДА

Четрдесет слободних мајева

Овог маја навршава се 99 година како су радници Чикага напустили индустријске хале, ревири и градилишта да би кренули у свој први организован штрајк. Обесплањени, а уједињени у тежњама, дигнутих песница изашли су на улице, чврсто ријешени да се обрачунају са експлоататорима.

Тај давни догађај из осамдесетих година прошлог вијека збио се 1. маја 1886, поставши убрзо симбол борбе радничке класе широм свијета.

Искра бунта, која је тог маја захватила широке спојеве радника на америчком континенту, распалила је и увијек изнова распаљује бакљу слободарства и напредних тежњи међу људима који његују култ рада и бију своје битке за слободан и срећан живот радног човјека.

... А овдје, на просторијама нове, Титове, збратимљене

Југославије, свјedoци смо тренутка који има крупну историјску димензију: управо овог маја навршава се 40 година како је радничка класа наше земље, успјешно приводећи крају оружану револуцију, у цјелини остварила своје националне и социјално-класне циљеве.

У ових 40 слободних мајева рукама наших трудбеника — одлучних да слиједи револуционарне тежње и властитим напорима створе своју љепшу сутрашњицу — настала је, развијала се и стасала социјалистичка Југославија. И сви смо поносни што можемо рећи да је то земља наша, радничка, равноправна, слободна и збратимљена.

Визију о таквој Југославији саопштавао је Тито и тог Првог маја 1945, у тек ослобођеној земљи — као што се види на овој слици са првомајске параде у Београду

Д СПРЕМО

ГОВОРЕ РАДНИЦЕ ТВОРНИЦЕ КОНФЕКЦИЈЕ „МЛАДОСТ“ ИЗ МРКОЊИЋ-ГРАДА

Галама не рјешава кризу

Шест стотина запослених у мркоњичкој конфекцији „Младост“ из дана у дан постиже све боље резултате. Уз раст производње расту и зараде запослених. Просјечна зарада у овом колективу крајем прошле године била је 20 хиљада, а већ за април тај просјек ће бити већи од 26 хиљада динара.

За ову годину планиран је извоз вриједан 280 милиона динара. Цијене конфекције из овог колектива не расту као код других произвођача. Раст трошкова производње до садасу успијевали зауставити растом продуктивности. Прошле године продуктивност је расла за седам одсто, а вјерују да ће тако бити и ове.

Са радницама овог колектива разговарали смо о послу, приватном животу, плановима, жељама и политици. Посебно о политици, јер како рече једна од саговорница: „Ово је радничка држава, па је нормално да политику воде радници“.

Страна 6.

Квалификована кројачица Миља Букановић на радном мјесту

Снимио: Растко ОСТОЈИЋ

Честитамо 1. мај — Међународни празник рада

Сљедећи број „Гласа“ излази у петак, 3. маја

У ОВОМ БРОЈУ:

ИНТЕРВЈУ „ГЛАСА“:

ХАМДИЈА ПОЗДЕРАЦ,
ЧЛАН ПРЕДСЈЕДНИШТВА ЦК СКЈ

ЕНЕРГИЧНО ИСТОРИЈСКИ ИЗБОРЕНИМ ПУТЕМ

И сам Централни комитет је осјећао велике тешкоће да ствари помакне напријед, па и из разлога што у својим редовима није остварио потпуно јединство у гледањима како и у којим правцима да се ствари мијењају. Овдје није ријеч о постојању нејединства у гледањима на глобална питања развоја наше револуције на данашњој етапи, него о разликама у превођењу тих ставова и идеја на језик конкретне праксе, рекао је Хамдија Поздерац.

Страна 2. и 3.

ВЕСЕЛИН БУРАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК
ПРЕДСЈЕДНИШТВА СФРЈ

Јединствена стратегија развоја

Страна 4.

ДУШАН БОГДАНОВ СЕНКО, ПРЕДСЈЕДНИК
ВИЈЕЋА ССЈ

Рад гаранција сигурности

Страна 5.

ПРЕДСТАВЉАМО ДОБИТНИКЕ ПРВО-
МАЈСКЕ НАГРАДЕ РАДА

Подстрек стваралаштву

Страна 8.

ОД ДРЕВНЕ КИНЕ ДО ТЕХНОЛОГИЈЕ
БУДУЋНОСТИ

Почасно мјесто у свјетском клубу

Страна 7.

СА АНТОМ МАЧИНКОВИЋЕМ, ПРЕДСЈЕДНИКОМ ОПШТИНСКОГ ВИЈЕЋА СВЕЗА СИНДИКАТА БАЊАЛУКА О СТИЦАЊУ ДОХОТКА И ЗАШТИТИ СТАНДАРДА

Стандард прва брига

Страна 7.

ENERGI
IZBORE

Član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije Hamdija Pozderac učestvovao je tokom aprila u seriji razgovora u kojima su, u nekoliko bosanskokrajiških opština, neposrednije osvijetljeni zadaci i obaveze što proističu iz Zaključaka 16. sjednice CK SKJ.

Hamdija Pozderac u razgovoru sa našim saradnikom

Hamdija Pozderac se odazvao „Glasovoj“ molbi da za naše čitaoce odgovori na nekoliko pitanja i o motivima koji su do 16. sjednice doveli, ali i o tome što ovu sjednicu (na kojoj je da podsjetimo, drug Pozderac podnio uvodno izlaganje) izdvaja od drugih većih dogovora. S Hamdijom Pozdercem je razgovarao naš saradnik Mladen Šipka, urednik „Komunista“.

● Družo Pozderac, izneseno je mnogo ocjena i opštepartijske debate i njenih rezultata, kao i same 16. sjednice. No, čini mi se da se u tim ocjenama rijetko iznosi odgovor na jednostrano pitanje: zašto je došlo do opštepartijske rasprave?

Vidite, pominjete jedan vrlo interesantan detalj. Čini mi se da je pokretanjem rasprave Centralni komitet Saveza komunista u neku ruku pozvao članstvo u širu akciju u provođenju zadataka revolucije, ali ne samo stoga što je, možda, osjećao da je u određenoj mjeri nemoćan ili blokiran za akciju, kao rukovodstvo, već izato što se, umnogome, osjećalo da Savez komunista obuzima jedna „posmatračka filozofija“, odnosno neutralističko odnošenje prema društvenim problemima.

Dakle, bio je to detalj u atmosferi zaokupljenosti Saveza komunista stanjem u svojim redovima i stanjem duha u društvu, te njegove pritisnutosti spoznajom da sve manje utiče na društvena zbivanja, iako nastaju društveni problemi, pa i kritika Saveza komunista i njemu. U biti, radi se o traženju identiteta, ali ne u smislu prošlosti i budućnosti, nego identiteta sadašnjosti — da Savez komunista u ovoj fazi razvoja jugoslovenskog socijalističkog samoupravnog društva ojača svoju ulogu i da sebe u cjelini učini prodornijim i uticajnijim. I sam Centralni komitet je osjećao velike poteškoće da stvari pomakne naprijed, pa i iz tog razloga što u svojim redovima nije ostvario potpuno jedinstvo u gledanjima kako i u kojim pravcima da se stvari mijenjaju. Ovdje nije riječ o postojanju nejedinstva u gledanjima na globalna pitanja razvoja naše revolucije na današnjoj etapi, nego o razlikama u prevođenju tih stavova i ideja na jezik konkretne prakse.

JAKI MOTIVI
RASPRAVE

Kada spominjem Centralni komitet Saveza komunista Jugoslavije, onda to, po mom mišljenju, vrijedi i za centralne komitee Saveza komunista republika i za pokrajinske komitee, pa ako hoćete i za čitavu rukovodeću strukturu Saveza komunista Jugoslavije. Jer, sva su ta rukovodstva, ipak, i po Statutu SKJ u uskoj vezi. Dakle, to se u neku ruku odnosi i na sva partijska rukovodstva. To je bio jedan od motiva da se partijsko članstvo pozove i na davanje svojih ocjena o stanju u društvu i stanju u Savezu komunista, kao i na široku akciju u mijenjanju tog stanja

na Titovom kursu izgradnje socijalizma u našoj zemlji.

A šta je u prvom planu debate? Traganje za identitetom je i traganje za rješenjima u organizacionom pitanju. Jer, šta je organizaciono pitanje, od Lenjina naovamo? U najdubljem smislu ono izražava odnos između klase i partije, a posredovano tim odnosom i raspored klasnih snaga u društvu. Riječ je o tome kakvu politiku i stav ima radnička partija prema klasnoj strukturi društva i rasporedu snaga. U ovoj raspravi ponegdje smo bili opsjednuti odnosom članstva i rukovodstva, a to je ipak manje bitan odnos od odnosa Saveza komunista kao cjeline i radničke klase čiji je on instrument. Na tu temu se mora nastaviti rasprava jer ona najsuštinskije određuje karakter naše revolucije i vlasti. Uostalom, ona nikad i ne prestaje, sve do konačnog oslobodjenja radničke klase. A Savez komunista Jugoslavije je danas jedini politički pokret u svijetu koji je imao snage i moći da pokrene javnu raspravu o

I sam Centralni komitet je osjećao velike poteškoće da stvari pomakne naprijed, pa i iz tog razloga što u svojim redovima nije ostvario potpuno jedinstvo u gledanjima kako i u kojim pravcima da se stvari mijenjaju. Ovdje nije riječ o postojanju nejedinstva u gledanjima na globalna pitanja razvoja naše revolucije na današnjoj etapi, nego o razlikama u prevođenju tih stavova i ideja na jezik konkretne prakse.

stanju u društvu i o sebi, i to raspravu koja je trajala osam mjeseci. To se u istoriji rijetko činilo. U osmornjesećnu raspravu uči, sa otvorenom kritikom stanja u društvu i u pokretu, u kompleksnim teškoćama mogao je samo Savez komunista Jugoslavije. I upravo to ga čini snažnim; konačno, iz rasprave je izašao snažniji nego što je u nju ušao, pošto je ona — pored drugih rezultata — ostvarila nesumnjivu demokratizaciju odnosa u Savezu komunista i u društvu u cjelini.

● Znači, u pitanju je odnos klase i rukovodstva...

Nije samo to. To je, zapravo, izvedeno pitanje. U odnosu rukovodstva i članstva na određen način se reflektuje i odnos manjine i većine u Savezu komunista pa i u društvu, jer Savez komunista je u odnosu na društvo manjina prema većini. A Savez komunista je to i u odnosu na klasu. Opet, u samom Savezu komunista, u dijalektici njegovog života, postoji vječno pitanje odnosa manjine i većine, koje su komunističke partije, otkad postoje, pokušavale riješavati metodom demokratskog centralizma. Ako smo marksisti, onda moramo znati da većina nikad ne stvara nove ideje, niti je odgovorna za rješenje. Kod nas je Kardelj jako dobro osvijetlio taj odnos, rekavši da manjina kreira i nove ideje i predlaže rješenja, a da komunističko načelo demokratskog centralizma služi i tome da se manjina izbori za svoje ideje na taj način da uvjeri i pridobije većinu.

U Titovo vrijeme nama je bilo jasno da imamo jednu kreativnu manjinu u Savezu komunista, koja se dobrim dijelom poistovjetila i s rukovodstvom. Kako sada stvari stoje? Osjećam da takve manjine više nema, u tom kreativnom smislu, u smislu teorijske i političke inicijative. Pitanje je kako će se ona ponovo kristalizovati, kako će se formirati misaoni i politički autoriteti te vrste. To se može postići samo kolektivnim mišljenjem i, svakako, većim angažovanjem nauke i naučnika komunista.

JEDINSTVENO ZA
SAMOUPRAVLJANJE

Dakle, rekao sam ponešto o tome zašto je rasprava pokrenuta. Još jednom, svrha je rasprave bila da Savez komunista bolje upozna stanje svijesti u vlastitim redovima i u društvu, da uoči bitne aspekte idejnog stanja u Savezu komunista i u društvu, te da se na osnovu toga više osposobi da sagledava zakonitosti razvoja socijalističkog samoupravljanja danas i u bliskoj budućnosti.

● Na osnovu ovoga koliko sam pratio raspravu i kako sam doživljao, čini mi se da je ona pružila i dobre i loše strane, koje tjeraju na razmišljanje. Možete li precizirati jedne i druge...

Naravno. Prvo ove pozitivne. Rasprava je pokazala da je članstvo ili, ako hoćete, Savez komunista, u svojoj glavnici iskazalo raspoloženje u korist našeg puta, razvoja. A ako se tako iskazalo dva miliona i 50 hiljada članova Saveza komunista Jugoslavije, raspoređeno u klasi i u društvu, onda to samo po sebi indicira da je to refleksi šireg raspoloženja u svijesti društva, u javnom socijalističkom mišljenju. Tu, naravno, mogu postojati i određena odstupanja, ali ne velika. Milionske mase koje nisu formalno u Savezu komunista ni u kojem slučaju nisu, kada je riječ o njihovom političkom opredjeljenju, drugačije orijentisane, jer ta dva miliona članova Saveza komunista su reprezentativniji u klasi i u masama mnogo više nego što to nama ponekad izgleda.

Stoga je ukupnim rezultatima, atmosferom i zaključcima javne rasprave i 16. sjednice podržana osnovna linija razvoja jugoslovenskog društva na osnovama socijalističkog samoupravljanja, pune ravnopravnosti, bratstva i jedinstva naroda i narodnosti, federativnog uređenja, politike nesvrstavanja, na onom revolucionarnom putu koji je obilježio djelo i doprinos Josipa Broza Tita. To dalje znači da je članstvo Saveza komunista, respective i klasi i mase, čvrsto opredijeljeno za put socijalističkog samoupravljanja, što samo po sebi predstavlja veliku materijalnu snagu. Dakle, konstanta rasprave odražava istorijsko pamćenje, istorijsku svijest radničke klase i naroda i narodnosti da je put razvoja našeg društva jasno utvrđen i da nema dominantne pomisli da ga treba mijenjati. Narodne mase imaju snažno istorijsko pamćenje i dobro osjećaju šta je postigla naša socijalistička revolucija i čemu ona teži, uprkos svim deformacijama, pa i krupnim promašajima i propustima u ovom ili onom trenutku našeg razvoja, ili na ovom ili onom području društvenog života.

Naime, koliko god kritikovali vlastito društvo, vlastite promašaje, ne možemo biti toliko neobjektivni, da ne znamo da u našem društvu radnička klasa i radni ljudi ipak znače daleko više i utiču više nego u drugim društvima. Naš radni čovjek i građanin u većini zna i misli da, uprkos svim slabostima društva u kojem živi, nisu ni pravednija, ni humanija društva državnog socijalizma, ili, uprkos svemu onome čime je opterećena prosječna ljudska svijest kroz duhovnu proizvodnju, kroz ukupno djelovanje mass—medija, kroz sistem vrednota koji se u društvu rasprostire, da to nisu ni društva buržoaske demokratije. Članstvo Saveza komunista i široke mase naroda i narodnosti dobro osjećaju i znaju prednosti i mane našeg sistema, znaju dobro šta smo postigli, a šta bismo mogli izgubiti, ako bi stihijama ili drugačija kretanja pokušala da nametnu

drukčiji društveni sistem. Iz svih tih razloga opet ću reći da nije u krizi socijalističko samoupravljanje u našoj zemlji nego one tendencije i snage koje mu se suprotstavljaju.

● To je jedan momenat.

Da. Njemu dijalektično korespondira i s njim čini jedinstvo drugi momenat: da svi dobro osjećamo da u našem društvu još uvijek umjesto radničke klase i u ime nje više odlučuju druge, posredničke strukture, i to ne samo one u upravnoj ili političkoj nadgradnji društva, nego i oni socijalni činioci, navodne elite, koje logika odbrane sopstvenih povlašćenih pozicija objektivno suprotstavlja socijalističkom samoupravljanju i istinskoj vlasti radničke klase.

UDRUŽIVANJE
— PRAVI PUTOKAZ

Savez komunista se može, dakle, oslanjati na raspoloženje iz javne rasprave u korist socijalističkog samoupravljanja i na svijest o tome da neki drugi put društvenog razvoja ne dolazi u obzir, već da se traži dosljednost i energičnost u nastavljanju puta kojim smo krenuli. Ne izriče se presuda socijalističkom samoupravljanju uprkos svim elementima konfuzije i stanjima nerivoze koji su zahvatili mase i širinu članstva, Saveza komunista itd.

Sama sjednica je posvjedočila da je u članstvu, a i u širokoj socijalističkoj javnosti zemlje, veoma snažno raspoloženje da se Jugoslavija razvija i jača na ovom pravcu koji je istorijski izborni, što vodi jedinstvu, koheziji, ali ne više i unitarizmu i centralizmu iz nekih ranijih etapa; da se dalje razvijaju i jačaju tekovine bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naroda i narodnosti, a da se suzbijaju i iskorjenjuju nacionalizmi, separatističke tendencije i iredentističke zavjere. Bila je jednoglasna u krajnjem zaključku da se jedinstvo i čvrstina socijalističke Jugoslavije mogu postizati jedino udruživanjem rada kao osnovom novih proizvodnih odnosa i jednim lijekom za savladavanje svih barijera i granica jedinstvenom klasnom interesu radničke klase i jedinstvenom jugoslovenskom tržištu.

● Dobro, udruživanje rada i sredstava na jedinstvenom jugoslovenskom području je naš dugoročni cilj. No, šta je sa „krajnjim“ ciljevima?

U tom smislu rekao bih da svaka istorijska etapa društvenog razvoja ima neku osnovnu unutrašnju, kritičnu tačku u kojoj se sabiraju ključne društvene protivječnosti. Kad je riječ o našem savremenom, socijalističkom samoupravnom društvu, ona se izražava u objektivnoj protivječnosti između prakse koja je za sada u znaku djelimičnog samoupravljanja i istorijske neophodnosti, ali i određenih objektivno postojećih mogućnosti kvalitativnog prelaza cjelokupnog društvenog razvoja ka integralnom samoupravljanju.

Zbog toga je neophodna kritička svijest o višestrukosti tendencija društvenog razvoja, njihovom karakteru i djeljivosti, i prije svega, jedinstvo te svijesti i revolucionarne prakse. To jedinstvo se osvaja, formira i razvija u proizvodnoj i ukupnoj društvenoj praksi u kojoj Savez komunista mora da djeluje nesamo kao faktor ubrzanja istorijskog hoda

Još jednom, svrha je rasprave bila da Savez komunista bolje upozna stanje svijesti u vlastitim redovima i u društvu, da uoči bitne aspekte idejnog stanja u Savezu komunista i u društvu, te da se na osnovu toga više osposobi da sagledava zakonitosti razvoja socijalističkog samoupravljanja danas i u bliskoj budućnosti.

nego, prije svega, kao snaga dijalektičkog preokretanja društvenog razvoja od samoupravljanja, još ograničenog djelovanjem tendencija nekontrolisanog djelovanja ekonomskih zakonitosti, političkog voluntarizma, tehnokratske vlasti, ograničenog sukobima interesa i parcijalizacijom same radničke klase — ka samoupravljanju koje sve više postaje svjesno ovladavanje proizvodnjom društvenog života, čiji su subjekt udruženi proizvođači. To je taj istorijski raspon u koji se mora situirati problematika jedinstva partije proletarijata „danas i ovdje“, odnos klase i Saveza komunista.

Ne samo da nije poželjna isključiva okrenutost prema rukovodstvu, nego i okrenutost Saveza komunista samom sebi. A svu smo raspravuintonirali, i ona je tako tekla, da je Savez komunista alfa i omega svega. Jeste, presudna je i njegova uloga kao idejno—političkog organizatora i inicijatora, što ponavljamo od VI kongresa Saveza komunista Jugoslavije pa naovamo. No, Savez komunista se u raspravi previše okrenuo sebi i previše na sebe svaljuje i odgovornost i slabosti. Odatle smo premalo govorili o klasi i o narodnim masama, i, ako hoćete, o 20 miliona građana pored dva miliona članova Saveza komunista. A bez takve orijentacije nema sveopšte akcije u izgradnji socijalizma na osnovama samoupravljanja.

BEZ PODJELA NA
„NAŠE“ I „TUĐE“

Podsjetio bih da nikada iz protivječnosti razvoja proizvodnih snaga i odnosa proizvodnje ne slijedi neposredno revolucionarni, kvalitativni skok u društvenom razviku. Zaoštrenost te protivječnosti, ma kolika ona bila, samo je objektivna podloga revolucionarnog procesa. Od svjesno—subjektivnog momenta, zapravo djestva organizovanih svjesnih snaga društva koje se ne svode na Savez komunista (ali ga, kako istorijsko iskustvo pokazuje, uključuju kao nezamjenjivu snagu), već prvenstveno označuju revolucionarnu radničku klasu, zavisi šta biva s tom objektivnom mogućnošću, odnosno da li ona ostaje u stanju neiskorištene potencijalnosti, ili se ostvaruje u revolucionarnoj praksi. A ona za nas znači dijalektičku koncepciju socijalističkog samoupravljanja, dovoljno istorijski—konkretizovanu i istovremeno teorijski osmišljenu (sa stanovništva „krajnjeg cilja“, „čovjekove sreće“, kako kaže Edvard Kardelj) koja se zasniva na posredovanju postojećih društvenih uslova i tog cilja, u kojoj se jasno vide problemi sadašnjosti i istovremeno u tu sadašnjost ugrađuju ključne budućnosti.

Tu moramo promijeniti određene ukorijenjene odnose. Kao komunisti, pa i kao građani, moramo i znati što se živa u svakom dijelu naše zemlje, u svim nacionalnim i društvenim sre-

član Predsjedništva CKSKJ

ČNO ISTORIJSKI NIM PUTE

Vi ste vidjeli da je donošenjem svoga programa rada Centralni komitet preuzeo čvrstu i neotklonjivu obavezu da donese idejno-političke stavove i o određenom broju pitanja na koja na 16. sjednici nije dat

dinamika, a ne samo u onima u kojima živimo. I ne samo znati, rekao bih, već i otvoreno raspravljati, „miješati se“. Rekao bih, da u tom pogledu ne smije postojati podjela na „našu“ i „drugu“ sredinu. Svi smo sudbinski povezani i sve nas se jednako tiče i „naš“ i nečiji „tudi“ nacionalizam, jer svi su nacionalizmi protiv nas. Jedan je jedini uslov da imamo pravo prozivanja ljudi i pojava i u drugim sredinama: da to činimo i u odnosu na ljude i pojave u svojoj sredini, i da budemo jednako bespoštedni. Tu je ta međuzavisnost.

Složio bih se sa ocjenom da ta kritika, ta bespoštednost prema vlastitoj sredini često izostaje, što oduzima moralnu legitimaciju da se govori o stanju u svim sredinama. Ali, da bismo uopšte mogli govoriti o svim sredinama, moramo najprije poznavati dobro i druge naše narode i narodnosti i njihove kulture i istoriju, njihove razvojne potrebe danas, a i njihove tradicije, pa i mitove, predraščade i stereotipe, jednako kao što se stvari poznajemo kod naroda i narodnosti kojima pripadamo. Tu štošta još nismo učinili ili razvili kako reba, mada je to osnovni preduslov i sami ne nasjedamo nacionalističkim predrasudama, isključivostima lažnim optuživanjima, ili obično labro iskalkulisanim ispadima. Tu smo, rekao bih, metodološki dosta blokirani.

● Druže Pozderac, rasprava je protekla u znaku pritiska članstva na rukovodstvo — da budu na visini zadatka, da izdužu iz svoje forumske zatvorenosti, da se ponašaju odgovornije i da doprinosu jedinstvu Saveza komunista Jugoslavije. Kako vi gledate na tu kritiku, na taj pritisak?

Kada se malo stvari dublje i šire gledaju, kritika rukovodstva je morala doći na dnevni red i da je stanje u društvu i u Savezu komunista mnogo povoljnije nego što jeste. Jer, kritikovati istorijske ličnosti revolucije na čelu sa Titom bilo je jedno, a kritikovati sada rukovodstvo, kada nema više istorijskih ličnosti revolucije, to je drugo.

KO JE, STVARNO, POLITIČAR

No, nikakva povika na rukovodstva sama po sebi ne rješava stvari. I mimo ove partijske debate, u ovih četiri — pet godina nakon Tita plima kritike na rukovodstva jako je narastala. Mnogo je optužbi na rukovodstva i rukovodioce, političare, rukovodeće

Narodne mase imaju snažno istorijsko pamćenje i dobro osjećaju šta je postigla naša socijalistička revolucija i čemu ona teži, uprkos svim deformacijama, pa i krupnim promašajima i propustima u ovom ili onom trenutku našeg razvoja, ili na ovom ili onom području društvenog života.

ljude koji se nalaze na profesionalnom radu u komunama, udruženjima, ustavnim sudovima, društveno-političkim i društvenim organizacijama od opštine do Federacije.

A zaš su oni stvarno privilegovana kasta, odgovorna za sva zla i svemoguća? Pogotovo danas, kada ljudi iz proizvodnje sve češće odbijaju da na godinu, dvije ili četiri ulaze u „vrtešku“, a da nisu sigurni da će ih čekati radno mjesto u struci, a primanja su nerijetko manja nego da ostanu tamo gdje jesu, u struci i udruženom radu. Isto tako, morali bismo razjasniti ko su, zapravo, političari. Zar se politikom ne bavi, ili ne bi trebao baviti, svaki od oko dva miliona i 50 hiljada članova Saveza komunista, zatim nekoliko miliona ljudi u samoupravnom delegatskom sistemu, pa na kraju krajeva i svaki radni čovjek i svaki građanin?

Ako se misli samo na ljude koji u društveno-političkim zajednicama i društveno-političkim organizacija-

ma profesionalno obavljaju društveno-političku dužnost, onda stvarno razmotrimo da li je uzrok našeg sadašnjeg društvenog stanja u tome što su oni u svoje ruke koncentrisali svu društvenu moć, što su, kako se to počesto kaže, privilegovani i neodgovorni, pa se i bogate. Savez komunista Jugoslavije ima u ovom času oko 1.800 funkcionera na profesionalnom radu u rukovodstvima, od opštinskih komiteta pa do CK SKJ. Ako je potrebno, svakog od njih pretresimo, zavirimo pred javnošću u njegov dosije: šta je bio, šta je radio, kako danas radi, kako se ponaša, šta ima i kako je stekao to što ima. Ni jedan pojedinac ne bi smio unaprijed biti imun ni od javne kritike, ni od smjenjivanja. Zašto to ne normalizovati? Moramo i kao rukovodioci biti izloženi kontroli javnosti i javno polagati račune.

Stekao sam utisak da se na taj, rekao bih „stari“ način daje podrška i Dugoročnom programu ekonomske stabilizacije. Radni čovjek, građanin, kad se zaklinje u program stabilizacije, stvari više — manje svodi na to da ovo ili ono rukovodstvo neće da provede program stabilizacije, ili ako idemo na teritorijalnu osnovu, onda ljudi iz nerazvijenih republika optužuju druge, iz razvijenih republika da čuvaju privilegovane pozicije: ljudi iz razvijenih republika prebacuju nerazvijenima da se zalažu za program stabilizacije, ali ne i za izveznu orijentaciju, a na pitanje šta je to izvezna orijentacija uslijede čista merkantilistička tumačenja.

Ali, jedno je potreba da i oko rukovodećih ljudi skidamo svaku vrstu mistifikacije, a drugo je hajka na političare, jedna već narasla plima malograđanskih ogovaranja kojim nasjeda i šira javnost, pa i dio partijske javnosti, itd. Dosta je prisutno shvatanje o apriori progresivnoj bazi i apriori problematičnom rukovodstvu, pri čemu se i opravdana kritika rukovodstva pojačava nekritičkim

trtiranjem partijske baze. Izostaje dijalektika kada je riječ o cjelini tih odnosa. Time, svakako, ne želim da umanjim ili ublažavam opravdanu kritiku rada i djelovanja rukovodstva u cjelini.

IZBOR, ALI I STVARANJE KADROVA

Sve to, ipak, nije presudno za razvoj našeg socijalističkog samoupravnog društva. Naš je pravi problem u kadrovskoj politici u cjelini društva od OUR-a, do političke sfere u užem smislu — kako da sposobni i najsposobniji dolaze na odgovorna mjesta, da se još više afirmiše stvaralaštvo i hrabrost umjesto oportunitizma. Čak je najvažniji problem društva upravo afirmacija najsposobnijih ljudi, pogotovo onih iz mladih naraštaja, i mnogo šira i

hrabrija demokratizacija kadrovske politike u tom smislu.

● Već se osjeća da ćemo na partijskim kongresima i ne samo na njima, u centralne komitete morati predložiti više ljudi nego što će se izabrati. Koliko se sjećam i vi ste u svom referatu istakli kriterije za izbor, a naročito onaj da partijska baza mora da ispolji svoj subjektivitet u cjelini izbornog postupka.

Tu ima mnogo stereotipa. Recimo, rašireno je shvatanje da jedni te isti ljudi rukovode od NOB naovamo. Međutim, stvarno stanje je znatno složenije. Na političkim funkcijama u Federaciji sada je oko 100-150 ljudi koji su stariji od 60 godina, u republikama i pokrajinama imamo koju stotinu ljudi od 50 do 60 godina, a u opštinama su rijetki, na bilo kojoj dužnosti, ljudi stariji od 50 godina. Na odgovornim stručnim i društvenim dužnostima gotovo da nema mladih od 30, ali ni starijih od 50 godina.

Pravi i najteži problemi leže u dubljim društvenim uzrocima karijerizma i skorojevičkog mentaliteta kod dijela kadrova, te u kadrovskoj politici koja zanemaruje pitanje stvaranja, već se koncentriše na pitanje izbora kadrova. Kako, onda, izaći na kraj s pojavama da pojedine sredine nameću široj zajednici kadrove i onda kada oni očigledno nisu stekli povjerenje drugih, a da se pri tome pozivaju i na famozne „ključeve“, kao i pravo svih da predlažu svoje kandidate i da stoje iza njih itd. S druge strane, kako će se potvrditi, na primjer, u Federaciji nepoznat čovjek? Kako nam sada funkcionije javno mnjenje, o pojedincima se stvara negativan „imidž“, da su, recimo, dogmati, „ustavobranitelji“, ili pak liberali, demagozi, karijeristi, a da to s njihovim stvarnim osobinama i ponašanjem zaista nema nikakve veze. Kako da svakog Jugoslavića može cijiniti po njegovom pravom djelu, misli, ponašanju itd. U tom smislu imamo i lažnih veličina i stvarno potisnutih ljudi. Riječ je, znači, o kompleksnim pitanjima o kojima treba nastaviti raspravu.

● Rekli ste ponešto o pozitivnim ishodišta partijske debate. A što se tiče negativnih ishoda, šta biste izdvojili?

Prvo, pokazalo se da u sve ideologije koje su prisutne u našem društvu prisutne i u Savezu komunista, jer on nije pod staklenim zvonom. Svaka ideologija je i kroz partijsku debatu nudila svoju kritiku društva.

Pored toga, svijest da sve zavisi o rukovodstvu, o čemu sam upravo govorio, nije poželjna, jer na kraju krajeva indicira staljinističko tkivo i u biću Saveza komunista. Ne može se održati ocjena da postoji pravedno članstvo, a grešno rukovodstvo, da je članstvo tobože svojom svijesću nadraslo rukovodstvo, da nejedinstva ima samo u rukovodstvu, a ne i u članstvu, itd. Ovim ne želim umanjiti opravdanost kritike rukovodstava i rukovođenja u najširem smislu riječi.

SK SE PREVIŠE OKRENUO SEBI

I još nešto. Ne samo da nije poželjna isključiva okrenutost prema rukovodstvu, nego i okrenutost Sa-

Recimo, rašireno je shvatanje da jedni te isti ljudi rukovode od NOB-a naovamo. Međutim, stvarno stanje je znatno složenije. Na političkim funkcijama u Federaciji sada je oko 100-150 ljudi koji su stariji od 60 godina, u republikama i pokrajinama imamo koju stotinu ljudi od 50 do 60 godina, a u opštinama su rijetki, na bilo kojoj dužnosti, ljudi stariji od 50 godina. Na odgovornim stručnim i društvenim dužnostima gotovo da nema mladih od 30, ali ni starijih od 50 godina.

Članstvo Saveza komunista i široke mase naroda i narodnosti dobro osjećaju i znaju prednosti i mane našeg sistema, znaju dobro što smo postigli, a šta bismo mogli izgubiti, ako bi stihljna ili drugačija kretanja pokušala da nametnu drukčiji društveni sistem. Iz svih tih razloga opet ću reći da nije u krizi socijalističko samoupravljanje u našoj zemlji nego one tendencije i snage koje mu se suprotstavljaju.

veza komunista samom sebi. A svu smo raspravu intonirali, i ona je tako tekla, da je Savez komunista alfa i omega svega. Jeste, presudna je i njegova uloga kao idejno-političkog organizatora i inicijatora, što ponavljamo od VI kongresa Saveza komunista Jugoslavije pa naovamo. No, Savez komunista se u raspravi previše okrenuo sebi i previše na sebe svaljuje i odgovornost i slabosti. Odatle smo premalo govorili o klasi i o narodnim masama, i, ako hoćete, o 20 miliona građana pored dva miliona članova Saveza komunista. A bez takve orijentacije nema sveopšte akcije u izgrađivanju socijalizma na osnovama samoupravljanja.

Najzad, čini mi se da je u raspravi veoma došlo do izražaja kritika starog sistema iz pozicije starog sistema. Veoma se oštro kritikovalo što ne valja i u Savezu komunista i u društvu i u društvenom razvoju, itd. ali kada se predlažu rješenja ili kada se vide rješenja, onda su, osim načelnog zaklinjanja u samoupravljanje i u pravo radnog čovjeka i građanina, ona ipak, ostajala u okvirima starog ili još postojećeg sistema društveno-ekonomskih odnosa.

Drugim riječima, u Savezu komunista nije dovoljno prisutna svijest da je u našem društvenom razvoju danas presudno to da li će se dokidati osamostaljeno kretanje viška vrijednosti, koliki će on biti, te ko će sve o njegovoj količini i namjeni odlučivati. Još na stvari gledamo tako kao da su, na primjer, sve društvene djelatnosti nešto izvan udruženog rada, nešto što je njegov teret, te ga samo opterećuje i osiromašuje. Prema tome, na tom se detalju pokazuje kako postoji svijest koja vrši kritiku i sistema i razvoja iz pozicija starog sistema i razvoja.

Stekao sam utisak da se na taj, rekao bih „stari“ način daje podrška i Dugoročnom programu ekonomske stabilizacije. Radni čovjek, građanin, kad se zaklinje u program stabilizacije, stvari više — manje svodi na to da ovo ili ono rukovodstvo neće da provede program stabilizacije, ili ako idemo na teritorijalnu osnovu, onda ljudi iz nerazvijenih republika optužuju druge, iz razvijenih republika, da čuvaju privilegovane pozicije; ljudi iz razvijenih republika prebacuju nerazvijenima da se zalažu za program stabilizacije, ali ne i za izveznu orijentaciju, a na pitanje šta je to izvezna orijentacija uslijede čista merkantilistička tumačenja.

NI VELIKE RAZLIKE NISU NEPREMOSTIVE

Provođenje programa stabilizacije i primjena Ustava i ZUR-a za mene se svode na jedno: da moramo bolje i efikasnije adaptirati sadašnje naše proizvodne snage u svjetskoj podjeli rada, da se moramo osposobiti da ih razvijamo našim rješenjima, a na pravcu socijalističkog preobražaja svijeta. Jer, samo tako ćemo izboriti mjesto zemlje koja je sposobna da se razvija na svojoj socijalističkoj, samoupravnoj vertikali, a da je ne guše blokovi, da ne postane tehnološka kolonija svjetskog neokapitalizma, ili da joj iznad glave stalno ne visi damaklov mač državnog socijalizma.

Urgentnost bitke za takvu društvenu socijalističku samoupravnu svijest je jedna od glavnih pouka i imperativa rasprave.

● Ipak, druže Pozderac, postoji određen broj pitanja na koja ni na ovoj sjednici nisu dali odgovori. A to nisu beznačajna, nego krupna pitanja.

odgovor. Lično smatram da je za „krajnje odgovore“ na ta i druga pitanja nužno, na prvom mjestu, raščistiti pitanja modela tržišne ekonomije koji odgovara socijalističkim samoupravnim odnosima; drugo, razviti kompleksni plan i program razvoja ekonomije kao osnove društveno-ekonomskog i političkog sistema. Tako raščišćena pitanja i stavovi, sa osiguranim početnim efektima u oblasti ekonomije (zaustavljanje i smanjivanje inflacije, itd.), mogu da budu prava platforma predstojećeg kongresa Saveza komunista Jugoslavije. No, i samo opredjeljenje CK SKJ da se pitanja o kojima ne postoji saglasnost rješavaju primjenom demokratskog centralizma znači dodatni poticaj, pa i pritisak da se pitanja brže i efikasnije rješavaju. Imam utisak da sada ne pristupamo tim aktuelnim pitanjima ni usko pragmatički, ni samo politički, već sa iskustvom iz rasprave o povezanosti svih činilaca socijalističkog samoupravnog razvoja našeg društva, odnosno razvoja i tendencija koje izražavaju stvarne, a to znači i konkretne i istorijske interese radničke klase za cjelovitim samoupravljanjem.

Kao komunisti, pa i kao građani, moramo i znati što se zbiva u svakom dijelu naše zemlje, u svim nacionalnim i društvenim sredinama, a ne samo u onima u kojima živimo. I ne samo znati, rekao bih, već i otvoreno raspravljati, „miješati se“. Rekao bih da u tom pogledu ne smije postojati podjela na „našu“ i „drugu“ sredinu. Jedan je jedini uslov da imamo pravo prozivanja ljudi i pojava i u drugim sredinama: da to činimo i u odnosu na ljude i pojave u svojoj sredini, i da budemo jednako bespoštedni. Tu je ta međuzavisnost.

Rezultati javne rasprave i same sjednice predstavljaju svojevrstni akcioni program za borbu Saveza komunista da na kongrese i konferencije izade sa više rezultata, sa pojačanim ugledom, sa porastom odgovornosti, sa ojačanim jedinstvom i sa jasnom perspektivom daljnjeg razvoja našeg socijalističkog samoupravnog društva. Akcenat se, znači, pomjera sa traženja uzroka društvenih pojava i predlaganja aktivnosti na praktičnu aktivnost članova i organizacija Saveza komunista za njihovu pozitivnu izmjenu. Znači, danas nam je potrebna i važnija konkretna akcija, nego opredjeljivanje o stavovima i ključu čicama. Samo u tom slučaju ova sjednica može da opravda i potvrdi naznaku značajnog istorijskog momenta u kontinuitetu borbe Saveza komunista i radničke klase za socijalističko samoupravljanje.

Isto tako, morali bismo razjasniti ko su, zapravo, političari. Zar se politikom ne bavi, ili ne bi trebalo baviti, svaki od oko dva miliona i 50 hiljada članova Saveza komunista, zatim nekoliko miliona ljudi u samoupravnom delegatskom sistemu, pa na kraju krajeva i svaki radni čovjek i svaki građanin?

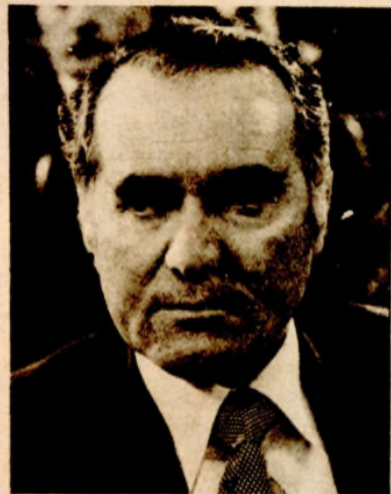
● Dobro, druže Pozderac, i o provođenju antinflacionog programa (šta je osnovna tema 17. sjednice, koja je održana juče — razgovor vođen 27. aprila op. M.S.) nije ranilo saglasnost. Kada je ona, postignuta, a da se nije pribjeglo demokratskom centralizmu?

To ste dobro zapazili. No, u samoj pripremi sjednice vidjelo se da te razlike i različita mišljenja ipak nisu toliko velika i međusobno udaljena. To je onda uslovljeno i ovakav pristup. No, ukoliko bi veće razlike postojale o nekim drugim pitanjima, sigurno da bi se bez oklijevanja pristupio primjeni demokratskog centralizma.

VESELIN ĐURANOVIĆ, PREDsjedNIK PREDsjedništva SFRJ „POLITICI“

JEDINSTVENA STRATEGIJA RAZVOJA

Veselin Đuranović: Nužno je razotkriti političku i ekonomsku suštinu nacionalizma i tako podcijeniti njegove korijene

ekonomске stabilizacije jedina je alternativa sadašnjem nepovoljnom stanju u pogledu usklađivanja i ostvarivanja zajedničkih interesa udruženog rada, odnosno republika i pokrajina u okviru funkcionisanja Federacije.

ETATIZAM CIJIPA UDRUŽENI RAD

Etatizam je, u cjelini gledano, pocijepao udružen rad, a pošto je etatizam na republičkom i pokrajinskom nivou imao tendenciju jačanja, i njegov uticaj je bivao sve veći. Ovo naglašavam iz zato što treba jasno reći da je naš centralni problem — razriješiti protivječnost između socijalističkog samoupravljanja i etatizma u korist samoupravnih socijalističkih odnosa — a ne dozvoliti dominaciju sukoba između decentralizovanog i centralizovanog etatizma ili između etatizma na različitim nivoima, u kakvoj smo situaciji velikim dijelom i danas, što blokira razvoj socijalističkog samoupravljanja, istakao je Đuranović govoreći o uticaju republičko-pokrajinskog etatizma na udružen rad.

Mislim da je danas ojačala svijest o šteti koju nam je nanio decentralizovani etatizam. Takvoj svijesti bitno je doprinijelo donošenje Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. Problem je, ipak, što to saznanje sporo sazrijeva, a posljedice su teške. Deetatizacija i decentralizacija progresivni su procesi, jer su bili put razaranja centralističkog birokratizma i etatizma. Ali njihova se progresivnost mora mjeriti time — koliko otvaraju prostor za ovladavanje dohotkom i društvenom reprodukcijom od strane radnika u udruženom radu. Za sada, taj prostor je velikim dijelom skučen i zbog snage decentralizovanog etatizma, koje je nerijetko zacrtao velom zastupnika interesa udruženog rada. To je izopačavalo svijest o samoj suštini samoupravljanja, a istovremeno otežavalo da se na vrijeme spozna pravo lice nosilaca tendencija decentralizovanog etatizma. Sve je to podsticalo i podstiče inicijative za povratak na centralističku regulativu i intervencionizam savezne države, kao, naravno, jedinom iz lazu iz krize. Izlišno je govoriti o opasnostima takvog „izlaza“ iz krize, naglasio je predsjednik Predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović u intervjuu „Politici“.

Predsjednik Predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović primio je glavnog i odgovornog urednika „Politike“ Aleksandra Bakočevića i, povodom 40-godišnjice pobjede nad fašizmom, odgovorio na više pitanja iz unutrašnjeg i međunarodne politike.

Obilježavajući četiri decenije pobjede nad mračnim silama fašizma i podsjećajući se na strašne prizore ljudskih stradanja — čovječanstvo mora učiniti sve što bi ga udaljilo od ambisa samouništenja, istakao je Veselin Đuranović odgovarajući na pitanje kako gleda na obilježavanje Dana pobjede u svijetu, četiri decenije nakon pobjede nad fašizmom.

— Otuda je i potreba — naglasio je zatim, i dužnost svih snaga mira i demokratije, progresa i humanosti, da nadu zajednički jezik, da se sporazumiju, da se ujedine u borbi za mir, u interesu opstanka ljudske civilizacije.

OBJEKTIVNOST SUDA ISTORIJE

Ocjenujući ukupan doprinos Jugoslavije pobjedi nad fašizmom Đuranović je istakao da je istorija već dala svoj sud o doprinosu svih naroda, pa i naroda Jugoslavije, pobjedi nad silama fašizma. U objektivnost tog suda ne treba sumnjati, jer nije proistekao iz pragmatičkih ili taktičkih razloga ili potreba. Svaki drugačiji sud nije objektivna, a nerijetko predstavlja pokušaj prekrajanja istorije ili njenog iskrivljavanja.

Govoreći potom o političko-bezbjednosnoj situaciji u zemlji Đuranović je ocijenio da je osnovno obilježje sadašnjeg političkog trenutka ofanzivnija i organizovanija društvena akcija na prevladavanju niza otvorenih pitanja o kojima duže postoje razlike i zbog kojih je u velikoj mjeri blokirana akcija na rješavanju privrednih i društvenih problema. Ta pitanja su stavljena na dnevni red ili će uskoro biti postavljena. Pri tom mislim na ostvarivanje antiinflacionog programa, donošenje novog zakona o samoupravnom društvenom planiranju, novih sistemskih rješenja na području ekonomskih odnosa sa inostranstvom, na utvrđivanju politike brzeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i SAP Kosova i okončanje posla u vezi sa kritičkom analizom funkcionisanja našeg političkog sistema. Pozitivni zaokret u ovom pravcu došao je kao rezultat višemesečne opštepartijske akcije na liniji jačanja idejno-političkog i akcionog jedinstva u SKJ. Istakao bih da je veoma značajno što je upravo u sadašnjem trenutku

naglašen kurs dalje demokratizacije u našem društvu, čime se učvršćujemo na osnovnoj liniji našeg revolucionarnog razvoja.

BORBA PROTIV SVIH VIDOVA NACIONALIZMA

Za našu političko-bezbjednosnu situaciju poseban značaj ima odlučna i efikasna borba protiv svih vidova nacionalizma. Dosta dugo bili smo u defanzivi u ovom pogledu. Agresivnije ispoljavanje nacionalizma, sve više i kleronacionalizma, u posljednje vrijeme unosi uznemirenost u narodu. Nužno je razotkriti političku i ekonomsku suštinu nacionalizma u savremenim uslovima i na toj osnovi podsjećati njegove korijene. Upravo idejno-politička borba protiv nacionalizma pretpostavlja razobličavanje njegove političke i ekonomske suštine. U toliko prije što nije sve recidiv prošlosti i mračnog naslijeđa. Nacionalizam se hrani i greškama koje nastaju u vrijeme socijalističkog razvoja. Pri tom treba ponoviti da je nužno uspostaviti jedinstven idejno-politički front protiv nacionalizma i, po dobrom starom pravilu, sa njim se treba obračunavati u sopstvenoj sredini.

Na političko stanje veoma nepovoljno utiču visok rast cijena i pad životnog standarda, kao i zastoj u proizvodnji i izvozu, do čega je došlo na početku ove godine. U sadašnjem trenutku to je najnepovoljniji element političkog stanja. U martu i aprilu stanje se popravljalo, jer su proizvodnja i izvoz počeli da rastu. U stvari, za našu ukupnu situaciju, čvorno pitanje je — osigurati planirani rast proizvodnje i izvoza, čime se stvaraju povoljniji uslovi i za obuzdavanje inflacije i zaustavljanje pada životnog standarda.

Smatram da bismo danas imali manje problema da smo efikasnije i dosljedno primjenjivali osnovna ustavna rješenja u pogledu karaktera i funkcionisanja Federacije, istakao je Đuranović u odgovoru na pitanje o političkim i ekonomskim preprekama efikasnijem usklađivanju zajedničkih interesa u Federaciji. To, prije svega, mislim na područje društveno-ekonomskog razvoja, odnosa i sistema, i na usklađivanje interesa republika i pokrajina. Ustavom su veoma jasno definisani svi osnovni principi na kojima treba da se

● **Osnovno obilježje sadašnjeg političkog trenutka — po ocjeni Veselina Đuranovića — ofanzivnija je i organizovanija društvena akcija na prevladavanju niza otvorenih pitanja o kojima duže postoje razlike i zbog kojih je u velikoj mjeri blokirana akcija na rješavanju privrednih i društvenih problema. Ta pitanja su stavljena na dnevni red ili će uskoro biti postavljena**

zasniva funkcionisanje jedinstvenog jugoslovenskog tržišta.

JEDINSTVENO JUGOSLOVENSKO TRŽIŠTE

U praksi smo još daleko od toga. Kritička analiza funkcionisanja političkog sistema mora odgovoriti na pitanje — zašto je tako. Jer, dovoljno je podsjetiti da je Ustavom definisan princip po kojem se ekonomski interesi naroda i narodnosti ostvaruju na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu, da su društveno-političke zajednice odgovorne za obezbjeđivanje jedinstva jugoslovenskog tržišta i da je protivustavan svaki akt i svaka radnja kojima se narušava jedinstvo jugoslovenskog tržišta — pa da se vidi koliko je praksa u raskoraku sa ustavnim principima.

Istovremeno, treba još određenije utvrditi ustavnu kategoriju zajedničkih interesa udruženog rada, odnosno zajedničkih interesa republika i pokrajina na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu. U središtu tih zajedničkih interesa mora biti zajednička strategija društveno-ekonomskog razvoja, koja u sebi, pored ostalog, sadrži jedinstvenu strategiju tehnološkog razvoja, razvoja energetike, agrara i ekonomskih odnosa sa inostranstvom. Na tim osnovama treba da se odvija i proces transformacije privredne strukture, podjele rada i specijalizacije u jugoslovenskim razmjerama, udruživanja rada i sredstava i samoupravne koncentracije akumulacije.

Dosljedno ostvarivanje osnovnih opredjeljenja sadržanih u Dugoročnom programu

U KAMIČANIMA S POVODOM

PRIZNANJE U PRAVE RUKE

● **Autobusi danas idu u svim pravcima a prije osam godina, kada je mjesna zajednica formirana, bilo je prohodno svega 10 puteva!**
● **Kako prebaciti srednjoročni plan? Svako domaćinstvo član Crvenog krsta**

Petnaestak kilometara od Prijedora smjestilo se selo Kamičani: na plodnoj zemlji, koja biva sve plodnija, žive danas ravno 4.572 žitelja, a tako tačan podatak moguće je zahvaljujući kartoteci koja se od 1977. godine vodi u Mjesnoj zajednici. Čemu ona služi? Svemu i svačemu, a najviše — tačnom uvidu u starosnu, obrazovnu, kvalifikacionu strukturu žitelja, stanje zaposlenosti, stambene i komunalne prilike. Sve to dobro dođe i sve to treba znati kada se u mjesnoj zajednici planiraju aktivnosti. Da se ovdje planira često i danas — uspješno svjedoče naj-

bolje rezultati koje je ova mlada mjesna zajednica, u osam godina svoga postojanja, ostvarila. Kraj mnogih priznanja koje je ovdje, izgleda, za te rezultate, ove godine se našlo još jedno: Povelja Savezne konferencije SSRN Jugoslavije.

Selo Kamičani nema industriju — bar još ne — i stoga se žitelji bave poljoprivredom. I kad Hasan Bečić, sekretar Mjesne zajednice, sa pedantnošću koja je ovdje, izgleda, običaj, kaže da zemlja postaje sve plodnija, onda to može i da posvjedoči: po osmivanju mjesne zajednice, 1977. godine, bačeno je u zemlju 257 tona đubriva. Prošle godine: 425 to-

na! — Za sve imamo argumente, veli on: 1977. godine, zemlja se obrađivala sa 33 traktora a prošle ih je bilo 112. K tome i 7 kombajna umjesto ranije, jednog!

ZEMLJA ZNA DA VRAĆA

Zemlja se obrađuje na 1284 hektara. Neobrađenog skoro da i nema: 1977. godine ga je bilo 273 hektara, a prošle svega 86 hektara. Od toga se dio ipak koristi za napajanje stoke a samo 38 hektara, gdje su klizišta i velike strmine, se nikako ne koristi. Kako onda stoje stvari sa staračkim domaćinstvima?

— Pa, imamo samo jedno takvo domaćinstvo, veli Osman Đonlagić, predsjednik Mjesne konferencije Socijalističkog saveza. Sve drugo, što imalo može da radi, posvetilo se zemlji.

A kada se tako odnosi prema zemlji, i kad se u nju ulaže, onda to ona

obilato vraća. Pa ako su prosječni prinosi 1977. godine iznosili 21 tonu po hektaru pšenice i 26 tona po hektaru kukuruza, prošle godine je zemlja dala pšenice 29 tona, a kukuruza 38 tona po hektaru. Takvi se prinosi odražavaju i na otkup tržišnih viškova. Prije osam godina otkupljeno je 28 tona pšenice, 43 tone kukuruza, 55 tona i 53.100 litara mlijeka. Za prošlu godinu cifre, istim redom, kažu: 177 tona pšenice, 100 tona kukuruza, 82 tone mesa i 88.600 litara mlijeka. Samo je Hamdija Jakupović prošle godine predao 27 tona žitarica. Sljedstveno, on spada među uspješnije proizvođače hrane, isto kao i Šefik Gutić, Kadija Jakupović, Engbert Džirih — za koga mještani vele da u zemlju najviše ulaže i da je obrađuje na najsvremeniji način.

Dok ovako stoji stvar sa individualnim sektorom, ni udruživanje sa društvenim (koji raspolaže sa svega 64 hektara) nije u Kamičanima os-

talo nepoznato. Iako oblici udruživanja nisu naročito raznovrsni, ipak je sedam domaćinstava u kooperativskim odnosima za proizvodnju mlijeka a dva za proizvodnju voća.

PREBAČEN PLAN

Kada se uđe u selo, na sve strane se vide nove i lipeje kuće, a širok put, vele mještani, treba da se u narednom periodu asfaltira. Za to će svakako biti potrebna znatna odricanja, ali, kada se žitelji Kamičana nisu znali odricati?

Samo u prošloj godini iz samodoprinosu je prikupljeno 60,37 miliona dinara, a 1.253.205 dinara činila su dobrovoljna sredstva građana. Time se finansiraju ONO i DSZ, izgradnja nove trafo-stanice, 14 kilometara niskonaponske mreže, 8 vodova, 7 rezervoara, 11 kilometara cjevovoda, 10 kilometara vodovodne mreže...

PRVOMAJSKIH PRAZNIKA

DUŠAN BOGDANOV SENKO, PREDSDJEDNIK VIJEĆA SAVEZA SINDIKATA JUGOSLAVIJE TANJUG-u I BORBI

RAD GARANCIJA SIGURNOSTI

● **Svako mora da odgovara pred radničkom klasom za ono što radi i kako radi. Onoga ko neće ili ne može to da vidi, naglasio je Bogdanov, treba zamijeliti sposobnijim i spremnijim, da prihvatanjem obaveza, primi i odgovornost**

Praznik rada, koji već četvrtu deceniju slavimo u slobodi, prilika je da se stalno podsjećamo na ustavom zapisano opredjeljenje da u našem socijalističkom samoupravnom društvu samo rad može biti garancija čovjekove sigurnosti, boljeg življenja i perspektive radnika i njihovih porodica. Svako odstupanje od tog principa tuđe je radničkoj klasi i šteti udruženom radu i društvu u cjelini. Zato niko ne bi smio da bude neutralan kada su u pitanju interesi radničke klase. Ovo je rekao predsjednik Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije Dušan Bogdanov u prvomajskom intervjuu Tanjugu i Borbi.

Svako mora da odgovara pred radničkom klasom za ono što radi i kako radi. Onoga ko neće ili ne može to da vidi, naglasio je Bogdanov, treba zamijeniti sposobnijim i spremnijim da, prihvatanjem obaveza, primi i odgovornost. I za podizanje ruku, odnosno glasanje mora se snositi odgovornost. Niko se više ne može skrivati neznanjem ili izgovorom „servirali su nam“, odlučili smo „s nogu“, „nismo mogli predvidjeti posljedice“.

Bitno je, rekao je dalje Bogdanov, u svemu polaziti od klase komponente, jer ona mora biti kriterijum za ocjenu svih procesa u društvu. Od nje se mora polaziti da bi se ostvario sklad između proklamovanog i stvarnog, ali se, isto tako, ne treba zklanjati za nekih rješenja koja već duže vrijeme ne daju praktične rezultate.

Stabilizaciju podstiče zarada

Stabilizacija se ne može uspješno ostvarivati ako je potcijenjen rad, naglasio je Bogdanov. Niski lični dohoci ne motivišu radnike za veći i kvalitetniji rad, za proizvodni i tehnološki napredak. Zato lični dohoci ne mogu biti neki „ostatak“, već bitan i presudni činilac koji će podsticati stvaranje, bolje rezultate rada, a i sigurnost proizvođača. Ako stabilizacija znači novu strategiju tehničko-tehnološkog razvoja, oslonac na sopstvene snage, onda su nedovoljni sporost, nerazumijevanje pa i otpori nekim bitnim opredjeljenjima naše politike.

Već pet godina naglašavamo, primijetio je Bogdanov, da se u stagnaciji ne mogu uspješno rješavati ekonomski problemi da radnička klasa u takvim uslovima ne može savladati ni lična ni najkрупnija pitanja društvenog razvoja. Zalagali smo se i sada se zalažemo za veći i dinamičniji rast proizvodnje i izvoza. Zato se i zalažemo za očuvanje realnih ličnih dohodaka, jer se njihov pad više ne može dovesti do političkog zahtjeva, što se čulo i u opšterpartijskoj raspravi, da se ekonomskom i društvenom politikom spriječi raslojavanje društva, jer

ono nema osnova u raspodjeli prema radu i rezultatima rada. To je jedan od najznačajnijih zadataka na kojem će Sindikat insistirati. Najznačajnije pitanje je svakako unapređenje sistema raspodjele dohotka. Društveni dogovor smo donijeli i sada se nalazimo pred donošenjem samoupravnih sporazuma.

Drugo značajno pitanje na kojem će se i Sindikat angažovati jeste - udruživanje na čitavoj teritoriji Jugoslavije. Osnova mora biti, ističe Bogdanov, zajednička visokoserijska proizvodnja, zajednički programi razvoja, zajednička ulaganja i zajednički izvoz. Sporost u ostvarivanju ovog značajnog pitanja našeg razvoja plaćaju radnici, jer razdrobljena, dezintegrirana privreda jača monopolističke pozicije tehno-birokratskih struktura.

Samoupravni sistem je do sada, po brzini društvenih promjena, po položaju radnika i rada potvrdio svoje prednosti. Izvjestan zastoj morali bismo brzo prevladati, jer je on u neposrednoj vezi sa rastom proizvodnje, dohotka i standarda uopšte. Uzročnik naših teškoća nisu samo dugovi, već prije svega sporost i nedosljednost u sprovođenju Ustava i ZUR-a. Drugim riječima, u nepotpunom korišćenju samoupravnih prava, u raskoraku između normativnog i stvarnog, u nedosljednom svakodnevnom sprečavanju raznih deformacija. Upravo u tome i jeste istorijski zadatak radničke klase i njenih organizovanih subjektivnih snaga, od njene avangarde - Saveza komunista i Sindikata do svih drugih socijalističkih snaga okupljenih u Socijalističkom savezu radnog naroda Jugoslavije. Kada danas kažemo da smo na prekretnici to podrazumijeva da smo deformacije uočili u njihovom početku i da nastojimo da ih brže ispravljamo i sprečavamo. A snage za to, nesumnjivo, imamo. Garancija je naša radnička klasa i njena ustavna uloga. To je potvrdila i rasprava u Savezu komunista. Potrebno je jačati sve oblike odgovornosti i društvene kontrole, uključujući i samoupravnu radničku kontrolu. U jačanju političke odgovornosti i kontrole nezamjenjiva je uloga društveno-političkih organizacija. Devijantne pojave, neefikasnost delegatskog sistema, nedovoljna odgovornost u bazi, sve je to samo izraz kolebanja unutar subjektivnih snaga. Zbog toga, Savez komunista i Savez sindikata imaju posebnu ulogu u afirmaciji odgovornosti u našem društvu.

Kadrovi - gotova investicija

Činjenica je, primijetio je dalje Bogdanov da među onima koji traže posao ima dosta mladih i visokoobrazovanih ljudi.

Dušan Bogdanov Senko: Stabilizacija se ne može uspješno ostvarivati ako je potcijenjen rad

Taj veliki naučni, stručni i ljudski potencijal morali bismo da koristimo u njegovom najboljem dobu. To je perspektiva našeg razvoja, oslonca na sopstvene snage i intenzivnog privredivanja. Zato ne bi smjelo biti dileme da li za ove stručne mlade ljude ima posla. To su gotove investicije u koje smo mnogo uložili. Bilo bi normalno da se radne organizacije otimaju o njih.

Godina dana, koliko nam je ostalo do kongresa, brzo će proći i mi zaista nemamo vremena za neko prestrojavanje. Treba uzimati jedno po jedno pitanje, ići u akciju i mijenjati stanje kako bismo na kongres došli sa već ostvarenim rezultatima. U ovom trenutku najvažnije je raditi na udruživanju, povećanju i pravilnoj raspodjeli dohotka, očuvanju vrijednosti ličnog dohotka, na problemima zapošljavanja i ostvarivanja zadataka za pripremu delegatskih izbora. Radnička klasa mora sama raspravljati o tome kako ostvaruje samoupravljanje, kako i koliko utiče na društvene tokove, gdje se mora napraviti zaokret. Drugim riječima primijetio je Bogdanov, radnici se moraju izboriti za bolji i efikasniji rad sindikata na tim bitnim pitanjima.

Za ostvarivanje takve uloge u društvu postoje sve pretpostavke. Imamo modernu radničku klasu što uostalom potvrđuje i podatak da u udruženom radu danas radi oko 800.000 inženjera i tehničara. Toliko je bilo ukupno zaposlenih prvih dana nakon oslobođenja zemlje. Više od četiri miliona radnika ima najmanje osnovnu školu i stručnu spremu. To je zaista izuzetan potencijal, koji se još ne koristi u dovoljnoj mjeri. Naime, još ima nerazumijevanja prema osnovnim opredjeljenjima stabilizacionog programa u pogledu korišćenja nauke u našem društvenom razvoju. Bez nauke nema progresa, ali isto tako parcijalizovani udruženi rad i nedovoljno integriran u velike sisteme ne može biti prava podloga za prihvatanje naučnih dostignuća.

U sadašnjim uslovima nije lako ostvariti ovako značajne zadatke. Međutim, naša radnička klasa je i ovog puta, kao i uvijek dosad, pokazala i dokazala svoju odlučnost u daljem razvoju socijalističkih samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa, ali je istovremeno, vrlo kritična prema svim pojavama koje iznevjeravaju klasnoradničku suštinu sistema, rekao je predsjednik Vijeća ŠSJ Dušan Bogdanov.

HANUMICA KARAMEHIĆ, PRVA ŽENA KOJA JE RADEČI ZA STROJEM TVORNICI OBUČE „BOSNA“ ZARADILA PUNU PENZIJU

Ni pedalj od mašine

● **Nudili su ovoj, sada pedesettrogodišnjoj Banjalučanki, da promijeni radno mjesto, da radi u režiji, ali ona se 35 godina i sedam mjeseci nije odmicala od mašine ● Obradovalo je to sve u banjalučkoj Tvornici obuće „Bosna“**

Mladi čekaju posao, red je da im ml stariji napravimo mjesto

Osmog aprila ove godine Hanumica Karamehić je na štanc-mašini prebacila normu od 50 odsto. Ništa naročito, moglo bi se prigovoriti ovom podatku.

Taj dan Hanumica Karamehić je napunila 35 godina i sedam mjeseci radnog staža. Sve za strojem. Sve stojeći.

Hanumica je od tog dana penzioner. Ni prvi ni posljednji koji iz Tvornice obuće „Bosna“, tačnije iz OOUR-a Izrada gornjih dijelova obuće, odlazi u penziju. Ipak sasvim neobičan primjer. Ovdje se i te kako diče da su nakon svjetske produktivnosti, na meridianima cijjenjenih i priznatih krojeva i dobrog poslovanja stigli i do toga da žena, radeći sva vrijeme za strojem zaradi punu, starosnu penziju. Prije Hanumice nije niko. I nije niko, sudeći po tome kako su je njezine mlade kolege dočekale na dan svečanog oproštaja, na ovakav način.

- Sjećam se, tek sam počela raditi kad me je na hodniku sreo predsjednik sindikalne organizacije. Veli mi čovjek: „Zar te nije sramota da tako polagano ideš hodnikom“ Pogledaj Hanumicu!“ Više mi nije ni trebao reći, sjeća se Azemina Dženanović.

A Hanumica?

- Pa znate, sad mi je nekako žao ići u penziju. Toplo je ovdje, lijepo, radi se na mašinama. Tako nije teško raditi. A nekad nije bilo tako. Ova tvornica je nekad bila radionica hladna, nekako memljiva. Radilo se, uglavnom, ručno. Ali, s druge strane, kad pomislim koliko mladih ljudi čeka posao, red je da se mi stariji sklonimo. Na mladima, brate, svijet ostaje.

Davno je bio 16. juni 1949. godine kad je počela raditi. Proizvodila se kovana radnička cipela. Mnogo je bosih nogu bilo, nedostajalo je materijala, ali bilo je vrijednih ruku. Tako se radnička klasa obučavala. Kasnije su se ovdje mijenjali modeli obuće koja se izradivala i mnogo šta drugo. Hanumica se nije mijenjala. Nikad na bolovanje, na poslu sjesti ni za živu glavu i nikud od mašine.

- Nudili su mi da idem na neko drugo, režijsko mjesto. Takav je običaj, da se starijim radnicima izade u susret, da se malo zaklone od tereta.

Hanumica ni čuti. Samo uz štanc-mašinu. Godine prolazile, letjele. Pretvarale se nedjelje u radni dan, utrkivali se obučari s rokovima. Istizali. Otuda i današnji izvanredni rezultati, s te strane i puni fondovi.

- Od Hanumice i njezine generacije smo učili kako se radi i kako u poslu ništa ne smije biti teško. Nedostajalo nam, kako ne bi. Ali ostalo je tog njihovog zanosa i među nama mladima i valjaće nam - kaže Nermin Omić, predsjednik OO Saveza sindikata u OOUR-u Gornji dijelovi obuće.

Hanumica Karamehić sa mužem Muharemom živi penzionerske dane u stanu pod Starčevićom. Od prošle nedjelje na ruci nosi prsten, dar dojučerašnjih radnih kolega.

Oni čuvaju uspomenu.

Anton KASIPOVIĆ

ju samo oni koji nisu prijavljeni na drugom mjestu), a spominje i boračku organizaciju sa 122 člana. U selu postoji i Udruženje penzionera koje ima svoju kafanu.

Obilazeći jedan od dva društvena doma, gdje se na licu mjesta može uvjeriti koliko pažnje i brige mještani ulažu da zajednički i organizovano

uljepšaju svoj život, pitamo se i da li se sve to, i kako koristi?

- I te kako! Gore se održavaju sastanci, u sali koncerti, a u mjesnoj zajednici zna da vri kao u košnici, vele mještani složno. A kad je tako, onda je jasno i da je visoko priznanje Savezne konferencije SSRNJ Povelja samoupravljanja stigla u prave ruke.

Dejan SOČANSKI

Mještani se najdražim priznanjem: Sabko Marošić, Emir Mahić, Osman Donlegić, Meho Bahonjić, Hilmija Ičić, Mehmed Beđić i Daniel Fortić

Autobusi danas idu u sve pravce, a prije osam godina bilo je svega 10 posto prohodnih puteva. Svako domaćinstvo ima struju, a u selu postoji i 55 telefona. Upravo se vodi akcija za još oko 200 telefonskih priključaka. Oko 400 učenika pohađa danas nastavu u dvije područne škole, a podignuta su i dva društvena doma. I sportskih terena ima a uskoro će biti završeno i fudbalsko igralište.

Srednjoročni plan je već sada prebačen, a do kraja godine biće sigurno i za 30 procenata!

Svi organi Mjesne zajednice i postoje i djeluju, kaže predsjednik Đonlagić, a isto tako i društveno-političke organizacije. A Danijel Fončić, mladi aktivista ističe da je svako domaćinstvo člana Crvenog krsta: ove godine je prikupljeno 7.000.000 dinara pomoći za gladne Afrike. Emir Mahić, sekretar jedne od dvije partijske organizacije veli da su aktivna i 33 komunista (gdje se računa-

GOVORE RADNICE
TVORNICE
KONFEKCIJE
„MLADOST“ IZ
MRKONJIC—GRADA

Galama ne rješava krizu

Planovi u Tvornici konfekcije „Mladost“ u Mrkonjić-Gradu se pripremaju, kako kažu radnice, pametno, pa otud nema ni promašaja. Prva tri i po mjeseca ove godine već garantuju da će se ovogodišnji planski zadaci ostvariti, izuzev ako ne dođe do teških poremećaja na tržištu. Proizvodnja iz dana u dan raste, a s njom i zarade zaposlenih. Prosječna zarada u aprilu iznosi više od 26 hiljada dinara, a krajem prošle godine kretala se oko 20 hiljada.

Na školskoj tabli u hodniku je mjesačni i sedmični grafikoni sa planovima i ispunjenjima proizvodnih zadataka. Ona linija što označava ispunjenje je stalno, za koja „dva prsta“ iznad one planirane.

To je i bio povod da porazgovaramo sa proizvođačima u ovoj tvornici. O tvornici, privatnom životu, planovima, željama i - politici. Jer, kako jedna od radnica kaže „politika u ovoj zemlji je radnička stvar, uostalom ovo je radnička zemlja“.

Boriti se radom

— Kriza je teška. Ali, kad bih znala kako je prebroditi, budite sigurni da bih ja na sve to stavila tačku. Tako misle radnici i žele da se sve ovo što prije sredi — kaže uz osmijeh Boja Simić, kvalifikovana krojačica, predsjednik Radničkog savjeta u „Mladost“, kolektivu sa više od 600 zaposlenih, u fabrici gdje su mladima vrata širom otvorena i gdje se u njim ima povjerenje.

— Radom se valja boriti protiv svega što nas muči. Moramo i više raditi i bolje čuvati ono što imamo. I, brate, dojadiše nam priče na televiziji i u štampi, ali uljepšane. One su naša zabluda.

Nama u ovom trenutku može koristiti samo istina, makar bila i najcrnja. Onda znamo kako se boriti. Ovakvo, viča se na sve strane da imamo puno neprijatelja u zemlji. Ja u to baš i ne vjerujem. Mislim da ja to galama da bi se prikrila vlastite slabosti. Jer, ako

tih neprijatelja ima toliko što im se i imena ne kažu. Da znamo ko su i onda bi lakše znali kako se s njima obračunavati. Ovakvo, imam osjećaj da se o neprijateljima priča zato što nismo dovoljno sigurni sami u sebe — kaže Boja, a potvrđuju njene drugarice, naše sagovornice.

Još Boja poručuje da se suviše sastanči, da od toga nema nikakve koristi, da se pred radnike, ovdje ne misli na „Mladost“, izlazi nedovoljno otvoreno, kao da se u radništvo nema povjerenja. A to ne vodi napretku.

— Treba dobro slušati šta radnici govore. Pred kolektiv valja izlaziti sa jasnim planovima, objasniti situaciju i onda nema nezadovoljstva. I još nešto, radnici znaju šta je prava stvar, osjete, ako rukovodilac kome vjeruju, a vjeruju mu jer se dokazao, predlaže nešto, radnici će to prihvatiti. Ništa uvijeno i zamotano ne može više proći i upravo u tome je kvalitet u našem kolektivu — objašnjava Marija Svetinović, ekonomista, šef plana i analiza, inače nekadašnji stipendista Titovog fonda.

— Došla sam - nastavlja Marija — prije sedam godina ovdje. Osjeća se napredak iz dana u dan. Bila sam i potpredsjednik opštine - volonter u Mrkonjić-Gradu. Sada sam u kolektivu sekretar OO SK i predsjednik sam komisije za prijem u kolektiv. Kod nas nema namještaljki, bar se trudimo, a urgencija, e toga ima. Očigledno je da ima propusta. Mi ovdje ne damo da se zapošljava preko reda i uz veze i vezice.

Nesporazum donosi neistina

— Razmišljam zašto radnici u nekim arednama zaustave mašine - štrajkuju. To je barjansko: ljudima treba reći istinu. I sigurna sam da svi žele naprijed, ali u poremećenim odnosima, gdje se istina krije od radnika, mora pucati. Staju strojevi. To je najgori način, ali kad nema druge i to je, kakav takav način da se raščisti sa nepravilnostima. Kod nas toga nema — priča Marija Svetinović. — A recimo bilo je, kad treba raditi subotom, malog bunjenja, gundanja. Kad je ljudima objašnjeno da je to zbog izvoza, zbog rokova prema kupcima sve ide kako treba. Samo nared-

ba, bez objašnjenja nije srečno rješenje i to često dovodi do nesporazuma.

Marija zarađuje oko 35 hiljada dinara i zadovoljna je svojim statusom u kolektivu. Ali, zadovoljan je i kolektiv sa Marijinim radom. Kažu za nju da je pametan planer.

— Ovdje sam tek tri mjeseca, u stvari čekam treću platu da primim - kaže Snježana Pilja, kvalifikovana krojačica. — I imam već neko iskustvo. Ovaj kolektiv, u kome su sve mladi ljudi, dokaz je da mladi nisu crni kako se o nama govori. Te neradnici smo, badavadžije, nezainteresovani. To nije tačno. To se govori zato da bi nam se zaustavilo napredovanje, da se stvari ne mijenjaju, jer ja mladim da brzo treba ustupati mjesta mladima, sposobnim i školovanim kadrovima. Dosta je one uzrečice: „Mladi ste, čekajte, ne znata vi još ništa“. Ako se tako nastavi, nećemo ništa ni znati, a kako ćemo onda preuzeti „teret na svoja“ pleća, a naša su jača.

Na ovu repliku Snježane Pilje, Boja Simić i Marija Svetinović rekoše:

— Ovdje sam 22 godine, radim sa mladim ljudima i imam u njim puno povjerenje. Dobri su i pošten radnici - naglašava Boja, koja je i brigadir u proizvodnji.

— Mladost nosi ovaj kolektiv — mišljenje je planera Marije.

Lakše je u kancelariji

Jelena Milić je obračunski radnik sa završenom ekonomskom školom. Došla je u „Mladost“ prije godinu dana. Njen otac, gastarbajter, udružio je sredstva sa kolektivom, a kćerka je dobila posao. Srećna djevojka, govori iskreno. Vjeruje jedino u rad:

— Zarađujem između 25 i 28 hiljada dinara. Za sada je to, dok otac još dotira i gotovo besplatno živim kod brata, dovoljno. A kasnije, e to ne znam. I još nešto: ja sam u kancelariji, lakše je nego u proizvodnji. Ima malo i lufta u toku dana, a u proizvodnji tjera norma. Radnik u proizvodnji, to ozbiljno mislim, morao bi biti bolje plaćen. Ne samo kod nas, već uopšte u zemlji. Onda bi se i bolje i više radilo, a to je jedini način da se ova kriza prebrodi.

„Boja Simić: „Mislim da se galamom, kako imamo puno neprijatelja u zemlji prikrivaju slabosti“

Marija Savinović: „Rješenje je u punoj istini...“

Snježana Pilja: „Nismo neradnici i nezainteresovani...“

Jelena Milić: „U proizvodnji tjera norme, a u kancelariji ima lufta“

Dok Jelena govori o zaradama Boja Simić se nešto poluglasno računava pa kaže:

— Da nisam krojačica, pa sve sebi sama sašijem, šijem i djeci, prekrrijm, ne znam kako bi s muževom milionerskom penzijom i mojom zaradom od 30 hiljada sastavljali kraj s krajem. A cijene? Tu više nikakvog reda nema, o tome ne treba ni govoriti, besmisleno je. Mi se ovdje produktivnošću borimo protiv povećanja cijena i naša konfekcija je među najjeftinijom u zemlji. To ne znači da je manje kvalitetna. Smijem čak reći da je veoma dobra.

Privatno, porodica Simić živi još uvijek dobro. Tako tvrdi Boja. Vikendica im, kaže, studira u Beogradu. Misli na starijeg sina, kome samo za smještaj u domu plaća oko 15 hiljada mjesečno. Sin studira rudarstvo. Mladi je još kod kuće.

Povjerenje u rukovodioce

Mladima ne cvjetaju baš ruže, kao u svakoj drugoj provinciji. Zabave je

nedovoljno, ali izdrži se - kaže Marija Svetinović. — Kažu da sam dobar planer, a još nisam isplanirala udaju. Ima vremena. U slobodno vrijeme idem na igranke, pjevam u horu. Živim kod roditelja, pa mi i nije teško.

Snježana Pilja je za prvih jedanaest dana rada, kad se zaposlila, primila 5.800, a na kraju sljedećeg mjeseca 14.750 dinara. To je otišlo ne zna ni sama kako. Potrošila, malo u poklone, malo na izlaske i gotovo. Zivi s roditeljima. Uveče izade u bioskop, ponekad u hotel. Praznik rada proslaviće na radnoj akciji u svom selu. Kaže da su se mladi dogovorili da tako proslave Prvi maj.

— Meni je još dobro. Otac u Austriji radi pa me dotira - objašnjava iskreno Jelena Milić. — Kad kupujem, ne zagledam mnogo kao moje drugarice. Znam, tata će dodati ako treba, a zatreba svaki mjesec. Da nije tako, stezala bih i ja kašič, strahovala od visokih cijena.

O izlascima i provodu govori kao i ostale njene drugarice. Izade s momkom u bioskop i u hotel. Momak, veli plaća. Pa i taj izdatak ne osjeća, a zna da će osjetiti.

Bosa Simić o provodu i ne govori. Poslije posla kući, pa rad u šake. Ponekad ode u pozorište kad kakva

LJUDI I NJIHOVA ZANIMANJA

● Pero Radanović je jedan od najmilijih likova u galeriji ljubljanskih rekordera rada i primjer kako se podmeću leđa za stabilizaciju

Da li ste, možda, čuli za Pero Radanovića?

Ako niste, to je čovjek koji danonoćno pomjera „gvozdena brda“ i postavlja najveće rekorde u prevozu rude od kopova do mehaničke pripreme. On je jedini radnik u ovom dijelu Bosanske krajine, koji je još 1977. godine dobio Prvomajsku nagradu rada Jugoslavije.

Komljenović, Mato Matić i drugi, uglas kažu da je on „umrlj radnik“. Ovom 56-godišnjaku ništa nije teško, jer je svjestan rastućih potreba željezara, stvarnih i potencijalnih mogućnosti ljubljanskih rudnika.

Među 430 rudara u Tomašici, koji ove godine idu na proizvodnju od milion i 350.000 tona dragocjene sirovine, Radanović prednjači u radu i ponašanju, vlastitim primjerom

Pero Radanović: Samo zaposleni mogu da skrate spisak nezaposlenih

Pomjera „gvozdena brda“

Nema nikakve sumnje da je Radanović jedan od najmilijih likova u galeriji ljubljanskih rekordera rada, koji su ispisali najljepše stranice ogromnih dostignuća najvećeg radnog kolektiva prijedorske opštine. Pred Perom mnogi skidaju kapu, jer je tih i skroman, vrijedan i pouzdan.

Ljudina i dobričina.

Niko kao Pero

Ovaj rudar bez šljema dugo je bio kovač u Ljubiji, gdje se već 69 godina proizvodio najbolja željezna ruda u nas. U predvečerje modernizacije Rudnika, Radanović je izvjesno vrijeme proveo u školskoj klupi: skoro preko noći je stekao novo znanje i postao demperista.

Kada je otvoren rudnik u Tomašici, Pero je „prekomandovan“ na Istočna rudišta. Njegove kolege: Mile Topić, Džemal Ikanović, Latif Elkaz, Trivo Radulović, Marko

podstiče druge da istraju na putu do cilja. Ovaj rudar više od 20 godina upravlja čeličnim gradovima, čija je vrijednost blizu 80 miliona dinara. Proveo je deset godina na „perliniju“, sada sjedi za volanom „katerpilara“. Riječ je o najsavremenijim američkim mašinama za prevoz rude i jalovine.

Dobro živi

U Tomašici su jednodušni da je Pero Radanović njihov najbolji rudar, čovjek koji je sve podredio interesima kolektiva. Njemu pripadaju posebne zasluge za brzi i dinamičniji razvoj ovog rudnika.

— Radim u sve tri smjene, po kiši, snijegu i mrazu — kaže Radanović. — U jednoj smjeni sa demperom predem oko 70 km i prevazem hiljadu i 400 tona rude. U proteklih 35 godina, koliko radim u Rudnicima, samo sam jedanput bio na bolovanju!

Kako živi Pero Radanović? — Nikad bolje — kategoričan je ovaj rudar. — Na posao odlazim i dolazim autobusima rudnika, hranim se u restoranu društvene ishrane, imamo kupatilo i garderobu. Najkraće: sve uslove za nesmetani rad.

— Koliko mjesečno zarađujete? — Oko 50.000 dinara.

Kao i mnogi drugi radnici, Radanović je, uz pomoć Rudnika, u Prijedoru podigao lijepu kuću i tako riješio životno pitanje. Kaže da će ubrzo u mirovinu i da se na ovaj korak odlučio zbog činjenice da ovdje 8.400 lica, uglavnom mladih kvalifikovanih radnika, odavno priželjkuju radnu knjižicu.

— Samo zaposleni mogu da skrate spisak nezaposlenih — uvjeren je Pero Radanović.

Tako, nažalost, svi se misle! Zlatko ĐURIĆ

S INOVATOROM
PEROM
RADULOVIĆEM

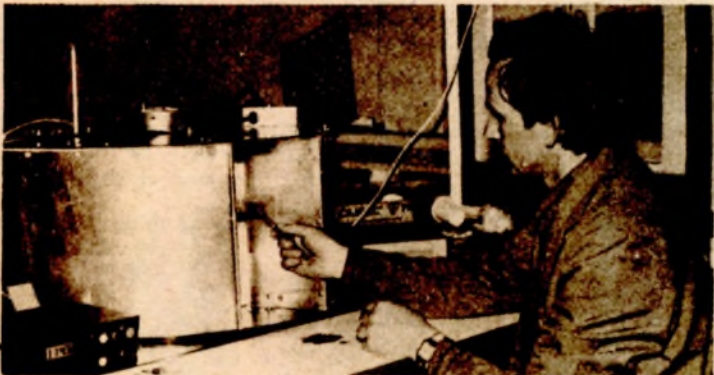
Normirac snuje uštede

U Fabrici signalnih uređaja u Laktašima velike nade polažu u novi proizvodni program u kome bimetalni relei, za zaštitu motora kompresora i drugih zauzimaju posebno mjesto. S obzirom na

Radulovića, sada normirac, a ranije tehnologa na ovom artiklu.

Marijinim i upornim radom mladi mašinar je pronašao originalno rješenje, koje je u poređenju sa sadašnjim ogroman korak naprijed. Rađajući svoj posao normirca,

Pero Radulović: Za sve mlade u inovatorstvu, u našoj fabrici ima mjesta

to da se radi o novijoj tehnologiji razumljivo je što u osvajanju ovog proizvoda stručnjaci „Čajavčevog“, kolektiva nailaze na određene probleme. Upravo su ti problemi kao i zahtjev da se dosljednije prate dostignuća o ovoj oblasti podstakli samoupravne organe fabrike da se opredijele za podizanje tehnologije na viši nivo, uglavnom, sopstvenim radom i znanjem.

Između ostalih, jedan od većih tehnoloških problema bio je selekcija bimetalnih kontaktnih pločica prema temperaturi reagovanja. Ovaj izuzetno precizani osjetljiv posao do sada je obavljao u uljnoj kupki koja je bila puna nedostataka. Velika uljna isparavanja zagadivala su radni prostor, a time uticala i na zdravlje radnika koji su radili na kupkama. Za vrijeme ovakve selekcije trošene su znatne količine skupog trihloretilena, a postojala je i mogućnost škarta. Uz sve ovo dobijao se relativno loš kvalitet selekcije bimetalnih kontakata.

Ovaj i drugi problemi u osvajanju i razvoju proizvoda nazvanog RA 32 zainteresovali su mladog mašinskog tehničara Peru

Pero je najprije sačinio idejno rješenje uređaja za selekciju bimetalnih pločica, potom to rješenje razradio da bi na kraju zaimšljeni uređaj i napravio. Uvođenjem u proizvodnju ovog uređaja omogućena je veoma kvalitetna selekcija bimetalnih kontakata, koja je zbog izbacivanja iz upotrebe ulja i trihloretilena nazvana „suho sortiranje“. Uporedo sa ovim višestruko je smanjena potrošnja električne energije, a umjesto tri radnika sada istu operaciju izvodi samo jedan. Škart je potpuno eliminisan i uopšte nema zagadivanja radne okoline.

Valja napomenuti da je Pero Radulović u fabrici pet godina i da se, kako sam kaže, za bavljenje inovatorstvom opredijelio nakon što je zaključio da se modernizacija proizvodnje obavi što je moguće više vlastitim snagama. Pružena je mogućnost svima koji mogu nešto korisno napraviti da to i urade, a to je ogroman podstrek. Smatra da na ovom uređaju neće stati, kao ni drugi inovatori u kolektivu, a očekuje da će taj rad biti i adekvatno vrednovan.

Bogdan DAVIDOVIĆ

● Radom se može prebroditi sve ono što nas kao društvo muči ● Uljepšane priče na televiziji i u štampi su zabluda, tako se stvari ne rješavaju ● Radnicima treba reći istinu, makar bila najcrnja ● Rukovodilcima se vjeruje kad ništa ne kriju od radnika i prihvata se ono što oni predlože ● Tamo gdje se od radnika krije istina, mora puhati, zaustavljaju se strojevi ● Dosta je više one stare parole: „Mladi ste, čekajte, ne znate vi još ništa“ ● Brzo treba ustupiti mjesto mladima, nek teret preuzimaju „na svoja plaća“

trupa dođe u Mrkonjić i ode u komšiluk, na razgovor sa komšinicama. Uostalom, naglašava da radom kod kuće, samo za svoju porodicu, zaradi još jedan svoj lični dohodak. Da nije tako, veli, odavno bi bankrotirala.

xxx

Tako govore radnice mrkonjičke „Mladosti“, uzornog kolektiva, u kome je prošle godine produktivnost rasla za sedam odsto, koji će ove godine ostvariti izvoz vrijedan više od 280 miliona dinara, a otvoriće vrata i novim mladim radnicima.

Radnice ne kukaju. Imaju puno povjerenje u ljude koji ih vode. Zašto? Odgovor je jasan: u „Mladosti“ nema promašaja. Ljudi koji vode kolektiv rade odgovorno i pošteno, ništa se od radnika ne krije, nema neprijatnih iznenađenja. Uostalom, počelo se ovdje od jedne zgrade, da bi se danas radilo u velikim i svijetlim halama, za novim strojevima i lijepo zaradivalo za sadašnje uslove. Mnogo je tu uloženo minolog rada onih koji su počinjali i zato ovi koji danas rade razmišljaju da još grade i proširuju, da drugima obezbijede radna mjesta. Nisu sebični ne dijele sve što zarade, ostavljaju više nego što zakon kaže. Oni su ovdje zakon za sebe!

Sabira PIRAGIC
Jelenko SLATINAC

OD DREVNE KINE DO TEHNOLOGIJE BUDUĆNOSTI

Kinezi su to radili prije osam i više hiljada godina. Egipćani takođe. Na kineskoj izložbi u Zagrebu znalci i laici čudili su se i divili umijeću starih majstora. Kojim tehnikama i kojim alatima su izrađivali te sićušne i tako precizne nakite i predmete? Samo dobri poznavaoči mogli su otkriti da su se služili mikrolivom. U vosku urezane sitne šare punili su istopljenim metalom, najčešće zlatom.

Prastara tehnika zadržala se do danas. Amerikanci su se prvi (1941) dosjetili da bi je mogli koristiti za pr-

● „Čajavčev“ OOUR precizni liv svrstao se u izabranu grupu od nekoliko vodećih svjetskih proizvođača mikroliva

Kvalitet je najbolja preporuka

Složni kolektiv od 115 radnika, među kojima je deset iskusnih inženjera, može proizvesti 1300 raznih odlivaka bez kojih je nezamislivo

U pogonu preciznog liva: 1300 vrsta najsloženijih odlivaka

PRODUKTIVNOST

Dobra organizacija i priprema proizvodnje ne ostavlja praznih hodova. Iskorištenost kapaciteta je veća od 100 posto. Ohrabrujući podatak, pogotovo za banjalučku privredu koja iskorištenost kapaciteta održava na jedva prihvatljivoj granici — 60 posto. U mikrolivu sve se mjeri milimetrima i dijelovima milimetra, pa su navikli da tako postupaju i u mikroekonomiji i mikroorganizaciji — ništa nerade odoka, niti bilo šta prepuštaju slučaju.

oizvodnju preciznih odlivaka koji se ne mogu izraditi mašinskom obradom metala. Tako je na iskustvu drevnih civilizacija nastala nova industrijska tehnologija pred kojom tek stoji budućnost.

Precizno livarstvo u Jugoslaviju stiglo je mnogo godina kasnije. U „Rudiju Čajavcu“ 1976. godine osnovana je fabrika preciznog liva.

Licenca je kupljena negdje u Kaliforniji — za šaku dolara. Investicija se višestruko isplatila. Od tad pa do danas osnovna organizacija preciznog liva, u sastavu radne organizacije „Profesionalna elektronika“ razvila je tehnologiju i svrstala se u izabranu grupu od nekoliko vodećih svjetskih proizvođača mikroliva.

va savremena industrija, posebno elektronika. Zahvaljujući velikom umijeću banjalučkih preciznih livaca Jugoslavija danas ne mora uvoziti nijedan specijalni liv. U zemlji postoje još tri slične fabrike, ali ni jedna nije dostigla ovako visoki tehnološki nivo. Gotovo 90 posto odlivaka ovdje proizvedenih ne može se izraditi ni u jednoj drugoj fabrici.

Osman Kovačević je direktor OOUR-a precizni liv i za višegodišnje uspješno rukovođenje kolektivom nedavno je primio nagradu grada Banjaluke. — Što je zemlja razvijenija — kaže on — to su joj veće potrebe za specijalnim odlivcima. Zato je pred ovom tehnologijom sjajna budućnost. Mi smo se

PREMA POTREBI

Kada je proizvodnja ispred svih drugih interesa, onda nije teško raditi neradnim subotama. U prošlog godini u preciznom livu bilo ih je čak 26. Umjesto na vikend — u fabrici. Dešava se da kupci, kojima gori pod nogama, čekaju u fabrici sve dok im odlivci ne budu proizvedeni. Tada se ne gleda na radno vrijeme, ono se zamjenjuje „potrebim radnim vremenom“.

opredijelili za proizvodnju najsloženijih odlivaka od svih vrsta legura. Imamo priliku da izvozimo, ne samo gotove proizvode, već i znanje. Međutim, nikada nećemo težiti izvozu po svaku cijenu i prodavati budžasto. Jedino je kvalitet prava ulaznica na strano tržište i samo zahvaljujući njemu tu se može ostati. Cijene se mogu obarati samo visokom produktivnošću.

Varaju se svi koji misle da će nešto učiniti rasprodajama. Na svjetskoj pijaci treba se znati pogadati i cijeliti svoj rad, naravno ako za to ima stvarnog osnova. Mi sada uvozimo specijalne vrste finih vatrootpornih pijesaka za izradu keramičkih školjki za precizni liv. Domaća nauka i industrija ulažu u zadnje vrijeme mnogo u razvoj keramike — takođe jedne od tehnologija budućnosti — i nadamo se da ćemo uskoro imati i domaće materijale.

Male serije — velika dobit

— Mi proizvodimo male serije za poznat kupca i zato kod nas nema zalih. Kontrola kvaliteta pridajemo izuzetnu važnost — greške ne smije biti. Naši odlivci su ugrađeni u mašine i uređaje posebnih namjena, često su to vitalni dijelovi kojine smiju zakazati. Kvalitet se kontroluje u svim fazama, u pripremi proizvodnje, u procesu izlivanja i prilikom isporuke. Tako visoke tehničke zahtjeve može ispunjavati samo dobro organizovan i složen kolektiv. Zato je vrlo važnoda su radnici stručni i obrazovani. I na polukvalifikovanim radnim mjestima zapošljavamo tehničare. To nam je prednost, jer se oni lakosnalaže u fleksibilnoj proizvodnji malih serija, objašnjava Rudolf Kalajdžić, tehnički direktor.

Livci u „Rudiju Čajavcu“ nisu samo precizni kada rade, oni su isto tako vrlo pažljivi i kada svode ekonomske račune. Ako ne smije biti greške, ne smije biti ni gubitaka. Po svim ekonomskim kriterijima ovaj je OOUR jedan od najuspješnijih u radnoj organizaciji „Profesionalna elektronika“. Prošle godine ukupan prihod bio je 270 miliona dinara. Ali, Kovačević i Kalajdžić radije se ravnaju po kretanju dohotka. U ovoj osnovnoj organizaciji udruženog rada dohodak po radniku je nešto malo iznad milion i 550 hiljada dinara, a u radnoj organizaciji upola manje. Isti su odnosi i u čistom dohotku: u Preciznom livu milion i pedeset hiljada dinara po zaposlenom, u „Profesionalni“ 500.000 po radniku. Nije potreban bolji dokaz poslovne uspješnosti. Ona se pokazuje i u platnim vrecicama. Lani su livci prosječno zaradivali više od 32 hiljade dinara.

Zeljko JURIC

SA ANATOM MAČINKOVIĆEM, PREDSEDNIKOM OPŠTINSKOG VIJEĆA SAVEZA SINDIKATA BANJALUKA O STICANJU DOHOTKA I ZAŠTITIVANJA

U uslovima složenih privrednih kretanja, narušenih robno-novčanog odnosa, nekontrolisanog rasta cijena i visoke stope inflacije, čija je posljedica nagli pad životnog standarda, strateški prave društveno-političke aktivnosti organa i organizacija Saveza sindikata u oblasti poboljšanja materijalnog položaja radnih ljudi dobijaju svoj puni smisao i potvrdu kroz organizovane akcije na svim nivoima.

Ovo se prije svega odnosi na unapređenje sistema raspodjele, socijalne politike i zaštite životnog standarda radnika - posebno onih s najnižim primanjima -

Kad je riječ o dogradnji i unapređenju sistema raspodjele, poznate su šire okolnosti u kojima se to odvija. Naime, aktivnosti u tom pravcu pokrenute su na nivou Republičkog vijeća Saveza sindikata, a značajno mjesto zauzimaju i u programu priprema za predstojeće kongrese.

Jedna od osnovnih konstatacija koje bi se mogle izreći tim povodom bilo bi to da ne ide sve glatko, da ima određenih otpora i pokušaja usporavanja ovih aktivnosti. — Tim povodom organizovali smo nekoliko tematskih konferencija među kojima treba pomenuti one u „Incelu“, Tvornici obuča „Bosna“ i „Ješingradu“. Rasprave na svim nivoima imaju zadatak da se sagleda stanje u sistemu raspodjele u vlastitoj sredini - od raspoređivanja dohotka do raspodjele sredstava zajedničke potrošnje i ličnih dohodaka. U svemu tome posebnu pažnju zaslužuje vrednovanje rada u otežanim uslovima i radnog stvaralaštva.

Analize u ovoj oblasti pokazuju da su odnosi narušeni. U dosta slučajeva plaćala se diploma umjesto stvarnih rezultata rada. Međutim, u nekim sredinama dogradnja sistema raspodjele dala

● Sve potrebe radnih ljudi morale bi se zadovoljiti iz dohotka, ali pošto je to u velikom broju slučajeva nemoguće ostvariti, preduzimaju se mjere socijalne politike i zaštite standarda radnih ljudi ● Osnovne organizacije Sindikata dužne su da sačine vlastite programe mjera, ali oni postoje tek u svakoj drugoj organizaciji

granama koje dobro posluju, lični dohodak je jedan prema tri u korist ovih drugih.

Više reda u ujednačavanju uslova za sticanje dohotka očekuje se od skorog donošenja društvenog dogovora na nivou Republike koji reguliše ovu oblast, mada se on zasniva na utvrđenim principi-

Ujednačavanje uslova privredivanja - jedan od ključnih zadataka: Anto Mačinković

STANDARD PRVA BRIGA

zanimati da dosljedno provođenje politike zapošljavanja, te razvoj i unapređenje samoupravnih odnosa u oblasti stambene politike.

S koliko se uspjeha ostvaruju ovi zadaci u okviru Opštinske organizacije Saveza sindikata Banjaluke — bilo je povod za razgovor sa Anom Mačinkovićem, predsjednikom Opštinskog vijeća Saveza sindikata Banjaluka.

— Unapređenje sistema raspodjele, kao jedna od ključnih tačaka zacrtanih i u Dugoročnom programu ekonomske stabilizacije, predstavlja značajno uporište za rješavanje mnogih pitanja materijalnog položaja radnika. Stoga ovo kad je riječ o položaju radnih ljudi, uvijek dolazi u prvi plan aktivnosti organa i organizacija Sindikata banjalučke opštine.

je izvanredne rezultate, a među njima svakako istači primjer „Incela“.

Što se raspodjele tiče nezaobilazno je i pitanje uslova privredivanja u pojedinim oblastima. Jedan broj organizacija udruženog rada, naime, stiče dohodak pod povoljnijim uslovima od drugih, ali se još ne uspijeva definisati i reći za nekoga da je zaradio ekstra profit. Povoljnije uslove sticanja dohotka imaju neke organizacije iz materijalne proizvodnje, ali i jedan broj naučnoistraživačkih ustanova i instituta koji sami diktiraju uslove za sticanje dohotka. S druge strane, neke djelatnosti, kao na primjer građevinarstvo, u veoma su nepovoljnoj situaciji. Posljedica razlika u uslovima privredivanja su i često drastične razlike u ličnim dohocima. Tako je u građevinarstvu, u poredenju sa

prima društvenog dogovora koji već egzistira u jugoslovenskim okvirima, isa kojima će se uskladiti normativni akti u organizacijama udruženog rada.

Uslovi sticanja dohotka u pojedinim granama odražavaju se, dakle, direktno i na materijalni položaj radnih ljudi. U idealnim uslovima sve njihove potrebe morale bi se zadovoljavati iz dohotka. Međutim, pošto je to u velikom broju slučajeva nemoguće ostvariti usljed realnog pada ličnih dohodaka, uz istovremeno povećanje troškova života, nužno je preduzimati mjere socijalne politike i zaštite standarda radnih ljudi. A upravo tu i dolaze do izražaja različiti oblici djelovanja Sindikata od osnovne organizacije do Opštinskog vijeća.

Govoreći o tim aktivnostima Mačinković ističe da se zaštita standarda radnih ljudi ostvaruje kombinovanjem različitih mjera zaštite; neposredno u radnoj sredini i iz sredstava sa kojima raspolaže OVSS. Osnovne organizacije Sindikata kao glavni nosioci ovih aktivnosti bile su dužne da sačine vlastite programe mjera u oblasti zaštite standarda i socijalne politike. Međutim, ovakvi programi postoje tek u svakoj drugoj osnovnoj organizaciji Sindikata, iako se stalno govori da je zaštita standarda prva briga, naravno pod uslovom da se ostvaruje dohodak iz koga se mogu obezbijediti sredstva za ovu namjenu.

N. FAJKOVIĆ STANOJEVIĆ

PODSTREK STVARALAŠTVU

Na svečanosti u Palati Federacije predsjednik Skupštine Jugoslavije Dušan Alimpić uručio je prvomajske nagrade rada radnicima iz neposredne proizvodnje. Visoko društveno priznanje dobilo je 30 proizvođača za izuzetne rezultate u povećanju produktivnosti, tehničkom unapređivanju i inovacijama.

Priznanje se dodjeljuje jedanaesti put, a ove godine sastoji se iz „Povelje rada“ i novčanog dijela od 140 hiljada dinara.

Svečanom uručivanju nagrada prisustvovali su predstavnici organa i organizacija Federacije, republika i autonomnih pokrajina, društveno-političkih i društvenih organizacija i udruženog rada.

VLADAN BABIĆ — Diplomirani veterinar u poljoprivrednoj radnoj organizaciji „Vocar“ — Dražićeva u Kotrazi, OUR Kotaže. Nagrađen je za izuzetan doprinos razvoju stočarstva, posebno za inovacije u reprodukciji u govedarskoj proizvodnji za izmjenu rasnog sastava, intenzivan razvoj govedarstva, kao i za samoupravnu aktivnost.

VINKO VALENTIĆ — VKV radnik u OOUR-u Održavanje pruga RO ŽP Vinkovci ŽTP Zagreb za izuzetne sposobnosti u organizaciji rada — regulisanju kolosijeka. Čime je omogućen redovan promet vozova i smanjeno vrijeme za izvršavanje radnih zadataka, za visok stepen odgovornosti na radu, za veliku brigu i sigurnost radnika pri izvođenju složenih poslova, za aktivnost na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

ŽIVKA VELIČKOVIĆ — KV tkač u vunarskom kombinatu u Beogradu, stekla je nagradu za izuzetan radni doprinos, za izvanredne rezultate postignute samoprijegornim radom za povećanu produktivnost rada, visok kvalitet rada, uštede materijala, čuvanje masina, kao i za aktivnost na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

MIJO GORUPEC — Dizel-mehaničar u RO tiskara „Ljudevit Gaj“ u Krapini. Izuzetne rezultate Gorupec je postigao primjenom sopstvenih inovacija i tehničkih unapređenja u održavanju i popravci štampanih masina. Zatim, kvalitetno održava i popravlja masine, smanjuje zastoje u proizvodnji i doprinosi povećanju dohotka radne organizacije i samoupravnu aktivnost.

REDŽO DŽEKO — VKV radnik u OOUR — u štamparska djelatnost NIŠRO — „Oslobodjenje“ u Sarajevu. Istakao se izuzetnim doprinosom na podizanju produktivnosti rada, značajne rezultate postigao je primenom sopstvenih tehničkih unapređenja. Značajno je doprinio i poboljšanju organizacije rada, boljem i racionalnijem korištenju proizvodnih kapaciteta. Nagrađen je, također, za kvalitet rada, za uštede, za održavanje strojeva, za odgovornost u radu, kao i za aktivnost na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

LUCIJAN ZGAGA — Inženjer elektrotehnike u ATC i ATGC u preduzecu za PTT saobraćaj u Novoj Gorici. Značajne rezultate ostvario je sopstvenom racionalizacijom i inovacijom koje su našle primjenu u redovnoj proizvodnji proizvođača telekomunikacijske opreme u zemlji. Uspijeva da bolje iskoristi postojeću opremu, da proširi kapacitete centrale, da skрати vrijeme montaže pri proširenju kapaciteta i postigne značajne materijalne efekte. Aktivan je i na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

VIKTORIJA JAUH — KV tkač u industriji pamučnih proizvoda u Kranju. Istakla se samo-

prijegornim radom izuzetnim radnim rezultatima, povećanjem produktivnosti rada, kvalitetom rada i uštedama materijala. Značajno je doprinijela povećanju produktivnosti rada i aktivnostima na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

LAMBET JOVANOVIĆ — VKV radnik, farbar u odjeljenju za farbanje auto — dijelova u OUR „Zastava“ Herceg Toza Dragović u Ohridu. Postigao je značajnu racionalizaciju i tehničkim unapređenjem omogućio sprečavanje zagađivanja vazduha u radionici. Veliki broj uvoznih masina zamijenio je domaćin što je donijelo velike finansijske uštede. Postiže visok kvalitet konstruisanih masina. Aktivan je u samoupravnim organima.

MIRKO JOTANOVIĆ — VKV radnik u Radnoj jedinici pomoćna mehanizacija, OOUR površinski otkop „Čirakovac“ RO industrijsko — energetske kombinata „Kostolac“ u Kostolcu. Prvomajska nagrada pripala mu je za izuzetne radne rezultate, za značajan doprinos povećanju produktivnosti, kvalitet i organizaciju rada, za uštede u materijalu, održavanje masina i za aktivnosti na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

DURO KLICOV — mašinski tehničar u OOUR-u proizvodnja dizel — opreme, RO industrija precizne mehanike u Beogradu. Izuzetne rezultate postigao je primjenom sopstvenih tehničkih rješenja, inovacijom i racionalizacijom čime je povećao obim proizvodnje. U IPM se primjenjuje više njegovih inovacija. Ističe se i u samoupravnim aktivnostima.

MICA PANIĆ — mašinski inženjer u „Jugolait“ Radna organizacija za proizvodnju alata i pribora za masine. Novi Sad Prvomajska nagrada pripala joj je za značajne rezultate ostvarene primjenom sopstvenih inovacija u oblasti proizvodnje alata i pribora za masine, zatim za razvoj domaće tehnologije, za visoke uštede dijamanškog alata, za zamjenu uvoznih vrsta alata domaćim alatima, za značajno smanjenje uvoza dijamanata kao i za aktivnosti na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

SLOBODAN PAUNOVIĆ — mašinski tehničar u OOUR-u Mašinska proizvodnja, RO izrada i održavanje procesne opreme, SOUR IHP u Prahovu. Izuzetne rezultate ostvario je primjenom sopstvenih inovacija na održavanju procesne opreme. Doprinosio je smanjenju troškova održavanja pumpi i stalno nastoji da održavanje opreme učini što ekonomičnijim. Aktivan je samoupravljač.

DRAGICA PERIĆ — KV tkač u OOUR-u „Tkanina“, RO „Gatko Pavlović“, SOUR „Niteks“ u Nišu. Nagrađena je za izuzetno ispoljene radne sposobnosti, za ostvarivanje natprosječnih rezultata ra-

da, za povećanu produktivnost rada, za izuzetnu odgovornost u radu, kao i za samoupravnu aktivnost.

DRAGAN RAPAJIĆ — VKV mašinbravar OOUR-a Centralni remont „Kosovo“ Dobro Selo RO „Kosovomont“ u Prištini. Natprosječne rezultate postigao je primjenom sopstvenih inovacija kojima je omogućeno nesmetano i efikasno funkcionisanje masina, povećana produktivnost rada i ravnomjerniji i duži vijek trajanja mašina. Postigao je značajne materijalne uštede i aktivan je na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

IGOR LAPŠINSKI — tehničar u OOUR-u Tvornica dalekovodnih stubova i konstrukcija u Doboju. Izuzetne rezultate postiže primjenom sopstvenih inovacija, racionalizacijom i tehničkim unapređenjem na održavanju i poboljšanju proizvodne opreme, usvršavanju masina, zamjeni uvoznih dijelova domaćim, proširenjem kapaciteta i smanjenju zastoja na dovozu materijala za visoko — produktivne masine. Odlikuje se i brzinom i kvalitetom rada. Aktivan je u razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

LJUBO LUKIĆ — tehničar u OOUR-u „Namještaj-1“, IK „Krivaja“, Zavidovići. Natprosječne rezultate postiže primjenom sopstvenih inovacija, racionalizacijom i tehničkim unapređenjem kojim znatno poboljšava kvalitet obrade drveta i povećava produktivnost rada. Odlikuje se humanizacijom rada, ostvarenim uštedama u materijalu kao i aktivnostima na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

ANTON MAČEK — tehničar u OOUR-u Fabrike grejnih uređaja RO „Avto — Montaza“ u Ljubljani. Primjenjuje sopstvene pronalaskе i tehnička unapređenja u oblasti automatizacije postupka zavarivanja i značajno doprinosi razvoju automatizacije postepenom prelasku na robotizaciju proizvodnih procesa. Doprinosi povećanju produktivnosti rada, kvalitetu rada, uštedi troškova proizvodnje, kao i samoupravnim aktivnostima.

DUŠAN MIHIĆ — KV mašinbravar u OOUR-u Građevinska operativna, GRO „Radnik“ u Križevcima. Mihić uspijeva da sopstvenim inovacijama i tehničkim rješenjima zamijeni uvozne dijelove domaćim, da izuzetno doprinosi osposobljavanju i servisiranju mehanizacije i transportnih sredstva i da racionalizirajući rad smanjuje troškove održavanja masina i doprinosi samoupravnim aktivnostima.

MATKO MONTANA — ekonomski tehničar u OOUR-u „Turist-Biro“ Baška Voda, HTP „Makarska rivijera“ u Makarskoj, nagrađen je za samoprijegoran rad, za značajno povećanje produktivnosti rada, za izuzetno odgovoran odnos prema radu, za poslovnost, visok kvalitet usluga, kao i za samoupravnu aktivnost.

FRANICA NOBILO — inženjer agronomije u SOUR-u APRO „Hercegovina“ RO Istraživačko — razvojni institut u Mostaru. Upornim radom Franica Nobilo pošlo je za rukom da osvoji takozvane meristem metode u proizvodnji matičnih biljaka sadnica karanfila, da uvede sopstvene inovacije i postigne natprosječne rezultate rada i uštedu u proizvodnji, kao smanjenju uvoza u isti mah aktivno učestvuje u samoupravnom razvoju svog kolektiva.

FERENC RAC — VKV stolar u OOUR-u Nova gradnja DIK „Novi dom“ u Debeljaci, za značajne rezultate ostvarene primjenom sopstvenih inovacija koje su našle primjenu u drvopreradivačkoj industriji, za zamjenu uvoznih dijelova domaćim dijelovima, za povećanje produktivnosti rada, smanjeno vrijeme opravke masina i zastoja u proizvodnji, za značajne uštede u materijalu, smanjenje škarta u proizvodnji, a povećani kvalitet proizvoda, kao i za samoupravnu aktivnost.

LEOPOLD SESELAR — inženjer mašinstva u Fabrici elektrotehničkih proizvoda elektro — element OOUR proizvodi od metala — izlake, za samoprijegoran rad i značajne rezultate ostvarene primjenom sopstvenih rješenja i inovacija u oblasti proizvoda od metala, za rješavanje problema u oblasti alata i metala, za značajne materijalne efekte, za uštede na vremenskim normativima, kao i za aktivnost na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

SOFIJA SIMOSKI — KV tekstilna radnica u Vunarskom kombinatu „Todor Cipovski Merdžan“ u Tetovu. Nagrađena je za samoprijegoran rad, za poseban uspjeh u povećanju produktivnosti rada, za izuzetne radne rezultate, za povećanu produktivnost rada, za kvalitet rada i izvanredno savestan odnos prema radu i radnim zadacima, kao i za samoupravnu aktivnost.

MILAN STOLNIK — elektrotehničar u OOUR-u Hidroelektrana Varaždin, Elektroprivreda u Zagrebu. Nesvakidašnje rezultate postigao je primjenom sopstvenih inovacija i tehničkih

rješenja u zaštiti transformatora i radu regulatora protoka, rekonstrukciji sistema za drenažu turbinskog poklopca i održavanju hidroelektrane. U pozitivne efekte njegovog rada spada i ušteda vode i povećana sigurnost rada agregata. Aktivan je samoupravljač.

DRAGUTIN TOMAC — KV radnik u RO Šumsko gospodarstvo u Delnicama, za izuzetne rezultate u kvalitetnoj izradi drvnih sortimenata, za kvalitetnu proizvodnju, za radne učinke, za savjestan odnos prema radu i radnim zadacima, za količinu proizvodnje, za uštede, čuvanje i održavanje alata i masina, kao i za samoupravnu aktivnost.

ANTON HORVAT — KV metalostrugar i VKV mašinbravar u OOUR-u za proizvodnju mrkog uglja „Resavica“ u Resavici. Inovacijom i racionalizacijom Horvat je poboljšao kvalitet rada i omogućio značajne uštede na održavanju masina. Izuzetno se zalaže, odgovoran je u radu i aktivan na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

DANILO ŠABAN — KV mašinbravar u RO Industrija hemijskih proizvoda „Rivijera“ u Kotoru. Posebne rezultate postigao je primjenom sopstvenih inovacija i tehničkih rješenja na održavanju proizvodnih postrojenja. Znatno je povećao produktivnost rada, uštede u procesu proizvodnje i smanjio zastoj u proizvodnji. Aktivan je samoupravljač.

JOSIP ŠTIRJAN — VKV radnik u RO „Poljotehnika“ u Osijeku. Dobitnik je Prvomajske nagrade za samoprijegoran rad i za postignute rezultate na podizanju produktivnosti rada, za izuzetno kvalitetan rad, za ostvarivanje natprosječnih rezultata u realizaciji plana prometa robe, kao i za aktivnost na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

TRIPO dr ŠČEPANOVIĆ — doktor poljoprivrednih nauka u Tehnološko — poljoprivrednom institutu u sastavu IPK „Servo Mihalj“ u Zrenjaninu. Postigao je izuzetne rezultate u naučnoistraživačkom i eksperimentalnom radu u poljoprivrednoj proizvodnji kao i inovacijama u oblasti proizvodnje strnih žita. Pun doprinos dao je iznalaženju adekvatnih sorti strnih žita i povećanju iskorišćenosti poljoprivrednog zemljišta. Obogatio je dalje poznavanje bioloških osobina sorti i doprinosio većim prinosu i boljem kvalitetu gajenja kultura, unapređenju poljoprivredne proizvodnje. Aktivan je na razvijanju samoupravnih socijalističkih odnosa.

Esad KADIĆ

Zaljubljenik mašina i visina

Na svečanosti uručivanja ovogodišnjih prvomajskih nagrada rada među dobitnicima je bio i VKV bravar Esad Kadić iz Bihaća, poslovođa u Odjeljenju tekućeg održavanja Tvornice za preradu žice RO „Krajinametal“, jednom od mladih kolektiva iz sastava Rudarsko-metalurškog kombinata Zenica.

Kao i svi drugi skromni i tihi pregaoci i Esad nerado govori o ličnim zaslugama. Razgovor je, s toga, potekao o danima početkom pedesetih godina, školovanju u vojno-industrijskoj školi, povratku u Bihać, majci koja je ostala sama poslije očeve smrti. Radio je Esad desetak godina kao građansko lice u službi JNA. Jednom prilikom 1968. godine, susreo je školskog druga Milana Jerkovića koji je tražio prekaljene metale za novu tvornicu u Bihaću.

— Prešao sam u „Željezaru“ za dvostruko manji dohodak, ali se nisam pokajao, priča Esad. Danas je svima nama, koji smo stasavali uz kolektiv, najveća nagrada saznanje da je „Krajinametal“ nosilac razvoja ovog područja.

Esad Kadić je u „Krajinametalu“ počeo kao bravar u održavanju. Na poslu se redovno isticao pa je unaprijeđen za poslovođu Ekserane. Taj posao obavljao je desetak godina, a 1979. prelazi u Odjeljenje tekućeg održavanja. U tim godinama Esad je posebno isticao inovacijama u propizvodnji i time sebi i svojim drugovima težak posao metalca činio mnogo lakšim i humanijim. Pomenuo nam je samo najznačajnije inovacije: promjenu sistema podmazivanja mjenjača, rekonstrukciju radilice na presi za izradu eksera i novi sklop bočnih valjaka na mašini za izvlačenje žice.

Ova i druga, kako ih Esad naziva, „sitna“ poboljšanja u procesu proizvodnje kolektivu su donijela uštedu od dvadeset miliona. Njihov autor je za sve dobio oko 24 hiljade dinara. Više nije htio, jer kako reče, to bi opteretilo fond za isplatu ličnih dohodaka organizacione jedinice iz koje se nagrade isplaćuju.

U proteklim godinama Esad, iako poslovođa, nije se ni trenu udaljavao od svoje struke. Sve to nije mu smetalo da se redovno angažuje i u razvoju samoupravnih odnosa u kolektivu i šire. Između ostalih dužnosti koje je obavljao, bio je član Radničkog savjeta Kombinata, predsjednik Radničkog savjeta, prvi predsjednik Samoupravne radničke kontrole, zamjenik sekretara Partijske organizacije /član je SK od 1961. godine/.

Izvan kolektiva Esad je najviše vremena provodio među ljubiteljima visina. Bio je aktivni padobranac sa više od stotinu skokova i sati letenja u jedrilici. Jedna nesretna povreda kičme spriječila ga je da se bavi ovim opasnim i lijepim sportom, ali je nakon liječenja stečeno iskustvo prenosio na mlade.

— Ovo veliko priznanje za mene i sve moje drugove u tvornici je prije svega nova obaveza da i sada, kada smo dostigli određeni stepen razvoja i kada nailazimo na mnogobrojne teškoće, istrajemo na izgradnji kolektiva i društva u cjelini, ističe Esad Kadić.

Mehmedalija ZULIĆ

KAKO I GDJE JE NASTALA ČUVENA REVOLUCIONARNA PJESMA „BILEČANKA“

● U zoru 1. maja 1940. godine kroz rešetke logora u Bileći odjeknuli su snažni, revolucionarni stihovi pjesme čiji je autor Milan Apih, iz Celja, član Komunističke partije Jugoslavije od 1932. godine

horova određeni su Milan Aphi, član KPJ od 1932. godine, odnosno Todor Vujanović. Članovi ova dva pomalo neobična hora nisu imali instrumente, još manje nota, ali im one nisu bile ni potrebne: pjevali su pjesme koje su, poput vuklanske

bio zadatak — dali na posao, ali je jedino Milan Aphi, celjski komunist, napisao onu „pravu“, koja se svi ma sviđela. Kada je Milan Aphi, tiho pjevušeći, drugovima logorašima „predstavio“ svoju pjesmu svi su bili istinski oduševljeni i brže-

drug Tošo pokazao smleno i z prevodilački rad — obratio se Moša Pijade Milanu Aphiu.

Logorom je već kolala vijest o rođenju nove, revolucionarne pjesme.

U zoru, 1. maja 1940. godine, svi logoraši su bili na okupu: referatom o radničkom prazniku, počela je proslava. Slijedila je „Internacionala“, pa recitacija rudara Z. Umeka.

Zatim su odjeknuli akordi „Bilećanke“: prvo tiho, a onda sve snažnije, sve složnije. Pjesmu, nastalu tu, u Bileći, među zidinama

Na dan 1. maja 1940. godine — kroz rešetke logora u Bileći prvi put su odjeknuli snažni, revolucionarni stihovi pjesme „BILEČANKA“, koja je decenijama nadahnivala revolucionare, borce za slobodu, pravdu i jednakost.

U vrijeme kada je Hitlerova armada uveliko harala bespomoćnom Evropom, vlada Cvetković — Maček donosi, početkom 1940. godine, odluku o osnivanju koncentracijskih logora, za političke zatvorenike. Jedan od njih bio je smješten u staroj tvrđavi, nekadašnjoj kasarni u Bileći.

„Na osnovu uredbi 12a o primeni i dopuni Zakona o zaštiti javne bezbednosti i reda u državi, kao mesto boravka određuje vam se Bileća u Zetskoj banovini pod nadzorom vlasti, a radi remećenja javnog reda i mira...“ stajalo je u rješenjima o hapšenju i upućivanju u Bileću: Todoru Vujanoviću, Moši Pijade, Ivanu Milutinoviću, Ivi Loli Ribaru, Kostu Stamenkoviću, Milanu Aphiu, dr Dušanu Nedeljkoviću, i drugima revolucionarima iz Makedonije, Slovenije, Srbije.

Proslava

Svi logoraši su bili smješteni u četiri sobe. Zvali su ih: „makedonska“, „slovenačka“, odnosno „srbijanska“ i „ženska“, zaviso odakle su deportovani i oni koji su u tim hladnim odajama provodili zlehude logorske dane i noći, prepune neizvjesnosti. I dok su ljudi izvan gotovo nepremostivih bilečkih bedema dizali glas protesta protiv progona komunisti i osnivanja logora, sužnji su se, tog proljeća, uveliko pripremali da buntom proslave dolazeći 1. maj 1940. godine. Logoraši su osnovali i dva hora: članovi jednog bili su žitelji „slovenačke“, a drugog „srbijanske“ logorske sobe. Zaručkovodioc

STIHOVI IZ SRCA

lave, izvirale iz njihovih srca, odražavajući bunt i odlučnost da nastave borbu koju su odavno započeli i koja je, to su znali, to su naslućivali, uskoro trebalo da dođe nove, snažne dimenzije.

Pjesma

Jednog aprilskog dana, u osvit prvomajskog slavlja, logoraši su se dogovorili da svako ko za to ima imalo dara pokuša da napiše novu pjesmu, pjesmu koja će stihom i muzikom odslikavati njihov logorski, bilečki život iza debelih željeznih rešetaka. Mnogi su se — jer je to

bolje su je nazvali „BILEČANKA“. U tom iskrenom oduševljenju, Slovenci su odjurili do prvih komšija. Srbijanaca i „Bilećanku“, napisanu na slovenačkom jeziku, pokazali drugovima. iščekujući njihovu reakciju.

— Vidi, vidi ti njega: nije „Bilećanka“ ni tako loša. Štaviše, dobra je, vrlo dobra. Kada napusti ovaj kazamat, svidjeće se svima. Zadržacu ti ovaj tekst. Dobićeš ga sutra! — obratio se autoru Moša Pijade.

Ubrzo, u drugoj, „srbijanskoj“ sobi počeo je rad na prevodenju pjesme. Oko toga najviše se angažovao Todor Vujanović.

— Evo, evo i prevoda tvoje „Bilećanke“. Sve mi se čini da je

zapjevali su, kao jedan, složno, revolucionarno, snažno i jedinstveno, svi logoraši.

Hercegovačkim kamenjarom odzvanjala je pjesma isklešana iz tog istog kamena, kremenog kamena.

„Sred pušaka, bajoneta straža oko nas, tiho kreće naša četa kroz bilečki kras. Čuje se odjek koraka, po kamenju hercegovačkom, hej, haj hoj...“
Udar nađe iskru u kamen!

Limun PAF

NAJMLAĐI O PRAZNIKU RADA

RAD JE KAD SE RADI...

Niko bolji domaćin od djevojčica i dječaka iz „starije“ grupe jednog banjalučkog obdaništa. Uzrast: pet i šest godina. Njihova živost je prelazna, zahvati svakog ko im priđe. Nastoje da što prije ispričaju sve novosti i da odgovore na svako pitanje.

Šta je Prvi maj? Nekoliko mališana uglavnom odgovaraju (makar je to jasno) da je praznik. Ali kakav? Uz malu pomoć drugarice, Andrej nalazi pravilan odgovor: Praznik rada.

A šta je rad?
Leon: Kad se radi na poslu.
Milica: Kad se prave kuće.
Vesna: Kad se grade zgrade.
Mensur: Kad se grade ceste.
Sanja: Kad se nešto kopa.
Leon: Kad se prave puške.
Mensur: Kad se preraduje drvo...
A šta se radi u vrtiću?

Sa svih strana pljušte odgovori: uče se pjesme, recitacije, matematika, skupovi, crta, boji i naravno IGRA SE. Ovo posljednje svi najradije rade. Djevojčice u svom kutku imaju bebe, krpice, sude, šporet („samo da im oni mali sve ne razbacaju kad upadnu kod njih“). U dvorištu je najmiljeniji lastiš, ganjanje, kolači, od pijeska.

Dječaci su pravi muškarci. Od građevinskih kocki prave dvorce, kuće, voze kamione i brza auta. Jedna djevojčica u povjerenju šapće da oni donose automobile i sličice fudbalera. Vani najviše vole igrati fudbal, a iste su im igre i kod kuće.

Drugarica Nada objašnjava da se radne navike stiču kroz šest zanimanja, da se urednosti djeteta uči od malih nogu i to najviše u igri, koja je osnov i svih „predmeta“. Važno je

● Ako se ranije ustane može se više igrati do doručka, a „ako se kasnije ustane, više se naspava i bolje se raste“.
● „I tata ponekad opere sude, i tata može okupati dijete“.

Djevojčice u svom kutku kuhaju, peru, čuvaju bebe...

da se formira pravilan odnos prema radu.

„Ko rano rani dvije sreće grabi“. Sanja prihvata ovu poslovicu i kaže da ako ranije ustane može više da se naigra prije doručka poslije kojeg počinje „obavezni“ dio boravka u obdaništu. Pospanci skaču protiv Sanje. Objasnjavaju s uvjerenjivošću da „ako se kasnije ustane, više se naspava i bolje se raste“.

Kad se povede razgovor o tome ko više radi, mame ili tate, djeca se

još više razilaze u mišljenjima.

Djevojčica sa dugim repom lijepo objašnjava da mama kad dođe s posla mora odmah praviti ručak, prati veš, čistiti kuću, kupati djecu. Tata se samo izvali i zahrčće. Dječaci, koji ustaje u odbranu očeva, kaže da i „tata može okupati dijete, i da tata ponekad opere sude“. Tati je teže i na poslu, jer... (traži se objašnjenje) pa, tata je muškarac, ... vozi kola... teže radi. A tata ponekad kopa i baštu.

Ovi mališani upravo postaju svjesni da svi nešto rade, kako mame i tate, tako i oni kad uče skupiti skaču za loptom. Ne mogu još uvijek biti potpuno svjesni koliko radosti prirediti roditeljima priredbom koju im spremaju za Praznik rada. No, da marljivo predano spremaju program, u to se ne može posumnjati.

Ivica PERIĆ
Snimio: M. PAVIĆIĆ

Dječaci, prave dvorce i kuće, voze kamione i brze automobile

OBILJEŽAVANJE PETOGODIŠNICE SMRTI JOSIPA BROZA TITA

Sjećanje na veliko djelo

Štufeta mladosti će se 4. maja u 15.05 sati zaustaviti i mirovati na mjestu gdje se bude zatekla

BEOGRAD, 29. aprila (Tanjug) — Petogodišnjica smrti Josipa Broza Tita obilježice se 4. maja oglašavanjem sirena u 15.05 u cijeloj zemlji. Istog dana na grob druga Tita cvijeće će položiti delegacija organa i društveno-političkih organizacija Federacije, delegacija oružanih snaga, delegacije republika i pokrajina, delegacije Beograda, Ljubljane i Kumrovcu.

Delegacije organa i organizacija Federacije sačinjavaju predsjednici Predsjedništva SFRJ, CK SKJ, Savezne konferencije SSRNJ, Saveznog odbora SUBNOR—a Jugoslavije, Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije i Konferencije Sa-

veza socijalističke omladine Jugoslavije, Skupštine SFRJ i Saveznog izvršnog vijeća. Na grob druga Tita cvijeće će zajedno položiti predsjednik Predsjedništva SFRJ, predsjednik Predsjedništva CK SKJ i predsjednik Savezne konferencije SSRNJ.

Petogodišnjica smrti druga Tita biće obilježena minutom ćutanja na političkim skupovima koji se budu održali toga dana, a 6. maja, prvog radnog dana poslije godišnjice smrti, prvi časovi u školama i jedinicama JNA bice posvećeni Titovom životu i djelu. Na dan godišnjice smrti predsjednika Tita Štufeta mladosti mirovaće na mjestu gdje se bude zatekla 4. maja.

MOK SSRN BANJALUKA O AKTUELNIM PITANJIMA OBRAZOVANJA

KVALITET OPADA

● Dok se prolaznost u školama najčešće iskazuje visokim procentima — od 80 do 90 posto, znatno objektivnije mjerenje pomoću testova ponekad pokaže i — samo 16 posto!

BANJALUKA, 29. aprila — Aktuelna pitanja razvoja obrazovanja i vaspitanja i zadaci Socijalističkog saveza bili su danas predmet rasprave na Međuopštinskoj konferenciji SSRN Banjaluka. Tom prilikom iznijeti su i rezultati javne rasprave vođene na istu temu, a sve je to nedvosmisleno pokazalo je da je kvalitet obrazovanja u stalnom padu.

Događa se da se prolaznost u pojedinim školama iskazuje procentima između 80 i 90, pa da se ipak, na mjerenu testovima, što je znatno objektivnije, ispostavi prolaznost od samo 16 procenata! Ovakve pojave izazivaju zabrinutost u najvećoj mjeri, istaknuto je na današnjoj sjednici, te je nužno u narednom periodu kvalitetu obrazovanja posvetiti daleko veću pažnju. Tu valja istaći i da se pedagoška nauka nije istakla odgovarajućim doprinosom, jer nastavnici zapravo i nemaju adekvatnije mjerilo rada od srednje ocjene, a valja istaći i da su materijalni problemi, u najvećem broju slučajeva, u suštini svih problema vezanih za kvalitet. Ponovo je istaknuto da je nastava

preko mjere vezana za kredu i tablu, kao u prošlom stoljeću, ali je istaknuto i to da se ipak sve to odvija u vrijeme razvijene elektronske industrije, na primjer, te da bi se solidnijim vezama za udruženim radom moglo nadoknaditi mnogo toga što nedostaje u školama.

Posebni i znatni problemi još uvijek postoje u približavanju nastavnih programa na području zemlje, a isto tako bi valjalo znatno više raditi na „vertikalnoj“ po-

vezanosti: trebalo bi zapravo istražiti koliko su programi Medicinske škole (na primjer) sinhronizovani sa potrebama Medicinskog fakulteta i Medicinskog centra, jer utisci govore da takve veze u našem obrazovnom sistemu nisu dovoljno razvijene. Idejnovaspitni rad je zanemaren, čulo se na sjednici, a pitanje kadrova jedno je od trajnih pitanja obrazovanja: od činjenice da su u mnogim sredinama, poput Čelince, nastavnici najčešće putnici, pa do potrebe školovanja nastavnog kadra na fakultetima a ne na višim školama, redaju se najrazličitije teškoće koje svjedoče da je kadrovo pitanje jedno od ključnih u obrazovnom sistemu.

D. SOČANSKI

KONSTITUISANA OPŠTINSKA KONFERENCIJA SAVEZA INŽENJERA I TEHNIČARA BANJALUKA

ZNAČAJ I OBAVEZE

BANJALUKA, 29. aprila — Prihvatanjem uvodnog referata te Statuta i programa rada, kao i izborom odgovarajućih tijela, danas je u Banjaluci konstituisana Opštinska konferencija Saveza udruženja i tehničara. Tom prilikom je istaknut izuzetan značaj inženjera i tehničara,

bez kojih danas nije moguće zamisliti skoro nijedan radni kolektiv — i velike obaveze koje ih u svakodnevnom radu očekuju, na njihovu provedenja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

D. S.

MOK SK BANJALUKA O ZADACIMA OPŠTINSKIH ORGANIZACIJA NA PROVOĐENJU ZAKLJUČAKA 16. SJEDNICE CK SKJ

ZADAĆA SE ZNA

● Prođubljena i kritička rasprava na današnjoj sjednici je jasno pokazala da nema potrebe da se usvajaju zaključci koji bi govorili o aktivnosti opštinskih organizacija kada su stavovi 16. sjednice CK SKJ potpuno jasni, samo ih treba provoditi

BANJALUKA, 29. aprila — Na današnjoj sjednici Međuopštinske konferencije SK Banjaluka, na kojoj se raspravljalo o zadacima opštinskih organizacija SK na realizaciji Zaključaka 16. sjednice CK SKJ, nisu usvojeni zaključci na uobičajeni način. Podržana je diskusija u kojoj je naglašeno da je usvajanje zaključaka na zaključke i ranije bila prepreka konkretnoj aktivnosti.

Zaključci 16. sjednice CK SKJ su dovoljno jasni i konkretni da bi njihovo raščlanjivanje pa ponovna sinteza bio prazan hod. Jasno je da se treba prikloniti metodi i sadržaju rada koji je u proradi Prijedloga zaključaka 13. sjednice CK SKJ dao izvanredne rezultate i donio mobilizaciju članstva SK kakvu odavno u društvu nismo imali. Opšta podrška temeljnim opredjeljenjima jasno govori da su u zabludi bili svi oni koji su očekivali značajniji zaokret od zacrtanog puta, ali se radikalna promjena mora praviti prema potpunijem provođenju dogovorenog.

Predstojeći period, sasvim

provođenje utvrđenih stavova.

Danas je usvojen izvještaj o radu MOK SK i njenog Predsjedništva u periodu maj 1982 — mart 1985. godine, ali su naznačeni i pravci i aktivnosti koji mogu dovesti do unapređenja načina organizova-

Zadaca se zna, članstvo SK se mora mobilisati na provođenju zaključaka 16. sjednice CK SKJ

izvjesno, pred OO SK stavlja odgovornu i značajnu zadacu koja ne trpi bilo kakvo odlaganje. Pripremljeni konkretni programi bi trebalo biti odlična osnova za

nja, metoda i sadržaja rada ovog stalnog oblika idejno-političkog djelovanja i akcionog organizovanja komunista.

A. K.

PROGRAM KRETANJA ŠTAFETE MLADOSTI PO BOSANSKOJ KRAJINI

U Jajcu 4. maja

BANJALUKA, 29. aprila — Štufeta mladosti, nošena hiljadama ruku mladih, 4. maja stiže u Jajce, gdje će joj biti prireden veličanstven doček. Iz grada Drugog zasjedanja AVNOJ-a kreće ka Šipovu, Bugojnu, Gornjem Vakufu, Kupresu, Livnu, Glamoču, Bosanskom Grahovu, Titovom Drvaru, Bosanskom Petrovcu, Bihacu, Cazinu, Velikoj Kladuši, Bosanskoj Krupi, Bosanskom Novom, Prijedoru, Sanskom Mostu, Ključu, Mrkonjić-Gradu, Skender-Vakufu, da bi je mladi Kotor-Varoša pozdravili 6. maja u večernjim satima, gdje će i prenočiti. Iz Kotor-Varoša i Čelince Štufeta mladosti stiže 7. maja u Banjaluku, gdje će oko dva sata boraviti među studentima Univerziteta „Duro Pucar Stari“, zatim u Tvornici obuće „Bosna“, Vazduhoplovnom zavodu „Kosmosos“ i kasarni „Kozara“.

Iz Banjaluke Štufeta mladosti kreće ka Prnjavoru, Srpcu, Laktašima, Bosanskoj Gradišci i Bosanskoj Dubici, gdje će je, nakon što bude noćila u ovom gradu, mladi predati svojim vršnjacima iz SR Hrvatske.

Z. L.

DVANAESTO OPŠTINSKO TAKMIČENJE METALACA BANJALUKE

Prvoplasiranim zlatnici

BANJALUKA, 29. aprila — Protoklog vikenda u Banjaluci je održano 12. takmičenje metalaca banjalučke opštine na kome je učestvovalo više od 220 takmičara.

Među alatničarima — bravarima najviše uspjeha imao je Mirsad Muftić iz „Čajaveče“ radne organizacije PALOS, drugo mjesto zauzeo je Milovan Prole iz istoimene radne organizacije, a treće Slobodan Kostić iz Profesionalne elektronike.

U konkurenciji metalobrusača najviše uspjeha imao je Željko Kašić iz PALOS—a, drugi je Dževad Maravac iz Tvornice alatnih strojeva, a treći Mićo Došlov iz PALOS—a.

Najbolji elektrozavarivač bio je Branislav Todić iz Tvornice hladno-valjane trake, drugi Anđelko Čosić, iz Tvornice alatnih strojeva, a treći Radimir Spasić iz Jelišingradove Livnice.

Ovogodišnji prvak među livcima je Alija Dugonjić, drugi je Zarko Stjepanović, a treći Milutin Trivić, svi iz Jelišingradove Livnice.

Vukosav Kesić, Mahmut Bahtijarević i Joso Šalić svi iz Jelišingradove Tvornice alatnih strojeva najbolji su borverkisti. Među pedesetak metalostrugara najbolji su bili Bežad Sarjalić, Milovan Koljanić i Josip Radman — svi iz Jelišingradove Tvornice alatnih strojeva. Od 34 metalogodača najbolji je bio Milovan Čorda iz „Čajaveče“ Profesionalne elektronike, drugi je Franjo Pušić iz Tvornice alatnih strojeva, a treći Vlado Radulj iz Profesionalne elektronike.

Najbolji oštrač alata bio je Radoje Zmić, drugi Ilija Sandić, a treći Ibrahim Baručija, svi iz Tvornice alatnih strojeva. Svi prvoplasirani učesnici takmičenja dobili su zlatnik sa likom druga Tita, a drugoplasirani i trećeplasirani kolekciju srebrnjaka sa likom druga Tita.

Z. PEJIČIĆ

U BOSANSKOM PETROVCU

Sahranjen Vito Grbić

BOSANSKI PETROVAC, 29. aprila — Uz najveće vojne počasti i u prisustvu više hiljada građana, te predstavnika opštine Lipljan, garnizona JNA Prištine, Batajnice i Bihaca, danas je u selu Suvaji kod Bosanskog Petrovca sahranjen Vito Grbić na svoj trideseti rođendan. U ime izvršnih organa društveno-političkih organizacija i radnih ljudi i građana Bosanskog Petrovca od kaptana RV koji je tragično stradao u selu Vrelo kod Lipljana oprostio se predsjednik Opštinskog komiteta Saveza komunista Stevo Mrda, u ime omladine Bosanskog Petrovca Edina Jaganjac, član Predsjedništva OK SSO, a u ime vojnog garnizona njegov komandant Mirko Vučinić.

M. P.

ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE U BANJALUCI

PUNE MESNICE I PRODAVNICE

BANJALUKA, 29. aprila — I ove godine će banjalučke prodavnice za prvomajske praznike raditi po uobičajenom radnom vremenu. Prvog i drugog maja je slobodan dan i za trgovce, a već trećeg se radi normalno radno vrijeme od 6 do 20 sati.

Za ovogodišnje prvomajske praznike snabdjevači su se potrudili da obezbijede dovoljno svih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, alkoholnih i bezalkoholnih pića. U „Stočaru“ su takođe osigurali dovoljnu količinu

gotovo svih vrsta mesa. Neće se jedino moći nabaviti prasetina i teletina koje i inače nema u redovnoj prodaji. Za prvomajske praznike više se traži jagnjetina, a u „Stočaru“ su je dovoljno obezbijedili. Nabavili su 1500 komada jagnjadi koja se već mogu kupiti u svim „Stočarim“ mesnicama, istina po znatno višoj cijeni. Prije dva-tri dana je povećana cijena jagnjetine sa 645 na 750 dinara po kilogramu.

V. D.

ZAPOŠLJAVANJE NA PODRUČJU SIZ-a BANJALUKA U TEKUĆEM SREDNJOROČJU

ISPOD PLANIRANOG

BANJALUKA, 29. aprila — Prema predviđanjima, ove godine na području regionalnog SIZ-a zapošljavanja Banjaluka, na kome je evidentirano oko 26 hiljada nezaposlenih, treba zaposliti 7.582 radnika i pripravnika. Sudeći prema ponašanju jednog broja subjekata planiranja koji ne samo da nije ispunio obaveze iz prethodnih godina, nego nije dostavio ni planove svojih potreba za radnicima i pripravnici ma ni u 1985. godini, pitanje je da li će se Program zapošljavanja 1981-85. godina uopšte realizovati.

Ovaj zaključak nametnuo se na današnjoj

sjednici Skupštine SIZ-a zapošljavanja Banjaluka, poslije analize srednjoročnog plana zapošljavanja za period 1981-1985. godine koji je do 1984. realizovan samo u Čelincu i Prnjavoru.

Za stručno usavršavanje, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju ove godine na području Zajednice izdvojeno je 39 miliona dinara, čime će biti obuhvaćeno 3.080 lica. Na ovoj sjednici delegaciji su donijeli odluku o povećanju materijalne naknade za privremeno nezaposlena lica za 40,5 posto za koliko je porastao i prosječan čist lični dohodak zaposlenih u SR BiH u 1984. godini.

Z. L.

ZALOG BUDUĆNOSTI

Radnička klasa je jedina je jedinstven njen klasni interes — da se dalje još uspješnije razvija samoupravljanje, da jača bratstvo, jedinstvo i socijalističko zajedništvo naših naroda i narodnosti, rekla je Ana Jovanović, predsjednik Vijeća Saveza sindikata BiH

SARAJEVO, 29. aprila (Tanjug) — Povodom 40-godišnjice Saveza sindikata Bosne i Hercegovine i 80-godišnjice osnivanja Glavnog radničkog saveza za Bosnu i Hercegovinu danas je u Republičkoj skupštini održana svečana sjednica Vijeća Saveza sindikata ove republike.

Referat na sjednici, kojoj su pored članova Vijeća prisustvovali i predsjednik Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije Dušan Bogdanov Senko, predstavnici organizacija Saveza sindikata socijalističkih republika i autonomnih pokrajina, predstavnici najviših društveno-političkih organizacija i državnih organa Republike i Federacije, podnijela je Predsjednica VSS BiH Ana Jovanović.

Sadašnji trenutak naše socijalističke revolucije je, bez sumnje, preloman, rekla je ona. Ali, kao što je u dosadašnjem revolucionarnom hodu svih ovih 80 godina, radnička klasa znala tačno da procijeni šta je to njen jedinstven, najznačajniji interes, kao što je znala da se za njegovo ostvarenje mora smjelo i nepokolebljivo boriti, kao što je uvijek znala na koji način i kojim sredstvima svoj interes može ostvariti, kao što je radnička

klasa Bosne i Hercegovine i cijele Jugoslavije znala šta treba činiti u ovakvim prelomnim trenucima naše revolucije, to zna i danas. Rekla je to u Dugoročnom programu ekonomske stabilizacije, rekla u Zaključcima 16. sjednice CK SKJ, koji i za Savez sindikata predstavljaju platformu za djelovanje i rad u ovoj pretkongresnoj godini. Savez sindikata, kao najšira klasna politička organizacija radnika, zajedno sa svim subjektivnim snagama društva sa Savezom komunista na čelu, sa cijelom radničkom klasom, odgovoran je za njihovo dosljedno ostvarenje.

Radnička klasa je jedna jer je jedinstven njen klasni interes da se dalje još uspješnije razvija samoupravljanje, da jača bratstvo, jedinstvo i socijalističko zajedništvo naših naroda i narodnosti. Da se dosljedno ostvaruju principi njene nesvrstane spoljne politike, da Jugoslavija kroči svojim, titovskim putem revolucije.

To je osnova na kojoj i Savez sindikata Bosne i Hercegovine, zajedno sa sindikalnim organizacijama svih socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina, gradi jedinstvo svoje akcije, to je osnova na kojoj će u ovoj godini još energičnije i dosljednije rušiti sve uskogrudosti, egoizme i lokalizme, zatvaranja u uskovojinske granice bilo da su to granice osnovnih, radnih ili složenih organizacija udruženog rada, opština ili šire. Ovakvo shvaćeno jedinstvo zaloga je naše budućnosti i garant da ćemo uspješno i do kraja ostvariti značajne zadatke koji stoje pred Savezom sindikata Bosne i Hercegovine i cijelom radničkom klasom i čitavom zajednicom u ovoj pretkongresnoj godini.

OČEKIVANO ZAHLAĐENJE DONIJELO I SNJEŽNE PADAVINE

Snijeg pade na behar, na voće...

● Za posljednja 24 sata u Banjaluci i okolini pala 24 litra vodenog taloga po kvadratnom metru ● Po predviđanju meteorologa očekuje se stabilizacija vremena, ali i niske temperature u toku noći ● Vočarima se preporučuju mjere opreza i zaštita voća dimljenjem

BANJALUKA, 29. aprila — Prema predviđanjima meteorologa našu zemlju, pa tako i Banjaluku, u toku noći je zahvatio talas hladnog vazduha, polarnog porijekla, koji je sobom donio kišu, susnežicu i snijeg.

— Samo u toku posljednja 24 sata u Banjaluci okolini je palo oko 24 litra vodenog taloga na meter kvadratni — kaže Nebojša Kuštrinić, dežurni u banjačkoj Meteorološkoj stanici. — U nekoliko narednih dana očekujemo stabilizaciju vremena, ali će u toku noći temperature biti veoma niske. Predviđamo da će u nizinama iznositi do minus tri stepena Celzijusa, a na brdima do minus četiri. Stoga vočari moraju da budu na oprezu i mi im preporučujemo zaštitu dimljenjem.

Snježne padvine i hladno vrijeme za sada nisu donijeli znatnije štete voćarstvu. Na prostoru oko 20 hektara voćnjaka na Laušu, vlašništvo OOUR—a „Poljoprivreda“ Zemljoradničke zadruge „Agropromet“, već nekoliko dana dežuraju ekipe radnika.

Zimsko-aprilski ugođaj u centru Banjaluke

— Očekujući hladnoću i mrazeve na prostoru naših voćnjaka pod jabukom i kruškom „razvukli“ smo stare automobilske gume — ističe Miroslav Šamara, tehnolog voćarstva. — Snijeg za sada nije znatnije oštetio cvijet, ali se bojimo mrazeva. U toku noći smo obezbijedili dežurstva dvadesetak zaposlenih.

Nevrijeme, praćeno susnežicom i snijegom, izazvalo je u većem dijelu Bosanske krajine ozbiljne probleme u saobraćaju i snabdijevanju elektro-energijom. Na osnovu vijesti našeg dopisnika Svetislava Milijevića iz Čelince, u ovoj komuni su oštećeni dalekovodi i niskonaponske mreže, a u kvaru je i glavni dalekovod Banjaluka — Čelinač. M. JOKSIMOVIĆ SNIMIO: R. OSTOJIĆ

U voćnjaku na Laušu snijeg za sada nije uništio cvat, ali još uvijek postoji bojazan od mrazeva

Zimska panorama: Zbog težine snijega popucale su grane voćaka

DESANKI MAKSIMOVIĆ URUČENA NJEGOŠEVA NAGRADA

Neka se množe ljudska djela

CETINJE, 29. aprila (Tanjug) — Na znamenitoj Njegoševoj biljardi na Cetinju od danas, kao i njeno djelo, blista ime Desanke Maksimović, još jednog dobitnika Njegoševe nagrade, najvećeg književnog priznanja u našoj zemlji koje je Crna Gora ustanovila, kao izraz poštovanja prema velikom poe-

Desanka Maksimović

ti i najvišim vrijednostima savremenog literarnog stvaralaštva u Jugoslaviji. Visoku nagradu, dodijeljenu prošle jeseni za stihove „Slovo o ljubavi“, a kao priznanje za njeno ukupno poetsko djelo, autoru „Krvave bajke“, poeme „Žao mi je čoveka“ i mnogobrojnih pjesničkih zbirki, uručio je predsjednik Skupštine SR Crne Gore Cedimir Đuranović. On je na tradicionalno lijepoj svečanosti rekao da Njegoševa nagrada ima puni smisao kada njen karakter i namjena stoje u potpunom skladu sa imenom i djelom dobitnika, a to se dogodilo i ovog puta, dodjeljivanjem ovog priznanja Desanki Maksimović. Njen veoma impozantni opus prozet je svim onim bitnim svojstvima koja su sadržana u Njegoševom djelu, pa otud i simbolika nagrade, a to su humanizam rodoljublje i istinski osjećaj bratstva i jedinstva jugoslovenskih naroda i narodnosti-naglasio je Đuranović.

Izražavajući uvjerenje da i njene pjesme, mada ne dostižu nivo Njegoševe poezije, govore jezikom koji narod razumije, govore o stvarima koje su mu bliske i izražavaju osjećanja bliska svim ljudima, da su okrenute nebu koliko i zemlji, velika i omiljena pjesnikinja biranim riječima je zahvalila na visokoj počasti. Humanističku ideju svoje poezije, nesebičnost svoje ličnosti i ljudskost svoje poetske duše Desanka Maksimović je potvrdila željom da se na počasni stub dobitnika Njegoševe nagrade upiše još mnogo imena stvaralaca: „Neka se množe ljudska djela i neka ovaj stub doraste do biblijskih kula“ — kazala je Desanka.

PRED DANAŠNJU POSJETU DANIJELA ORTEGE NAŠOJ ZEMLJI

Revolucionar bogatog iskustva

Razgovor predsjednika Đuranovića sa predsjednikom Nikaragve biće usmjeren na razmatranje široke platforme bilateralne saradnje

BEOGRAD, 29. aprila — Predsjednik Nikaragve Danijel Ortega Savedra doputovaće sutra u zvaničnu i prijateljsku posjetu našoj zemlji na poziv Predsjedništva SFRJ. Ta značajna posjeta prijatelja iz nesvrstane Nikaragve ostvaruje se u trenutku kada njegova zemlja zajedno sa čitavom Centralnom Amerikom doživljava posljedice političke i ekonomske krize, koja praktično obuhvata gotovo sva područja zemalja u razvoju.

I u sadašnjoj misiji predsjednik Ortega želi da prijateljskim zemljama predoči teškoće s kojima se suočava nikaragvanska revolucija. Politički i vojni pritisci otežali su i ekonomsku situaciju te karibske zemlje. Kontrarevolucionarne snage, koje djeluju spolja učestale su agresivne prodore na tle Nikaragve, ugrožavajući mir i bezbjednost naroda. Cilj tih agresivnih nasrtaja je obaranje sandinističkog režima i iznuđivanje ustupaka, koji bi uzdrmali temelje revolucije i opredjeljenja naroda Nikaragve za nezavisnost i progres.

Danijel Ortega je sa svojih četrdeset godina života stekao u borbi za oslobođenje Nikaragve, bogato iskustvo revolucionara. Prvo hapšenje doživio je još kao dječak u svojoj petnaestoj godini, da bi kasnije živio između ilegale i zatvora i somozističke diktature.

Decembra 1974. godine grupa sandinističkih boraca napada zatvora i oslobada Danijela Ortegu, koji zatim organizuje ofanzivne akcije naroda Nikaragve za rušenje diktature. Kao član rukovodstva sandinističkog fronta za nacionalno oslobođenje dočekuje pobjedu revolucije jula 1979. godine. U prvoj revolucionarnoj vladi Nikaragve Ortega je član hunte a na izborima 4. decembra 1984. godine kao kandidat sandinista odnosi pobjedu i preuzima dužnost predsjednika republike. Njegovoj inauguraciji 10. januara ove godine pored mnogih delegacija iz svijeta

prisustvuje i jugoslovenska sa članom predsjedništva SFRJ Sinanom Hasanijem na čelu.

Sutrašnji susret predsjednika Predsjedništva SFRJ Veselina Đuranovića sa predsjednikom Nikaragve Danijelom Ortgom biće usmjeren na razmatranje široke platforme bilateralne saradnje koja u domenu političkih odnosa bilježi izvanredne rezultate, dok se ekonomske veze još nalaze u povoj. Međutim, susret na najvišem nivou biće istovremeno prilika za široku razmjenu mišljenja o aktuelnom trenutku međunarodnih političkih i ekonomskih odnosa.

U posljednje vrijeme na svjetskoj političkoj sceni zapažaju se izvjesni znaci popuštanja zategnutosti, ali je svijet još daleko od pune bezbjednosti i apsolutnog mira. Zone krize i ratna žarišta su ozbiljno upozorenje. U tom pogledu oblast Kariba je obavijena barutnom zavjesom koja ugrožava mir i bezbjednost naroda tog područja.

Susret Đuranović-Ortega ostvaruje se u vrijeme jačanja aktivnosti nesvrstanih: pripreme za ministarski skup u Luandi i novi samit sada su u toku. Za Nikaragvu novo okupljanje pokreta nesvrstanih biće i nova prilika da se borbi njenog napačenog naroda pruži dalja podrška kako bi se mir i saradnja vratili području Centralne Amerike i Kariba. Mladen GAVRILOVIĆ

DIPLOMATSKI DNEVNIK

ČESTITKA ĐURANOVIĆA KRALJICI BEATRIKS

BEOGRAD, 29. aprila — Povodom nacionalnog praznika Kraljevine Holandije, predsjednik predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović je u ime Predsjedništva SFRJ uputio kraljici Beatrics telegram sa srdačnim čestitkama i najboljim željama za prosperitet prijateljskog holandskog naroda.

POSJETA ARGENTINSKOG MINISTRA

BEOGRAD, 29. aprila — Na poziv saveznog sekretara za inostrane poslove Raifa Dizdarevića u našoj zemlji će od 3. do 5. maja ove godine boraviti ministar inostranih poslova Republike Argentine dr Dante Kaputo.

KOSTIĆ KOD ABDELGANIJA

SANA, 29. aprila — Predsjednik vlade Arapske Republike Jemen Abdel Aziz Abdelgani primio je danas u Sani jugoslovenskog ambasadora Petra Kostića. Njihov razgovor odnosio se na bilateralnu saradnju, kao i na situaciju na Bliskom istoku.

DONJI VIJAČANI

Udvostručen plan

PRNJAVOR, 29. aprila — Kamenolom u Donjim Vijačanima, koji posluje u sastavu Građevinske radsne organizacije „Gradip“ iz Prnjavora, ove godine proizvešće oko 80 hiljada kubnih metara kvalitetnog građevinskog materijala. Prošle godine proizvedeno je samo 30 hiljada kubnih metara.

Nakon dugogodišnjeg uklanjanja jalovine i slabih poslovnih rezultata, kamenolom će konačno proizvesti kvalitetan materijal i pozitivno poslovati. Z. P.

PRVOMAJSKI PROGLAS

Pokretačka snaga revolucije

Čestitamo Praznik rada - Prvi maj - radničkoj klasi, svim radnim ljudima i građanima, boricima narodnooslobodilačkog rata, omladini, pripadnicima oružanih snaga i našim radnicima u inostranstvu, svim našim narodima i narodnostima.

Radnička klasa i svi radni ljudi naše zemlje vode složenu i upornu borbu za naš dalji razvoj i svestrani napredak, nastavljajući dosledno Titovim revolucionarnim putem izgradnje socijalističkog samoupravnog društva. Svi smo odlučni u tome da, prihvatajući i sprovođeci politiku i stavove Saveza komunista i snažno oslonjeni na sopstvene snage i mogućnosti, brže prevazilazimo sadašnje ekonomske i socijalne teškoće. To opredjeljenje izražava se u zahtjevu da se, energično i bez odlaganja u cjelini ostvaruje dugoročni program ekonomske stabilizacije. Samo boljim radom i svestranim angažovanjem svih uz viši stepen jedinstva i odgovornosti u proizvodnji, u upravljanju društvenim sredstvima i u cjelokupnom funkcionisanju našeg sistema, savladaćemo postojeće slabosti i učiniti nove prodore u razvijanju proizvodnih snaga i socijalističkih samoupravnih odnosa.

Nema teškoća, koje nismo u stanju savladati

Rezultati koji se već postižu u mnogim dijelovima udruženog rada predstavljaju veliki podsticaj za nove napore i nova dostignuća. Oni pokazuju da se mnogo više može ostvariti ako se svuda razvija najšire stvaralaštvo i mobilisu narasle snage i sposobnosti. Nema teškoća koje nismo u stanju savladati, kad smo jedinstveni i stalno angažovani na ostvarivanju istorijskih ciljeva naše revolucije i neposrednih zadataka koje nameću aktuelne društvene prilike i kad složeno lomimo otpore i barijere koji se suprotstavljaju kursu našeg društva i sistema.

Narasle ekonomske teškoće ozbiljno pogadaju standard radnih ljudi. Svjesni smo da se uslovi života i rada mogu poboljšavati jedino boljom proizvodnjom, većom produktivnošću, pojačanom brigom za racionalno korišćenje i čuvanje društvenih sredstava, uspješnijim izvozom, intenzivnijim povezivanjem i udruživanjem na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu. Zato moramo insistirati da se brže oživotvoruju naša osnovna opredjeljenja o odnosima i položaju udruženog rada i da se na toj osnovi efikasnije privređuje i stvaraju uslovi za veći dohodak. To istovremeno traži da se teret sadašnjih teškoća ravnomerno rasporedi na sve dijelove društva, a naročito da se odlučno preduzimaju mere za suzbijanje neopravdanog porasta cijena, prije svega onih proizvoda i usluga koji su od bitnog značaja za

● **Samo boljim radom i svestranim angažovanjem svih, uz viši stepen jedinstva i odgovornosti u proizvodnji, u upravljanju društvenim sredstvima i u cjelokupnom funkcionisanju našeg sistema, savladaćemo postojeće slabosti i učiniti nove prodore u razvijanju proizvodnih snaga i socijalističkih samoupravnih odnosa**

životni standard najširih slojeva stanovništva.

U donošenju i provođenju srednjoročnih planova treba utvrditi glavne pravce daljeg razvoja koji će se zasnivati na dinamičnom rastu proizvodnih snaga, intenzivnom privređivanju i većoj produktivnosti, bržoj primjeni naučno-tehnoloških dostignuća i smjelijem odmjerenju naših snaga i sposobnosti u međunarodnoj podjeli rada. Ovi zadaci mogu se ostvariti samo tako što će se aktivirati sve snage kojima raspolažemo. To traži da radnici u neposrednoj proizvodnji, u tijesnoj saradnji sa naučnim i stručnim kadrovima i uz veće uključivanje mladih, preuzmu punu inicijativu i odgovornost za sprovođenje usvojene politike. Uspješan dalji razvoj treba da se zasniva na samoupravnom povezivanju i udruživanju, dosljedno izvedenom iz neotuđivog prava radnika i njihovih osnovnih organizacija udruženog rada da odlučuju o cjelini društvene reprodukcije. Na taj način prevazilazićemo sve vidove zatvaranja, lokalizma i autarhije i još više jačati jedinstvo radničke klase i svih radnih ljudi socijalističke Jugoslavije.

Novi prostori budućnosti

Od velikog značaja za dalju aktivnost radničke klase, svih radnih ljudi, cjelokupne mlade generacije i svih građana naše zemlje biće pripreme za predstojeće kongrese Saveza komunista, sindikata, Saveza socijalističke omladine i boraca narodnooslobodilačkog rata kao i pripreme delegatskih izbora. To treba da doprinese jedinstvu i snazi organizovane društvene akcije socijalističkih snaga. Povjerenje radničke klase i radnih ljudi stiče se i potvrđuje djelima. Ukupnim radom i angažovanjem na dosljednom ostvarivanju politike SKJ i daljem razvijanju osnovnih tekovina i vrijednosti našeg društva, najsigurnije ćemo doprinijeti produživanju i jačanju socijalističkog samoupravljanja, ravnopravnosti i bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti, nezavisnosti i stabilnosti naše zemlje.

Tradicionalni prvomajski vatromet pred zgradom Skupštine SFRJ u Beogradu

U ovoj jubilarnoj godini kada obilježavamo 40. godišnjicu oslobođenja zemlje i pobjede nad fašizmom, s ponosom se osvrćemo na naše pobjede i s poštovanjem sjećamo žrtava u narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji. Pouzdanje nam ulivaju napori i rezultati u poslijeratnoj izgradnji, koji su iz temelja promijenili lice naše zemlje. Nikome nećemo dozvoliti da obezvređuje ili potkopava naše tekovine. Radni ljudi i građani Jugoslavije će i ubuduće odlučno suzbijati svaki takav pokušaj, čvrsto riješeni da još odlučnijim razvijanjem tih tekovina smjelo osvajaju nove prostore budućnosti, ljudske slobode i sreće i da ostvaruju nove revolucionarne proboje i podvige.

Odana principima nezavisnosti i prava na slobodan razvitak svakog naroda i miroljubive i ravnopravne međunarodne saradnje, Jugoslavija ostaje dosljedna politički nesvrstavanja i pružanja podrške svim oslobodilačkim pokretima. Ona će se i dalje uporno zalagati za miroljubivo rješavanje kriznih žarišta i međunarodnih sporova, za prevazilaženje blokovskih konfrontacija, za smanjenje zategnutosti u svijetu i otvaranje opšteg procesa razoružanja. Svojom dosljednom borbom za očuvanje mira i ravnopravnu saradnju, Jugoslavija će se odlučno suprotstaviti svakoj primjeni sile, prijetnji i pritiska u međunarodnim odnosi-

ma, svim vidovima hegemonije i pokušaja uplitanja u poslove drugih zemalja.

I ovog Prvog maja prožima nas, u srcu i stavu, nedvosmisleno opredjeljenje: produžićemo kontinuitet naše socijalističke revolucije koja i dalje traje. Ona ne smije i neće zastati. Okrenuta čovjeku i budućnosti, revolucija će bilježiti nove uspjehe zato što njenu pokretačku snagu predstavlja radnička klasa koja je, zajedno sa svim radnim ljudima, neposredno zainteresovana i odgovorna da postigne stalno nove domete u izgradnji boljeg, humanijeg i slobodnijeg života.

Srećan Praznik rada svim radnim ljudima i građanima Jugoslavije!

PREDSJEDNIŠTVO CENTRALNOG KOMITETA SAVEZA KOMUNISTA JUGOSLAVIJE
PREDSJEDNIŠTVO SAVEZNE KONFERENCIJE SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE
PREDSJEDNIŠTVO VIJEĆA SAVEZA SINDIKATA JUGOSLAVIJE
PREDSJEDNIŠTVO SAVEZNOG ODBORA SUBNOR-a JUGOSLAVIJE
PREDSJEDNIŠTVO KONFERENCIJE SAVEZA SOCIJALISTIČKE OMLADINE JUGOSLAVIJE

OBILJEŽAVANJE PRVOG MAJA U KLJUČU

U znaku jubileja pobjede

KLJUČ, 29. aprila — Prvi maj - Međunarodni praznik rada u ključkoj komuni biće obilježen svečano. Uz uobičajene manifestacije društveno-političkog karaktera, održaće se tradicionalna prvomajska trka ulicama grada, u kojoj učestvuju učenici srednjih škola, članovi sportskih organizacija i omladinci iz svih mjesnih zajednica.

Na obilježnjim visovima biće zapaljene tradicionalne prvomajske vatre, oko kojih će učesnici NOR-a i revolucije evocirati uspomene na herojsku borbu i pobjedu naših naroda.

Prvog maja u jutarnjim časovima je predviđen prvomajski uranak na Lubicu, tradicionalnom mjestu okupljanja Ključana.

U centrima svih deset mjesnih zajednica ključke opštine organizovane se prigodni programi, pri čemu će svakako biti najsvečanije u Velagićima, gdje se već tradicionalno uz prvomajske praznike organizuju seoski susreti, smotra sportskih i kulturnih dostignuća žitelja ove mjesne zajednice. O. F.

POVODOM DANA ZIRO „PRVI MAJ“

Priznanja zaslužnim radnicima

BANJALUKA, 29. aprila — Prvi maj, Dan zanatsko-industrijske radne organizacije „Prvi maj“ u Ba-

njaluci obilježiće se radno i svečano uoči prvomajskih praznika. Svečanost će početi u utorak pred kraj radnog vremena održavanjem svečane sjednice organa upravljanja.

Radnicima sa 10, 20 i 30 godina radnog staža biće uručene vrijedne nagrade, ovaj put kao zahvalnice zbog teške finansijske situacije u kojoj se kolektiv našao. Cijeneći doprinos dugogodišnjih neimara, koji su otišli u zaslužnu mirovinu, njihove kolege su odlučile da im ovom prilikom dodijele skromne poklone. Z. P.

MINISTRI NEUTRALNIH I NESVRSTANIH ZEMALJA EVROPE

KEBS u prvom planu

ŠTOKHOLM, 29. aprila (Tanjug) — Danas po podne u Štokholmu počeo je sastanak ministara inostranih poslova neutralnih i nesvrstanih zemalja Evrope, učesnica KEBS-a. Na poziv šefa švedske diplomatije Lenarta Butstrema, ministri devet neutralnih i nesvrstanih zemalja razgovaraju o radu Štokholmske konferencije, o iskustvima dosadašnje međusobne saradnje i o daljem doprinosu u jačanju procesa KEBS-a. Razgovaraće se i o sadašnjim i predstojećim skupovima KEBS-a i među kojima poseban značaj ima sastanak koji će se održati u Helsinkiju povodom 10-godišnjice potpisivanja završnog dokumenta.

Na sastanku u Štokholmu učestvuju šefovi diplomatija Švedske, Kipra, Finske, Jugoslavije, Lihtenštajna, Malte, San Marina, Švajcarske i Austrije.

JUGOSLOVENI U ŠVEDSKOJ

Smotra poezije i proze

VESTEROS, 29. aprila (Tanjug) — Jugoslovensko udruženje „Radnik“ iz Vesterosa organizovalo je i ove godine tradicionalnu smotru poezije i proze Jugoslovena u Švedskoj. Na toj uspješnoj priredbi (osmoj po redu), naši radnici stvaraoći kazivali su svoje stihove i odlomke iz proznih djela pred zadovoljnom publikom kojih ih je toпло pozdravilo.

Počasni gost smotre bio je novosadski pjesnik Pero Zubac, koji je dio svog stvaralaštva „poklonio“ i našim zemljacima u Štokholmu, u prostorijama Jugoslovenskog udruženja „Vladimir Rolović“.

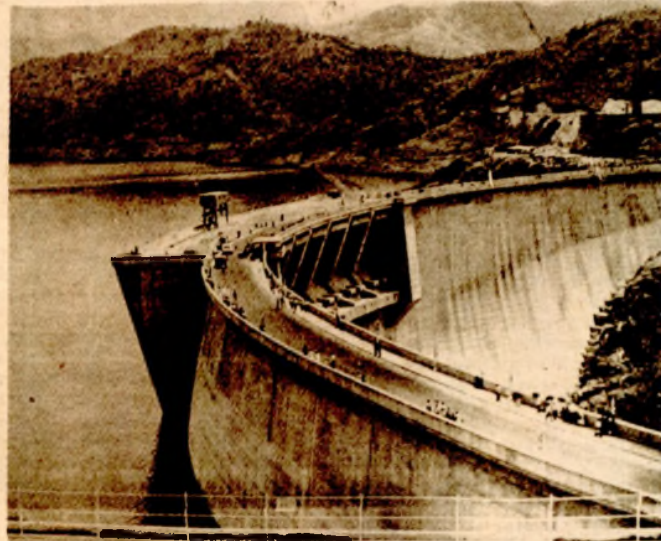
ČELINAC

Rezervne starješine u kasarni „Kozara“

ČELINAC, 29. aprila — Posljednjih godina odvija se uspješna saradnja rezervnih vojnih starješina Čelinac i jedinica kasarne „Kozara“ u Banjaluci. Juče su čelinačke rezervne starješine posjetile ovu kasarnu i tom prilikom upoznale su sa najnovijim naoružanjem i ratnom tehnikom.

Ova saradnja odvijaće se i dalje u ovoj godini u okviru obilježavanja 40-godišnjice pobjede nad fašizmom. Dogovoreno je da starješine kasarne „Kozara“ posjete Fabriku svilenih tkanina u Čelincu. Sv. M.

ŠRI LANKA

ZAVRŠENA NAJVEĆA BRANA

KOLOMBO, 29. aprila (Foto-Tanjug) — Prije desetak dana puštena je u rad najveća brana u Šri Lanki - „VIKTORIJA“ - visoka 112 i široka 507 metara. To je najveći projekat koji je ostvarila britanska asocijacija za prekomorski razvoj, u Šri Lanki, a predstavlja samo jedan dio ambicioznog sistema izgradnje elektrana u Aziji, takozvani ubrzani program razvoja „Mahaveli“.

Ovaj projekat treba da koristi vode najveće rijeke u Šri Lanki, Mahaveli, i njene glavne pritoke Kotmaleoje, a predviđena je izgradnja četiri velike brane, tri hidrocentrale i ogromnog sistema za navodnjavanje.

Pored stručnjaka iz Velike Britanije, u ovaj projekat su uključeni i graditelji iz Švedske, koji grade branu „Kotmale“, a Zapadni Nijemci rade na brani „Randenigala“. Planira se da sve bude završeno do kraja 1987. godine, a time bi energetska potencijal zemlje bio gotovo udvostručen, dok bi mreža irigacionih kanala pokrila preko 127 hiljada hektara.

ČETIRI DECENIJE POBJEDE NAD FAŠIZMOM:

ZAVRŠNE OPERACIJE ZA OSLOBOĐENJE
ZEMLJE (3)

Piše Stevo DEURA

Zapovijest je bila jasna: Bosna se mora preći! Krenuli su mineri, izvidnice, uslijedili su siloviti napadi i protivnapadi, da bi malo kasnije u selu Doboju kod Kaknja vrilo kao u kotlu...

Bosna se mora preći. Tako je, između ostalog, pisalo u zapovijesti, koju je komandant 10. krajiške, pukovnik **Vojo Todorović**, uputio komandantu 7. krajiške brigade. U zapovijesti je bilo i to da se 28. marta dva bataljona i artiljerijski divizion brigade koncentrišu do 16 sati na Dugim njivama.

„Sa te prostori je blagovremeno izvršiti pokret i napasti neprijatelja na Klokočima i Bilalovcu sa zapadne strane, dok će dva bataljona, pojačani baterijom divizijske artiljerije, izvršiti napad na pomenuta uporišta sa istočne strane. Snage 7. krajiške brigade postavice zasedu ispod kote 621, zatvorice i sprečiti eventualnu neprijateljsku intervenciju od Gustog Graba. Sa napadom otpočeti 28. marta u 20.00 časova. Pri likvidaciji neprijatelja izvršiti forsiranje reke Bosne. Svaka jedinica mora biti detaljno upozната sa zadatkom. Pripremiti i predvideti sva potrebna sredstva za forsiranje. Komandantima i starešinama objasniti detaljno zadatke, i narediti forsiranje reke. Mora se izvršiti po svaku cenu.“

Čamci pod vodom

Komandant 7. krajiške brigade **Rade Brkić**, politički komesar **Drago Marić**, načelnik štaba **Lazar Simić**, obavještajni oficir brigade **Đuro Vranješ** i ostale starešine shvatili su zadatak veoma ozbiljno, pogotovu što je rijeka Bosna, od obimnih kiša koje su nekoliko dana padale i topljenja snijega na okolnim planinama, bila dosta nadošla, pa se voda izlila iz korita i plavila okolne predjele.

Štab brigade je sa štabovima bataljona i artiljerijskog divizionara izvršio, pod zaštitom prednjih dijelova, na rijeci Bosni izviđanja prilaza rijeci, odredio mjesta prelaza, poredak i način prelazanja i, obezbjeđenja mostobrana. Za to vrijeme inženjerske brigade su uz pomoć 2. bataljona sklopili čamce od pripremljenih elemenata. Određeno je da prelaz bude između sela. D. Seoča i Kuvajče, kod sela Poljice. Neprijatelja tu tada nije bilo.

Prelazak je počeo u 16 sati. Naprijed je bio 2. bataljon na čelu sa komandantom **Milanom Plečašom** sada pukovnik JNA u penziji. Ali, tek što su spuštenu u rijeku, čamci su se napunili vodom i potonuli. Samo jedan je nešto sporije propuštao vodu. U taj čamac dobrovoljno su se ukrcali **Lazo Plesar**, kurir štaba brigade i **Đuro Vranješ**, obavještajni oficir 7. krajiške brigade, iako nije dan od njih nije znao da pliva. Nekako su se domogli druge obale Bosne. Čamac je odmah potonuo. Onako mokri krenuli su ka postaji i razoružali nekoliko domobrana, a zatim je Đuro od željezničara saznao gdje je njihov čamac. Bio je potopljen. Izvukli su ga na površinu i za kratko vrijeme osposobili za plovidbu. Čamac je mogao da primi petnaestak ljudi, a mogao se vući i čekrkom. Uto je naišao neprijateljski oklopni voz iz pravca željezničke stanice Dobrinje. Komandant brigade **Rade Brkić** je odmah naredio da se otvori vatra iz protivtenkovskog topa i minobacača i oklopni voz se brzo povukao.

Mineri krenuli prvi

Sa prvim borcima su krenuli mineri, koji su porušili prugu u dužini od oko hiljadu metara lijevo i desno od mjesta prelaza. Ubrzo je obezbijeđen mostobran i normalno je nastavljen prelazak ostalih jedinica. Do pola noći prebacio se cio Drugi bataljon i počelo prebacivanje Četvrtog bataljona.

Negdje oko pola noći Nijemci su počeli napadati od sela Gora. Dočekao ih je i odbacio Drugi bataljon, pod komandom **Milana Plečaša**. Poslije ponoći se i Četvrti bataljon prebacio, očistio Gornju i Donju Stupnicu i zajedno sa Drugim bataljonom učvrstio mostobran. Razbili su neprijatelja na koti 807, i odbacili ga ka Visokom. On se, međutim, nemiri s porazom, već u svanuće opet interveniše jačim snagama i to u dva pravca: ka koti 807 — selo Gora sa više od dvije hiljade Nijemaca i pravcem željezničke stanice Dobrinje — selo Grab ka mjestu prelaza, oklopnim vozom sa oko 150 Nijemaca i Italijana —

fašista. Bataljon **Milana Plečaša** video je vrlo žestoke borbe protiv mnogobrojnijeg neprijatelja, sve do 14 sati kada je 2. bataljon uspio da razbije Nijemce i odbaci ih ka Visokom. U ovoj borbi junački je poginuo komandir voda **Ilja Šalnović**, vrlo hrabar i omiljen drug i starješina.

Na drugom pravcu je Treći bataljon, uz podršku artiljerijskog divizionara, uspio da zadrži oklopni voz i grupu neprijateljskih vojnika da bi ih zatim odbacio ka Visokom, nanijevši im osjetne gubitke. Ustaška milicija nije davala mira, ali ju je 4. bataljon pod komandom **Dragođa Markića** brzo razbio i proširio mostobran sve do sela Bištrani i Obre. Tada je već bio prebačen i Prvi bataljon pod komandom **Nikole Radčića** i prikupio se kod sela Donja Sotnica u ulozu brigadne rezerve.

Po odbijanju napada na mjestu prelaza, Treći bataljon je u ulozu zaštitnice brigade, prešao preko rijeke Bosne kod sela Dobjoj (Kaknja), produžio ka Kraljevoj Sutjesci i ušao u sastav brigada. Tako je 7. krajiška brigada uspješno izvršila svoj zadatak. Ovladajući širim prostorom u zahvatu sela Čitluk, Bištrani i Kraljeva Sutjeska, 30. marta je zanočila u rejonu sela Poljana — Krašići, spremna za sljedeće borbene zadatke.

Dragocjeni podaci

Komandant 9. krajiške brigade (sada pukovnik JNA u penziji) **Veljko Stojaković** primio je zapovijest od komandanta 10. krajiške divizione da se svojom brigadom, ojačanom artiljerijskim divizionom, likvidira neprijateljsku posadu na mostu kod sela Dobjoj, blizu Kaknja. U zapovijesti je stajalo da napad mora biti snažan radi što brže likvidacije neprijateljske posade, kako bi se omogućilo glavnini naših snaga prelaz preko mosta.

Napadom na selo Dobjoj kod Kaknja u noći između 29. i 30. marta 1945. godine, počela su dejstva 9. krajiške udarne brigada za oslobodenje Sarajeva. Tim napadom trebalo je obezbijediti prelazak divizione na desnu stranu rijeke Bosne i blagovremeni izlazak na polazne položaje za napad na Sarajevo. Proučavajući dobijeni zadatak, komandant 9. krajiške brigade, major **Veljko Stojaković**, polit-komesar brigade **Miloš Puača Miloš**, načelnik štaba **Joco Kumi**, zamjenik komandanta brigade **Mila Kapelan**, zamjenik komesara **Milo-**

ČAMCIMA PREKO NABUJALE BOSNE

Grupa boraca i starješina artiljerijskog divizionara 17. krajiške NOU brigade na kraćem pređahu u dolini rijeke Bosne

van **Samardžija**, obavještajni oficir **Boro Bošković**, i njegov zamjenik **Jovo Lukaja**, shvatili su da od izvršenja zadatka 9. brigade zavisi izvršenje zadatka divizione.

Dan ranije otišao je sa izviđačkom četom na taj teren **Jovo Lukaja**, (umro u Beogradu 1981. godine, kao penzionisani pukovnik), pošto mu je bio prilično poznat taj teren. Komandir izviđačke čete **Ugileša Majstorović**, politički komesar **Andelko Milić** (sada pukovnik JNA u penziji) i on prihvatili su se posla. Trebalo je što brže i potpunije doći do podatka o jačini neprijateljskih snaga, rasporedu njegovog naoružanja, o bunkerima, o tome koliko ih ima i gdje su izrađeni, o otpornim tačkama...

Siloviti napadi

Brigada je sa svojim štabom došla poslije podne. Jovo Lukaja je upoznao komandanta sa dobijenim podacima o rasporedu i jačini neprijatelja u selu Dobjoj.

Te noći u selu Dobjoj vrilo je kao u kotlu. Mitraljci su štekali, automati parali tminu, raznobojna svjetla črna flakova šarala su noćnu tamu, a zemlja je podrhtavala od eksplozija bombi, mina i topovskih granata. Krajišnici su u prvi mah imali dosta uspjeha. Dopri su do sela nanijevši neprijatelju teške gubitke.

Sutradan je nastavljen napad. Tačno u predviđeno vrijeme artiljerija je počela da dejstvuje. Bataljoni su se već bili neprimjetno privukli pod okriljem jutarnje

magle. Ubačen i Drugi bataljon iz rezerve pod komandom **Momira Markovića**, sa zadatkom da ide lijevom krilom uz samu Bosnu. Na tom pravcu upućena su i dva protivkolca. Prvom bataljonu su pridodata dva topa, da sa bliskog odstojanja gađaju neprijateljske otporne tačke i bunkere.

Napad je bio silovit. Mitraljci i automati neprekidno štekću. Od snažnih eksplozija bombi, ručnih i topovskih granata, zemlja kao da se tresu. Priprema se juriš. Neprijatelj na nekim mjestima počinje da uzmiče, ponegdje se još uporno bije. Pred komandira čete dolazi bombaš **Mujo Stambolić**, uzima nekoliko bombi i pod zaštitom vatre svojih drugova, privlači se nje-mačkom bunkeru koji je bio najistureniji, ubacuje unutra bombe i — osvaja ga. I ostali bombaši su, slijedeći primjer svoga druga, jurnuli naprijed. Tada su Mitar Sućur, Milan Todorović i ostali komandiri četa Petog bataljona povelili svoje čete na juriš. **Ilja Ponjević**, komandant Trećeg bataljona, ide od borca do borca, daje im zadatke i uputstva, hrabreći ih i sokoleći, jer im zadatak nije bio lak. Ispred njih je bila čistina, a jurišati preko brisanog prostora na flakovske cijevi, nije baš jednostavno. Na lijevom krilu brigade u streljaškom stroju bio je i **Vojo Todorović**, komandant divizione.

U slijedećem broju:

STALNI NAPADI I PROTIVNAPADI

Mitriliranje malo utihnu, starac uze konopac i izade. Za sobom zaključa vrata. Vasi je to bilo više nego krivo. U zagušljivoj kolibri bili su samo pljetao i dječak. Dječak polako skliznu s kreveta, dočeka se nanoge, mrdnu malo lijevo pa desno, da provjeri mogu li noge da ga posluže. Priđe prvo prozoru.

Jedino stakleno na prozoru bilo je mokrilo i prljavo. Dječak ga obrisa i nasloni nos na hladnu površinu. Pokušaj da otključa vrata ostade bez uspjeha. Sada već ljut, pride prozoru i otvori ga. Spolja ga zapljusnu hladni jesenji kišni dan, ali upornost da se bježi osta nepromijenjena. Kada se provuče kroz otvor zagazi u blato i požuri po hladnoj jesenjoj kiši.

xxx

Na željezničkoj stanici Veliki Grđevac gužva je dugo trajala. Teretni vagoni su tutnjali, slagali se jedan za drugim i tako se stvarala duga kompozicija. Sa Bosancima na stanici nalazili su se i Slavonci. Oni su se vraćali svojim kućama, a Bosanci se spremali za povratak.

Jovanka Trkulja, provlačeći se kroz gomile ljudi, čim spazi znanca iznenadise. Ona se ukipi pred grupicom Slavonki iz Velike Barne.

— Žene, drage žene! Otkud vi ovdje?! — uzbuđeno reče Jovanka.

— Kako vidiš, vraćamo se i mi svojim kućama — odgovoriše radosno poznate Slavonke.

— I mi, bome, idemo u našu Bosnu! — reče Jovanka.

Ljubile su se Bosanke i Slavonke, ni plakanje nije izostalo. Nisu se čestito ni sprijateljile, a već je došlo i do rastanka.

Rat se u punoj snazi zakovitlao cijelim svijetom, i povratak svojim domovima žena-

ROMAN U NASTAVCIMA (8)

VASILJE KARAN

ma nije ulvao baš naročitu sigurnost. Ali nekud se moralo.

Mališani po običaju uvijek nekuda trče, smiju se, ili plaču. Oni ne shvataju i ne naslućuju sve one ratne opasnosti, one nevolje koje još mogu da ih snađu.

Bosanci se ukraše u teretne vagona, a Slavonci su stajali na peronima. Kompozicija krenu te nasto pozdravljanje i mahanje rukama. Zbogom, prijatelji! Zbogom! Točkovi su škripali, pisnu „gara“ više puta, pa požuri kao da je znala da je to ogromna želja svih onih koji sjede u vagonima. Baš zbog toga „gara“ postade nekako divlja, mila. Bandere su promicale, sustizale jedna drugu. Mališani, se učini da voz stoji, a da cio prostor pored njih putuje. Drmajući se u vagonima, tako dočekaše i prvi mrak. Poslije slabog

drijemanja, novo jutro odagna sve crne misli koje su se vzmale u glavama. Voz se povremeno zaustavljao, u vagona se upadali vojnici, ne naročito strogi. Po njihovom držanju, Bosanci zaključaše da ipak nekog traže. Kako određenu ličnost nisu pronašli, konačno odustaše od tražnja.

Drugi dan puta bio je nešto vedriji. Škro jesenje sunce proviri kroz debele oblake, sinu dolje po umrlim sokacima, a djeca udaraše u viku. Velika plava brda pozdraviše goste u vagonima. Nasta prava svečanost.

— Kozarska! — viknu neko iz voza.

Još jedna željeznička stanica. Kostajnica. Vojnici otvoriše vagona i dodade ljudima na znanje da je kraj putovanja. U Bosancima se rodiše nove slutnje, ali to nije značilo da ovog puta nisu bili i sretni. Stižu u svoj kraj, naći će se valjda nekakav izlaz.

— Slobodni ste — reče vođa pratnje.

Nema više vojnika, kakve li radosti! Da se bar odahne od vojnika, pa dalje kako bude. Spontano se formira kolona seljaka koja blatnjavim putem krenu prema Bosanskoj Dubici. Prvi susreti sa rijetkim prolaznicima, koji su žurili u suprotnom pravcu, unijehše u kolonu i jedno obeshrabrenje. Vijest je glasila: Kozara još nije slobodna!

Pozna jesen puna sipnje, sumaglica i mokrog žutog lišća kao da propalca kad ugleda ljude koji žure svom ognjištu. Blizgaju Kozarčanke blatnjavim putem, gnječe liovaču širokim bosim stopalima. Uz sve te nevolje, one su opet bile sretna. U Bosni su, u svom zavičaju, pa kako bude. Skoro cio dan pješaciše su od Kostajnice prema Dubici. Skupljale su uz put orahe, brale dunje, tražile nešto za žvakanje, samo da se ublaži glad.

U prvi suton ugledaše Dubicu, pa u njihovim sjećanjima oživješe slike iz prvih dana rata. Rijetka gradska svjetlost iz Dubice opomenu kolonu na istinu koja im je govorila da su Nijemci u gradu. Znači, mač još visi

nad glavama ljudi, on još uvijek traži nove žrtve. Zato kolona napusti put i prečice krenu preko njiva. Mitralski rafal sjecnu nekoliko puta pa se utiša.

Na Kruškovcu ni traga života. Cesta je bila mrtva — ni civila, ni vojnika. Odozgo se vidi Dubica, sva utonula u crnu noć. Poneka svjetlička žmirka kroz noć a jedino lavež pasa oduje znake života. Kolona obrlo nizbrdicom, niz Kruškovac. Paklena tišina, a iz kolone žena ludački kriknu.

— Rukaas... Ručicaas...

Žena iz logora našla se u ovoj koloni. Kozarčanke počеше da se raspljtuju. Doznadoše razloge njenih krikova. Bila je u Jasenovcu. Kada je dobila hranu, uporcijije našla skuhanu dječju ruku. Bilo je potrebno da se cestom putuje na oprezu. Zato žene predložaše da se ludoj sirotici vežu usta.

Neko iz kolone se usprotivi. Neka je, neka viče. Pojavi se kamion. Žene popadoše u kamion pa ostadoše neprimijećene.

Jovanka je bila nervozna, stalno je nešto predlagala. Strahovala je da je sada nadomak njenog sela ne uhvate vojnici. Za dječju je posebno brinula. Zato predložila da se cesta napusti i da se krene prečice, uz Međuvode. Svi se složihše s njenim prijedlogom. Kolona se postepeno smanjivala, svako je okretao prema svojoj seli.

Posljednja grupica krenu uz Mirkovac. Kada dođoše do Mlječanice, Jovanka zaključila da se dalje ne može. Šume su bile unaokolo.

Ima li gore vojske, to još nisu znale. Znalo se jedino da su Nijemci još u selima, a ima li partizana, to je ono što je trebalo i moralo da se provjeri. U svakom selu postoji rodnooslobodilački odbor koji raspolaže podacima o kretanjima vojnika, o cijeloj kupnom terenu i jedino oni mogu dati tačan odgovor.

(Nastaviće se)

ASOVI
I LJUDI

ČETVORICA NEZABORAVNIH

(Uz 35-godišnjicu Rukometnog kluba Borac: Jerolim Karadža, Nebojša Popović, Milorad Karalić i Abas Arslanagić, obilježili su jedno vrijeme rukometnog sporta u Jugoslaviji i Banjaluci)

Jedan banjalučki pjesnik, boem i filozof, pokojni Dušan Mutić, nalazio je često inspiraciju u sportu. Gledajući utakmicu rukometaša Borca na starom igralištu od šljake Dušan Mutić je rekao, a drugi zapisali:

- Od svega na ovom svijetu najlakše je igrati rukomet.

Njegovo razmišljanje bilo je produkt oduševljenja koje je bravuroznim potezima izazivao Jerolim Karadža, kojeg su prozvali „leteći doktor“.

Od te generacije koju je predvodio Karadža nizali su seveliki rezultati banjalučkog rukometa. onog lijepog, što je Borcu, kao OFK Beogradu u fudbalu, donijelo i epitet „romantičari“. U ovo sadašnje „vrijeme kada je i rukomet, slijedeći duh vremena, postao „industrijski“, gdje dominiraju snaga, eksplozivnost i sve ostalo što zahtijeva savremeni sport, valja se prisjetiti nekoliko Borčevih asova, izuzetnih rukometaša, koji su obilježili rukometno vrijeme, a istovremeno su i dobar „životni obrazac“ kako sport i škola mogu ruku pod ruku.

Prča prva

Opet o onom pjesniku s početka i „letećem doktoru“ Jerolimu Karadži.

Pripadao je pionirskoj generaciji Borca, koja je krčila rukometu put na jugoslovenskoj sportskoj sceni. Krasili su ga virtuoznost,

spretnost, a sve to u efektnoj realizaciji otkrivalo je draži ovog sporta. Zareprezentaciju je odigrao oko 80 utakmica, a za Borca 1000 susreta i postigao oko 5000 golova. Učestvovao je na četiri svjetska prvenstva, a sa Borcem osvojio je dva puta prvenstvo i četiri puta Kup.

Igrajući rukomet završio je Medicinu i specijalizirao hirurgiju.

Ostao je pojam sportsmena i čovjeka.

U Bosanskoj krajini, krajem svake godine, bira se najbolji sportista. Godine su minule, Karadža je davno prestao da igra, ali sjećanja ne blijede - svake godine ga pozivaju da najboljem sportisti baš on uruči trofej.

Danas radi i živi u Zagrebu, ali često je u Banjaluci i u Borcu.

Prča druga

Kao mališan Nebojša Popović se divio Jerolimu Karadži, iz prikrajka pomno pratio svaki njegov potez i gle, onda, sudbine: sportski i životni putevi bili su im gotovo identični. Popović je postao, u Borcu i reprezentaciji, pivotmen svjetskog glasa, osvajač olimpijskog zlata, šest titula prvaka Jugoslavije i isto toliko kupova.

Za Borac je igrao ravno 19 godina, što je rekord kojeg će biti teško dostići.

Kada je 1982. godine sišao sa sportske scene, ostao je

vjeran Borcu i rukometu: član je Predsedništva kluba i uključen u rad mnogih organa RSJ.

Prošle godine postao je doktor medicinskih nauka.

Nedavno smo ga pitali da nam pokuša objasniti sve te sportske i životne uspjehe, a on se skromno osmjehnuo:

- Moj život su činile dvije stvari - rukomet i medicina. Time je, valjda, i sve rekao.

Prča treća

Milorad Karalić izdanak je „zlatne“ Borčeve škole koja je godinama bila sinonim rukometne vrijednosti. Počeo je u Borcu 1962. i igrao sve do 1978. godine. Odličan šuter, strijelac, paker, sve što je trebalo da odigra, činio je izuzetno.

Sa reprezentacijom je osvojio olimpijsko zlato, bronzu svijeta, sa Borcem četiri prvenstva i pet Kupova.

Po završetku sportske karijere bio je trener u Borcu i uspio da osvoji Kup Jugoslavije. Danas vježba mlade selekcije i talentovane mladiće upućuje u tajne sporta koje su njemu donijele toliko radosti.

Profesor je fizičkog vaspitanja i radi na banjalučkom Univerzitetu.

Prča četvrta

U sportskoj enciklopediji Jugoslavije pod slovom „A“

zapisano je „Abas Arslanagić, proslavljeni rukometaš vratar, jedan od najboljih koji je svijet vidio...“

Niko možda u sportu svoje umijeće nije doveo do takvog savršenstva kao što je to učinio Arslanagić. Štitio je mrežu sjajno, jednim posebnim stilom, kojeg je on nametnuo, a poslije je taj način branjenja svugdje prihvaćeno.

Cijela je niska izuzetnih rezultata u njegovom sportskom kartonu: olimpijsko zlato, bronza svijeta, pet kupova, četiri prvenstva.

Na prvenstvu svijeta u Francuskoj proglašen je za najboljeg igrača i golmana!

Rukomet mu je ostao životni poziv: profesor je fizičkog vaspitanja, specijalist rukometa. Danas je trener u Borcu. Vodio je prije tri godine omladinsku reprezentaciju Jugoslavije na prvenstvu svijeta u Portugaliji i osvojio zlatnu medalju.

xxx

Da li je moguće i četiri mini priče predstaviti četiri ovakva asa. Sigurno da nije, ali ih valja pomenuti, zarad prisjećanja i mladih koje dolaze u sport.

Karadža, kao prvi as iz ovog kvarteta, nije uspio na međunarodnom planu da se vine visoko, dok su, uz brojne zvezdane časove kao reprezentativci, Arslanagić, Popović i Karalić donijeli i Borcu evropsku titulu klupskog šampiona.

U sportu uvijek svi nisu dobijali, ali su bili i ostali veliki.

Tomo MARIĆ

RUKOMETAŠI
PRED VRATIMA EVROPE

Borčeva serija van serije

- Sumnjali su u ovu našu generaciju, vjerovali da će nam ova godina predstavljati tešku borbu za opstanak u ligi - pričao je Zlatko Saračević. Sumnje su bile još izraženije kada su Banjaluku napuštali reprezentativci Velić i Elezović. Od toga ne bi ništa. Gdje smo sada? Tamo gdje to niko nije očekivao? Naravno, osim nas i našeg trenera Arslanagića. Mislim da nikad nismo igrali ovako slobodno. Kao da smo podljejeni na dva gola, pa onako za svoju dušu. Zato i imamo dobre rezultate.

Tačno je da Borac u nekoliko posljednjih godina nije pružao tako dobre partije. Imao je u svojim redovima brojne reprezentativce i rukometaše ekstra-klase, da se to od njega s pravom očekivalo. Danas epitet vanserijskog igrača nosi samo golman Zlatan Arnautović, ali su rezultati daleko bolji. Oni još više dobijaju na vrijednosti ako se zna da je sezona počela sa potpuno izmijenjenom ekipom. Najprije su u Proleter Naftagas otišli Jovica Elezović i Ermin Velić. Nedorečeni, ali upotrebljivi i perspektivni Aco Milošević je morao na odsluženje vojnog roka, u pola prvenstva za njim je krenuo i Mijatović. Rade Unčanin, veteran i jedan od najiskusnijih prvotimaca, prestao je da igra, a zbog bolesti nije moglo da se računa ni na Petkovića. Priča za sebe je bolest Zlatana Arnautovića. Liječenja, pauze, nastupi bez treninga.

- U svim tim igračkim prestrojavanjima izgleda da smo, analizirajući dosadašnji period, više nego dobro prošli - kaže Abas Arslanagić. Morali smo da najozbiljnije počnemo da računamo i na one koji su do tada bili u drugom planu. Eto, neobjedniji primjer je Stevica Nikolić. Silom prilika prekomandovali smo ga na beka, gdje je pružio nekoliko izvanrednih partija. Sanse je dobijao i Brakočević, moram reći da ih je i iskoristio. Slično je i sa golmanom Handanom.

Četiri kola prije kraja prvenstva Borac je ostvario bodovni saldo kao u cijelom prošlogodišnjem prvenstvu.

S NASEROM RUŠIDIJEM ŠAMPIONOM JUGOSLAVIJE

Treća sreća

Minulu prvoligašku sezonu Naser Rušidi je okončao sjajnim saldom, u 14 mečeva 14 pobjeda. Ni jedan poraz. Ni jedna neodlučna borba. Nastavio je Rušidi sjaj i u ovoj godini. Podario je sportskoj Banjaluci i Slaviji titulu šampiona Jugoslavije u muva kategoriji. Uspio je, veli, u trećem pokušaju da se dokopa i šampionske krune. U dva maha 1981. i 1982. godine poklekao je u polufinalu. U Mariboru je bio neprikosnoveni muvaš. Kako je samo isprašio Stojanovića u četvrtfinalu!

U polufinalu je za protivnika imao neugodnog Abedina Liku iz Prištine. Rušidi mu nije dao okom da trepne. Nije dao priliku ni sudijama da se nadglasavaju. Za tri koplja je nadvisio protivnika i obreo se u finalu.

Možda je Radomir Škarica potajno nadao da će uhvatiti naspavanju Slavijinog reprezentativca. - Dokazaću Gojku Radunoviću da me je neopravdano brisao sa

spiska reprezentativaca? Indirektno je uoči finalnih mečeva Škarica prijetio Rušidiju.

Među konopcima Škarica nije izdržao ni tri runde. Rušidi ga je prosto samljao. Blistava pobjeda Rušidija.

Odmah poslije meča Rušidi je okupljenim novinarima govorio:

- Nikada do sada nisam bio ovako dobro pripremljen. Samo da održim formu do Budimpešte, a moram biti još bolji, medalja mi neće izmaći.

● Konkurencija u muva-kategoriji je bila velika. Tu su bili Lika, Škarica... Da li se nadao ovom trijumfu?

- Ne da sam se nadao, nego sam bio ubijeden da ću, poslije dva neuspjela pokušaja, konačno osvojiti i titulu najboljeg muvaša u Jugoslaviji. Nikad nikoga ne potcjenjujem, niti precjenjujem, ali kada sam maksimalno pripremljen, nemam ni razloga da se bilo koga plašim.

● Ponovo ste među reprezentativcima Jugoslavije. I ranijih

godina ste bili tu među kandidatima, ali ne i u prvom planu.

- Bilo, pa prošlo, što bi narod rekao. Gojko Radunović je selektor po mjeri. Pravedan je i pošten čovjek, nema svojih pulena, sva nas mjeri istim aršinom. I još nešto da ne zaboravim reći: prisustvo Sredoje Zekanovića u reprezentaciji je od velike koristi. Serdo i Gojko su tandem, koji se, izgleda, dobro razumiju i dopunjuju.

● Kako teku pripreme reprezentativaca?

- Dobro. Košpić i Krstić su kao krtice. I noćivali bi u sali. Sve teče po planu. Nema nikakvih problema.

● Budimpešta je na pragu.

- Biće medalja, ne brinite. Stekao sam utisak da nam mnogi ne vjeruju. Zašto? Zar Puzović, Salihu, Peci, Konvalov nisu ustanju da se vrate sa nekom od medalja.

● A Rušidi?

- Jedna, makar bornzana kolajna, će biti na grudima.

● Dalji planovi, naravno sportski?

- Čujem neke priče kako ću napustiti Slaviju i otići u neki drugi klub. Kome to treba? U Slaviji u Banjaluci mi je lijepo. Nemam nikakvog razloga da razmišljam o odlasku. Znači, sve sportske planove vežem za ovaj klub, a životne za Banjaluku. Stekao sam ovdje mnogo prijatelja. Divna je Banjaluka. Svi su me prihvatili kao svoga, i zato je ova titula i njihova titula.

Tako je govorio novi šampion države u muva kategoriji, koji je sasvim slučajno postao bokser. Mnogo je kažu, obećavao kao fudbaler, da bi se igrom slučaja kao petnaestogodišnjak obreo u sali BK Trešnjevka. Sa 16,5 godina je bio vicešampion Balkana, a sa Pulom je 1982. godine osjetio slast šampionskog slavlja. Naser Rušidi je do sada imao tačno 108 borbi. Bilans je sjajan: stotinu pobjeda, šest poraza i samo dva neodlučna meča.

Stevan RISOVIĆ

● Četiri kola prije kraja prvenstva rukometaši Borca osvojili 25 bodova, isto kao za cijelo prošlogodišnje takmičenje ● Izvanredna serija Banjalučana, šest utakmica bez poraza: dvije u Kupu Jugoslavije i četiri u prvenstvu ● Najveće šanse u narednom takmičenju Kupa evropskih šampiona

Do kraja će ga sigurno i poboljšati. U posljednjih mjesec dana ostvarenje izvanredna serija od šest mečeva bez poraza. U Kupu Jugoslavije najprije je savladana Trepača u Titovoj Mitrovici, a onda u osmini finala u Banjaluci i Lovćen sa Cetinja. U prvenstvu je najbolje krenulo poslije pobjede nad Željezničarem. Uslijedilo je gostovanje u Beogradu protiv Crvene zvezde i osvojen je bod. Derbi prvenstva u Banjaluci, izuzimajući neprikosnovenu Metaloplastiku, protiv Proletera Naftagasa, novi sigurni bodovi i na kraju polovičan uspjeh na jednom od najtežih gostovanja, u Bitolju. Serija će se, po svemu sudeći, nastaviti subotnjim susretom protiv Dubočice.

- Prava je šteta što je u Banjaluci publika izgubila interes za rukomet - žali se Fuad Ramiljak. Nema ko danas „povuče“, motivše. Na gostovanjima je druga slika. Puno gledalaca na susretima u Beogradu i Bitolju nas inspiriše i zbog toga su nam rezultati uspješni. Inače, igrači svi do jednog, kod trenera Arslanagića imaju punu slobodu u igri. Igrači su onako „za svoju dušu“ pružamo i najviše.

U ovom momentu četiri kola prije kraja prvenstva, Borac je stekao najozbiljnije šanse da u konačnom poretku osvoje drugo mjesto. A ono ovoj generaciji otvara mogućnosti za željno očekivani izlazak na internacionalnu scenu. Jer, Metaloplastika, kao prvak Evrope, direktno nastupa u narednom ciklusu Kupa Evropskih prvaka. U najgorem slučaju, kako govore sami prvotimci, kup IHF im ne može izmaći, a to znači osvajanje trećeg mjesta na kraju prvenstva.

Kraj prvenstva se primiče. Do Raspjeta i u vrhu i na dnu prvenstvene tabele će doći. Kakvo je Borčevo sutra? Kakva mu je perspektiva u narednom prvenstvu?

Dugogodišnji prvotimac i jedan od najuspješnijih igrača Enver Koso će gotovo sigurno u inostranstvo. Od odlazaka to je sve! Ali zato postoje ozbiljni izgledi da se u ekipi pojavi Zdravko Rađenović. Tri godine počalbe u minhenskom Švabingu su za njim. Kako sam kaže velike su šanse da se vrati i još jednu godinu nosi dres Borca. Iz JNA se vraćaju Milošević, a kasnije i Mijatović. Od prilova tu je Dakić, a možda i Puc. Treba li onda sumnjati u još bolju i uspješniju sezonu? Arslanagić tvrdi da ne. A njemu, ipak, treba vjerovati, zavrijedio je to dosadašnjim i radom i rezultatima.

Momo JOKSIMOVIĆ

UTAKMICU ELEKTRO-BOSNA-BRATSTVO POSMATRALO ČETIRI HILJADE GLEDALACA

DOSTOJNO DERBIJA

● Prikazan veoma kvalitetan fudbal koji vraća publiku na stadione ● Prema svim ocjenama Elektrobosna bila bolja i zaslužno osvojila bodove

JAJCE — Nikada dosad stadion na Mračaju na jednoj fudbalskoj predstavi nije bio tako pun. Oko četiri hiljade ljubitelja fudbala iz čitave Bosanske krajine došlo je da posmatra susret dviju vodećih ekipa Regionalne lige i nije se pokajao. Bila je to utakmica koja je mogla da zadovolji i najveće sladokusce. Zasluge za to pripadaju svakom fudbaleru, a na kraju su oba tima nagrađena dugotrajnim aplauzom.

Elektrobosna je bila bolja, držala je čitavo vrijeme sve konce igre u svojim rukama i nezaboravnim golom Dragana Marjanovića, osvojila oba boda. Bratstvo je igralo zatvorenu varijantu, prepustajući sredinu terena protivniku s orijentacijom da zatvori prilaze svom голу i sačuva bod koji bi mnogo značio u finišu prvenstva. Međutim, pokazalo se da je takva taktika pogrešna jer su Vučinić, Marjanović i Jakšić nekoliko puta vrlo opasno ugrozili mrežu gostiju.

- Mislim da smo mi kvalitetniji i da smo to pokazali - kaže Hajrudin Saračević, trener Elektrobosne, i dodaje: Pobjeda od 1:0 nije pravi odnos snaga Elektrobosne i Bratstva. Neugodno sam iznenađen dosta provokativnom igrom gostiju, ali su naša psihička snaga i fudbalsko znanje odlučili ovaj derbi. Bio je to jedan od prelomnih a vrijeme će pokazati možda i odlučujući meč za titulu prvaka. Čestitam momcima na dobroj igri.

Najbolji pojedinac ovog susreta a bilo je mnogo dobrih bio je Miroslav Tankulić. Obavio je lavovski dio posla. Ne samo da je odlično čuvao najopasnijeg strijelca Bratstva, Enesa Muhlića, nego je vrlo aktivno učestvovao i u napadu odlučno upošljavajući svoje suigrače.

Treba reći da je utakmica bila prilično nervozna ali da je sudijska trojka Hasić, Ševari i Majdandžić vodila odlično, s mnogo znanja i autoriteta, ali i pravog osjećaja za igru.

I to uz sve ostalo pridonosi izvanrednom utisku ovog derbija koji će dugo ostati u sjećanju.

S. KARAHODŽIĆ

U ŠIBENIKU 1:1 I NOVO IZDANJE BORCA

Pljesak Banjalučanima

● Borac bio na pragu i drugog boda ● Sjajni Kuruzović i Omerhodžić ● U subotu, 4. maja, od 16,30 na Gradskom stadionu sa Gošk Jugom

BANJALKA — Svaka nova promjena trenera u stručnom štabu Borca po tradiciji je bila uspješna, bar u prvim kolima. Sjećamo se kada je Smileski preuzeo kormilo od Markuševića slavljena je pobjeda u Ljubljani nad Slovanom; Spasojević je zamijenio Smileskog i trijumfovao u Novom Sadu. Tradicija se ponovila i sada. Nakon odlaska Geruma, Miljuš je startovao sa izuzetno vrijednim remijem na terenu vodećeg Šibenika.

- Bili smo bliži drugom bodu od indisponiranog domaćina - kaže Senad Lupić. Igrali smo zaista dobro, tako da je tokom cijele utakmice objektivna publika Šibenika

aplauzom pozdravljala naše akcije. Mislim da je odlučila taktika. Miljuš nam je dao „slobodu“ i pustio nas da „igramo“. Normalno u takvoj koncepciji nije bilo teško boriti se sa protivnikom.

Svi fudbaleri Borca pružili su zadovoljavajuću igru. Isticali su se golmani Smajlić od povrede i Kuruzović koji ga je kasnije zamijenio, kao i Omerhodžić. Najzreliju priliku da osigura pobjedu gostima imao je Raičević, kada je sa samo par metara, umjesto u mrežu, šutirao preko gola u pravom bekovskom stilu.

Bez sumnje, bod osvojen u Šibeniku daje novu nađu Banjalučanima u uspješan finiš prvenstva. Ekipa se izvukla iz teške pozicije i sada se s pravom može boriti za što bolji plasman. Naredni protivnik Borca je tim Gošk Juga. Ovaj meč igra se dan ranije, u subotu, 4. maja, od 16.30 sati na Gradskom stadionu. Sudija je Burić iz Kopa (posljednji put sudio Novi Sad - Borac 0:2). Od fudbalera domaćina niko nema „žuticu“ tako da trener Miljuš ima na raspolaganju isti sastav kao i u Šibeniku.

U. PAŠALIĆ

MEĐUOPŠTINSKA LIGA BANJALUKA

SLOBODA — SLOGA (T) 5:0 (prekinuta utakmica)

STRIJELCI: Za Slobodu S. Indžić, Ekljć, E. Bašić, i Pobor, sudija: Jettić (Prijevor) - gledalaca 150.

SLOBODA: Knežević, Čizmić, Duilić, Hotić, Elezović, Daferbegović, Labus, Ekljć, E. Bašić, Pobor, S. Indžić.

SLOGA: Miljević, Vukojević, Vidović, Bioloć, A. Miljanović, Z. Miljanović, Joldžić, Komjenović, Šalić (Bubočan), Jovančić, Zelenika.

BOSANSKI NOVI — Po hladnom i kišovitom vremenu Slobodin tim već u prvih 45 minuta stvorio je dobru zalihu za osvajanje bodova protivkeipe iz Trna. Samo se pet minuta čekalo do prvog pogotka. a u 43. minuti, „crveni“ su vodili sa 5:0. Kao i obično najbolji pojedinac ovoga susreta bio je Albert Pobor. I kada su malobrojni gledaoci očekivali da se utakmica nastavi, a Slobodin tim pojača tempo i poboljša gol-razliku, gost iz Trna nisu izišli nateren. Razlog: zanj njih nisu bili normalni uslovi za nastavak utakmice i meč se ne može odigrati. Sudija je sačekao da protekne 15 minuta nastavka zajedno sa domaćom ekipom, a zatim odsvirao kraj.

Ferhat KORAJAC

RADNIČKI—NAPRIJED 5:1 (2:1)

STRIJELCI: Alukić 2, Šabić, Bečić i Nadarević za Radnički, a Memić za Naprijed; Sudija: Vrhovac (Laktaši) 8; gledalaca: 350.

RADNIČKI: Karabegović 7, N. Milinković 7, I. Milinković 8, M. Cerić 7, Smajlović 8, H. Cerić 7 (Nadarević 7), Veilić - (Bečić 8), Adamović 7, Šadić 7, Alukić 8, Radić 7.

NAPRIJED: Lovrić 6, Zulić 6, Vranješ 5, Račić 5, Ljutić 6, Memić 6, Omerkadić 5, Julardžija 6, Elkaz 7, Pehadžić 6 Kljajić 7.

ZDENA — Brzo vodstvo Radničkog od 2:0 već u osmom minutu igre nije zbuñilo goste, koji u 13. minuti smanjuju rezultat na 2:1. U drugom dijelu meča Radnički je bio mnogo bolji i efikasniji ma da je Naprijed imao nekoliko izvanrednih šansi, koje Elkaz nije uspješno realizovao.

Mirodrag DESPOT

OBRADOVAC — SLOGA (GP) 3:0 (1:0)

STRIJELCI: N. Duraković, Bešić i Malić, Sudija: Bradarić (Orahova), gledalaca: 400.

OBRADOVAC: Purić 8, Šabić 8, Bešić 7, N. Duraković 8, S. Duraković 7, Mujadžić 7, Bešić 6, Malić 7, Murić - (Žičak 7), Tejić 6, Kovacević 7.

SLOGA: Jerbić 7, Tendžerić 6, Jamborić 6, Marin 7, Milinović 6 (Cvjić-), N. Šestić 6, M. Maletić 7, Trivić 7, Jungić 6, G. Šestić 6, Čirić 6 (Z. Maletić).

BOSANSKA GRADIŠKA — Iako je vrijeme bilo izuzetno loše, lokalni derbije okupio veliki broj ljubitelja fudbala koji su našalost ostali uskraćeni za dopadljivu igru, što je i razumljivo. Na klizavom terenu po kiši i hladnom vremenu domaći su se bolje snašli i zaslužno pobijedili.

Nikola KRAGULJ

OMARSKA — LIJEVČE 1:0 (1:0)

Strijelci: Plavijanin, sudija: Jaglica (Banjaluka) 9, gledalaca: 600.

OMARSKA: D. Anđić 9, Todorović 7, Rosić 8, Zrnić 8, N. Anđić 8, Bajić 7, Plavijanin 8 (M. Anđić-), Delić 7, Mahmudjin 7, Romančić 9, Vučeta 8.

LIJEVČE: Đukić 7, Lisica 7, Peulić 7 (Galić 8), Ratković 7, Dragičević 7, Mitrović 6, Marković 7 (Gilić 7), Demo 7, Despotović 8, Džepina 8, Sobol 7.

OMARSKA — Utakmica Omarska - Liječve opravdala je naziv derbija kola i zbog igre koju su pokazale obje ekipe, kao i zbog fer i korektnog ponašanja učesnika ovog meča. Prije postizanja jedinog gola na ovoj utakmici gosti su imali dvije prilike da dodu vodstvo, ali golman Omarske Draško Anđić je odbranio. Domaćin je došao u vodstvo preko Plavijanina, koji je kroz šumu nogu, pred golom gostiju, šutirao u nebranjeni dio gola Đukića. I u drugom dijelu utakmice igralo se otvoreno i žustro. Senad Mahmudjin iz prilike koje senikako ne propuštaju, u četiri navrata nije uspio da postigne gol.

Boško DABIĆ

BRATSTVO (KLJ) — DUBRAVE 3:1 (1:1)

STRIJELCI: Volaš 2 i N. Pehadžić za domaće, a E. Armutović za goste, sudija: Talundžić (Sanski Most) 7, gledalaca: 300.

BRATSTVO: Risović 6, Grbić 6, Mrkalj 6, Smajić 7, Vujić 7, Mehmedović 7, N. Pehadžić 7, Volaš 8, Biljević 6 (Vračar 7), Đukić 7, Šehić 7 (Tanasić 8).

DUBRAVE: Demirača 6, Sadković 6, Petrovac 7, Samardžić 6, Čeman 6, M. Armutović 7 (Emir Demo-), Crnojević 6, Zenčanin 7, Enver Demo 7, Hajder 6, E. Armutović 7.

Omer FILIPOVIĆ

MLADOST — OMLADINAC 2:1 (1:1)

STRIJELCI: Šimunović i Botić za Mladost, a Džalić za Omladinac, sudija: Lolić (Banjaluka) 6, gledalaca: 300.

MLADOST: Bjelobrk 7, Muminović 6, Šimunović 7, Jurić 7, (Maksimović-) Fitić 7, Ibrčić 6, Halilović 6, Žutić 6 (Vučanović-), Botić 7, Lukić 6, Topalović 6.

OMLADINAC: Keranović 7, Mujezinović 6, Šulić 6, Čordić 7, Babović 6, Alegrić 6, Džalić 7, Crnalić - (Subašić-), Ramić 6, Škerić 6, Vojnović 6.

Duško KERZOVIĆ

BRATSTVO — SLOBODA (MG) 2:1 (1:0)

Strijelci: Kahlilmanović i Fazlić za domaće, a Saša Dedić za goate, gledalaca: 100, sudija: Sinanović (Banjaluka) 8.

BRATSTVO: Šanta 7, S. Garibović 7, N. Jakupović 7, Sellimović 6 (A. Demirović-), Sead Garibović 7, E. Demirović 6, A. Kahlilmanović 7, S. Jakupović 7 (Grujić-), M. Fazlić 7, Mujagić 6, Halić 7.

SLOBODA: Đuranović 7, Čulić 6, heremić 6, A. Čano 7, E. ...no 6, Pavlović 6, Stanojević 7, Oroz 7, S. Dedić 7, Milišević 7, Terzića 7.

Lazo RADOVIĆ

TABELA

1. Omarska	18	10	5	3	45:13	25
2. Sloboda	17	10	5	2	47:18	25
3. Bratstvo (KLJ)	18	10	3	5	32:19	23
4. Liječve	18	9	4	5	31:25	22
5. Radnički	18	8	5	5	32:24	21
6. Obradovac	18	8	5	5	24:20	21
7. Mladost	18	6	6	6	23:17	18
8. Sloga (T)	17	7	2	8	20:28	16
9. Sloga (GP)	18	4	7	7	18:29	15
10. Sloga (MG)	18	4	6	8	24:32	14
11. Sloboda (MG)	18	4	6	8	24:32	14
12. Naprijed	18	5	3	10	21:42	13
13. Bratstvo (Ko)	18	4	3	11	23:47	11
14. Dubrave	18	2	5	11	16:40	9

IDUĆE KOLO: DUBRAVE: Dubrave - Sloboda (BN), KOZARAC: Bratstvo - Radnički, TRN: Sloga - Omarska, GORNJI PODGRAD: Sloga - Naprijed, MRKONJIĆ GRAD: Sloboda - Bratstvo (KLJ), GORNJA SANICA: Omladinac - Obradovac, NOVA TOPOLA: Liječve - Mladost.

REGIONALNA LIGA

ŠATOR — BORAC 6:1 (5:0)

STRIJELCI: Ladarević (aut-gol) Mirodrag Lovre, Banjac, Duvnjak 2 i Turšić za Šator, a Krnjajić za Borac, Sudija: Tufekčić (Banjaluka) 9, Gledalaca: 400.

ŠATOR: Kajtez 8, Lovre 8, J. Šavija 8, Z. Šavija 8 (Radumilo-), Baroš 8, Simidžija 8, Radić 8, Banjac 9, M. Lovre 8, Stanivuk 9, Duvnjak 8 (Turšić 8).

BORAC: Dostić 6, Ladarević 6, Krivdžić 7, I. Čehajić 6, Krupić 5, Vranješ 6, Petrović 5, Krnjajić 6, Banjac 6, Makelić 7, M. Čehajić - (Čaušević 5).

GLAMOČ — Prvi napad domaćih u prvom minutu kad je Ladarević autogolom doveo Šator u vodstvo nagovijestio je da su Glamočani u ovom susretu čvrsto odlučili da osvoje oba boda. I zaista, domaći su pružili najbolju partiju ovog proljeća. Za prvih 45 minuta igre postigli su efektnih pet golova, da bi u drugom poluvremenu, valjda zadovoljni visokim vodstvom, popustili.

Fahrudin BAJRIĆ

KUGLANJE

PRVENSTVO BANJALUKE ZA PAROVE

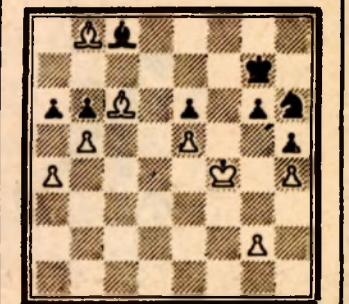
MALO, ALI DOVOLJNO

BANJALUKA - Na prvenstvu Banjaluke u kuglanju za parove pobjedio je tandem Željezničara Božo Šurlan i Rajko Jukić. Oni su sa svega dva čunja bili bolji od najboljih kuglaša Partizana Dragutina Avramovića i Mome Joksimovića koji u posljednjim hicima nisu imali dovoljno sreće.

REZULTATI: 1. Šurlan - Jukić (Željezničar) 1606 (823+783), 2. Joksimović - Avramović (Partizan) 1604 (804+800), 3. Rešić - Petković (Vrbaš) 1586 (782+804), 4. Lončarević - Marković (Kosmos) 1575 (789+786), 5. Gujić - Štamberger (Vrbaš) 1575 (807+768), 6. Komlenić - Katić (Željezničar) 1565 (808+757), 7. R. Mičević - Čorak (Partizan) 1563 (802+761), 8. Kalčić - S. Mičević (Kosmos) 1562 (784+778), 9. Matošević - Križanović (Univerzal) 1550 (782+768), 10. Kasić - Stakić (Vitaminska) 1543 (791+752), 11. Novaković - Stanišić (Krajišnik) 1543 (790+753), 12. Vujić - Mislimović (Partizan) 1540 (782+758)

ŠAHOVSKI ZADATAK

BROJ 840
PRIPREMA: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

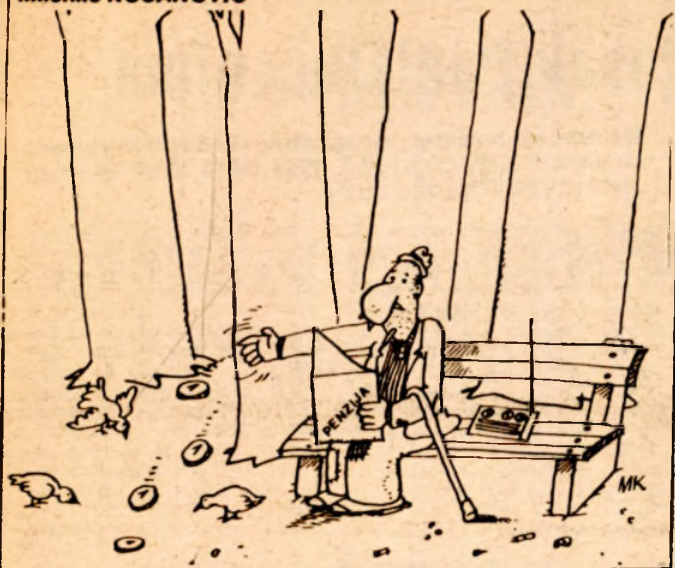

Bijeli: Kf4, Lc6, Lb8, pješaci a4, b5, e5, g2, h4 (8)
Crni: Kg7, Lc8, Sh6, pješaci a6, b6, e6, g5, h5 (8)

Bijeli vuče i dobija! Pozicija je nastala u dopisnoj partiji A. Geler - Li (1984) u kojoj je bijeli odigrao samo jedan potez i crni je predao.

Rješenje prošlog zadatka: 1. Lh7 Kh8 2. Tg5 hg5 3. Dg5 i crni je predao, jer na 3... Te1 4. Kg2 Da5 slijedi 5. Lg6 Kg6 6. Th8 sa matiranjem.

Milenko KOSANOVIĆ

Humoristička enciklopedija

Kućni budžet-tren radosti i 30 dana tuge.
Prozor-livada na kojoj se pasu susjedi.
Život-trka u kojoj svaki učesnik dobije na kraju vijenac.
Filmska zvijezda-žena koja ne sija ali prija.
Poltron-čovjek na pola koplja.
Banka-salon za šminkanje nerenabilnih.
Nos-meda između veda.

Uredio Zoran ČUKIĆ

DVA LOPOVA

Bila dva lopova u istome gradu i k'o što im priliči počеше da krađu.

Jedan krao novčanike konzerve i svlječe, drugim lažnim računima pljačk'o preduzeće.

Prvog lopova zatvorise jer ga otkriše lako, drugi račune naštima k'o da ništ' nije tak'o.

Cvili jedan prvi lopov — Što mene trpate u čuzu,

zašto ne zatvarate one što ov' državu muzu?

Eno vam — veil — onaj on milijarde skriva ja krađem da preživim, on krađe da uživa.

— Tišina — riknu sudija — neću u sudu bruku! Zbog opanjkavanja važnog druga izričem ti kaznu dvostruku.

I tako, sad samo jedan lopov je u gradu, opet se posvetio krađi — neće valjda radu.

Armonko GRGIĆ

BOROVE IGLICE

Neradnicima bi nerad brzo dosadio kad ga ne bi kombinovali sa brukanjem radne organizacije.

Savremeno formulisana tačka dnevnog reda glasi: poštenjakov slučaj.

Čim ih je dovukao na glavni kolosijek odmah su ga izmanevrisali. Strasnom parničaru ne smeta što ne postoji sporna činjenica, jer će je on izmisliti.

Kad se u međuljudske odnose upetlja neki konj, odnosi postaju međukonjski.

Između slatkog života i kulture međaš je pivničko bure.

Istinitost članka o površnom radu najbolje potvrđuju greške u odštampanom tekstu.

Brzina zaboravljena zavisi od veličine učinjene usluge.

Milan BOROVNICA

Midhat AJANOVIĆ

„AUTARHIJA“

BASNA

Lisac i lisica

Dogovore se lisac i lisica da noću upadnu u kokošinjac koji su tokom dana dobro osmotrili.

Čim se spusti noć, privuku se oni kokošinjacu a lisac će: „Znaš li lijo, ja ću kopati rupu jer sam snažniji, a ti ćeš se potom uvući unutra. Prvo zgrabi nadjeblju koku pa je dodaj meni, ostale će lakše prolaziti.“

Uvuče se lisica među pospale koke dograbi najdeblju i poče je gurati kroz rupu. Kako se koka zaglavila pa ni tamo ni ovamo, ostale kokoške zalepršaše, psi zalajaše, diže se graja, pale se lampe a lija zarobljena u kokošinjacu.

Dok su seljaci prebijali lisicu, lisac mirno proširi rupu i odvuče zamašan plijen, a da ga niko nije ni primijetio.

NARAVOUČENJE: Ne ulazi u zatvoren krug ako je jedini izlaz iz njega u tuđim rukama.
Vojo GRUBOR

ODJECI

POVRATAK

Konačno je i u nas krenula kupovina povratnih autobuskih karata, koje putnicima obezbjeđuju povratni željenog datuma. SAMO DA JOŠI ODLAZAK I POVRATAK BUDU PO ISTOJ CIJENI.

ZAMRZAVANJE

Frižideri i zamrzivači cetinjskog „OBODINA“, prodaju se i na američkom tržištu. JEDINO ŠTO SU MORALI GARANTOVATI ZAMRZNUTE CIJENE AMERIČKOM KUPCU.

NAZIV

Planeri predviđaju da će do 2.000 godine, Bosna i Hercegovina imati veću proizvodnju nego potrošnju hrane. OSTAJE SAMO PROBLEM KAKO ODBACITI NAZIV „POTROŠAČKO“ I PRIHVATITI NOVI „PROIZVOĐAČKO DRUŠTVO“.

CIJENA

Tvornica poljoprivrednih priključnih mašina iz Bosanske Dubice proizvela je novi plug. NEKI BI PLATILI I DUPLU CIJENU DA SE PROIZVEDE KAKAV AUTOMATSKI PLUG KOJI SAM ORE.

Abdulah DAUL

NAŠA POSLA

Ako moraš negdje na put ići, prvo moraš ljekaru otići. Jer, čim dođeš na prvu stanicu čekajući dobićeš groznicu. Što pričaju da nema čekanja to su samo lažna obećanja. Ako pitaš nekog od šofera zašto kasni po tri sata bijela, on te samo poprijeko pogleda, a odgovor nikakav ti ne da. Kad putnici u kola ulaze šoferske ga oči budno paze. Stari narod tjera na kraj kola, prednja mjesta sačuvati mora za plavuše i za garavuše. Jer na mladim, kažu, svijet ostaje, za nas stare niko i ne haj.

Momčilo BABIĆ

USMJERENA

RAZMIŠLJANJA

Žene u sportu trče sporije od muškaraca samo zato što žele da ih duže gledamo!

xxx

Do kraja mjeseca čitajte, knjigu „Hiljadu savjeta protiv besparice“.

xxx

Baš je to lijepo kad svaka žena ima muža, ali još ljepše bi bilo kad bi to bio njen sopstveni.

xxx

Neki ljudi imaju čistu savjest samo zahvaljujući lošem pamćenju.

Adam i Eva su učinili grijeh, jer su jeli tude jabuke.

xxx

Šta mislite, može li se izgubiti klasna svijest kad se onesvijestiš?

xxx

Kako su neki fudbaleri počeli lumpovati, još malo pa će im umjesto vode u koljenu — pronaći konjak.

Kaže se da je žena kao sjenka, da te svuda prati. Ja bih rekao: nešto upornije od sjenke! Jer, sjenka te bar u mraku ostavi na miru. Muhamed DŽINIĆ

Sinča DAVIDOVIĆ

STARI POGON I NOVE SUDBINE

— Po Rakićevoj pjesmi „Dolap“

Ja znam jedan pogon, crn, golmazan, truo, stoji kao spomen rasipničkih dana, njegovu sam škripu još odavno čuo. Čeka tuđu pomoć — to mu glavna mana.

O kako te žalim! Gle, suze me guše, oličena sudbo politike naše, tebe i sve kojima se snovi ruše nemoćne u plimi prepunjene čaše.

Ah, pogone slabi! Napred, nemoj staj, ne očekuj pomoć, sanacija vizu, jer ti niko više ništa neće dati, sam se bori za dinar i stranu devizu!

Ako su ti mnogo oronule noge, ne traži lekare, injekcija nema, ovo društvo neće izlečiti mnoge koga još u hodu sprečava dilema.

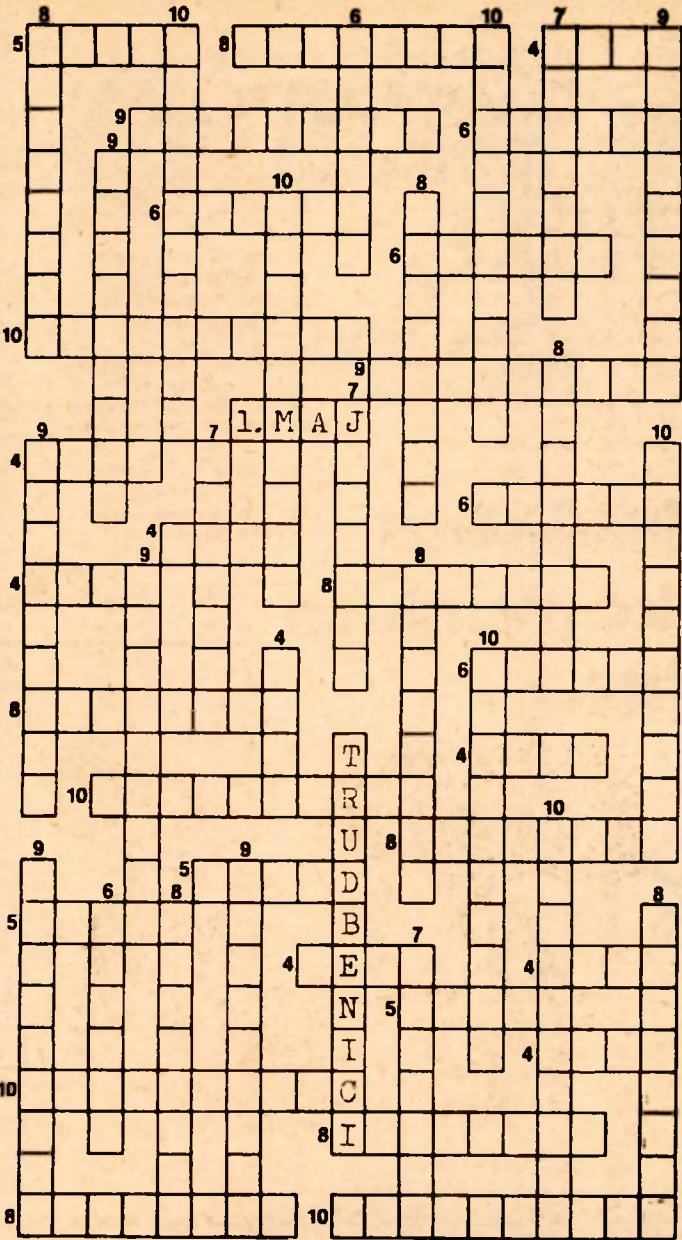
Kad te zaključaju, spas više ne traži, reci lenjivcima što u tebi žive da se prosperitet rečima ne traži i ispravljajući neke Drine krive.

Savo MARIĆ

PROSJEK

— Zašto si zabrinut Simo?
— Čitao sam današnje novine.
— I, šta je sa Zvezdom?
— Kakva te Zvezda snašla!
— Pa, ti čini mi se navijaš za crvenobijele?
— Jeste, ali ono što sam čitao nema nikakve veze sa fudbalom.
— Nego?
— Radi se o produktivnosti rada u našoj zemlji.
— Šta je sa njom?
— Piše u novinama da smo po produktivnosti rada na pretposljednem mjestu u Evropi.
— Ne brini za to, izvući će nas prosjek.
— Kakav prosjek?
— Pa, među prvima smo u Evropi po stopi inflacije...

Rade DERGOVIĆ

MOZAIČNA UKRŠTENICA

U gornju mrežu ukrštenih nizova polja treba nekim redom upisati sve dolje navedene pojmove - imenice, koje su razvrstane prema dužini i poredane abecednim redom. Kao pomoć pri početku razmještanja pojmova dali smo u mreži mozaika upisana 2 pojma vezana za predstojeće praznike: 1. MAJ i TRUDBENICI. Ovo će vam, vjerujemo, pomoći da ispravno započnete ispunjavanje ovog zadatka.

- 10 slova:
 ASTRATIZAM, DVOMOTORAC, JORGANDŽIJA, MINISTARKA, PALESTINAC, POLITIKANT, PREVODILAC, PRIZEMNICA, PROTIVNICA, SKLADATELJI
- 9 slova:
 KAZNKINA, KLAMERICA, PLANINARI, POLUTANKA, PRETPLATA, PROSTIRAC, TRAKAVICA, ZASTUPNIK
- 8 slova:
 ANA KARIĆ, ERLANDER, HRVATSKA, INDIJANA, IZLETNIK, KOMPLEKS, KRATAČA, LEUKOCIT, PERISKOP, PRAKSIST, SOMALIJA, TARTARAT
- 7 slova:
 JEDRENJE, MARTINI, SVETLIN, VELIZAR
- 6 slova:
 ARDENI, EVROPA, IZAZOV, KEPLER, KOBALT, SASTAV, TRUPLJO
- 5 slova:
 ALKAP, SKLOP, SPRUD, VOLJKA
- 4 slova:
 BLIC, GAUR, LICE, NADA, OČUT, REMS.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
a	4	15	0	14	10	17	0	10
b	12	8	7	0	3	20	0	11
c	1	2	9	0	0	6	19	22
d	0	18	13	22	21	11	5	21
12	13	14	15	16	17	18	19	20

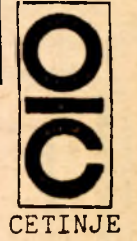
KOMBINACIJA

Najprije treba riješiti ispunjaljku u središtu gornjeg lika:

a) Gost,
 b) Rađanje, porod,
 c) Licitar, osoba koja izrađuje kolače,
 d) Mjesto kraj Šibenika.
 Slova iz ispunjaljke treba pomoću brojeva prenijeti u okvir dase dobije rješenje ovog zadatka: PREDSTOJEĆI PRAZNIK.

S A G A T F A N E T T
N L J A H I M O V R E S
N A L K G O D E L A I
A G E A A E S R V G R
P R N R R K A A N A U
R O I B A N Š A Č S T
I K K O I O R N O A O
J O A N G D O A K P R
E M S I A K K R N O G
D E Č J E N O V I N E
L R V D E A O B E I N
A C A V C I M L O A E
B R R I N S T I I D T
U C J E A Č P E R T N
D A K V A R D O P E O
O S L O B O Đ E N J E M

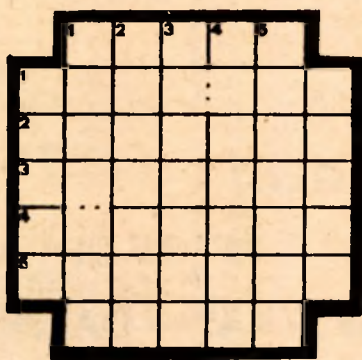

OSMOSMJERKA UZ PRAZNIK RADA

U gornjoj osmosmjerci nalaze se nazivi 27 naših poznatih radnih organizacija, kombinata i SOUR-a širom zemlje. Trebate ih pronaći, po principu kretanja šahovske dame, u svih 8 smjerova i na osnovu priloženih simbola - zaštitnih znakova ovih organizacija, s tim što je uz svaki simbol (ispod) dato mjesto - sjedište istog. Rješavanje može teći i obrnutim putem: u osmosmjerci nađete naziv određene radne organizacije, a zatim pokušate među zaštitnim znakovima pronaći pripadajući.

Nakon pronalazjenja svih 27 naziva u osmosmjerci preostaje vam neiskorištena slova koja čitana redom daju naziv još jednog giganta naše privrede, čiji je znak „sakriven“ među ostalih 27. Ovu smo neobičnu osmosmjerku, bez klasičnih opisa ili spiska pojmova, uvrstili u prvomajski broj, podsjećajući vas, kroz izvjestan test znanja, na naše veće privredne sisteme koje često susrećemo u našim svakodnevnim sredstvima javnog komuniciranja.

I. Š.

ČAROBNI LIK

Vodoravno i uspravno: 1. PREDSTOJEĆI PRAZNIK RADA, 2. Zvuk zvona, zvonjenje, 3. Žiteljka grada gdje se održava tradicionalna viteška igra, 4. Čuveni španski fudbaler, Amaro, 5. Malena čavka.

ZA PRAZNIK U PRIRODI

Zlatko, spremi »Vij«

Izvan grada ta priroda za čitanje prava zgoda.

TU SE RODIO TITO

(premetaljka)

KRV ME OCU mome zove u zagorsko mjesto malo, srce mi je za njegov juče silno, silno zakucalo. Tu pogledom nježnim, blagim doziva me zrelo žito i stazama hitam dragim tamo gdje je rođen Tito!

(Alojz Buljan)

ODUZIMALJKA

ZADRUGARSTVO ŽETVA PITOMAČA DINAMIT KISELOST KUNDAK NEMOĆ

Svakoj gornjoj riječi oduzmite po tri uzastopna slova pa ćete dobiti naš zavjet drugu Titu.

(Stjepan Bakšaj)

1					
2					
3					
4					
5					
6					

PRVOMAJSKA PAROLA

(ispunjaljka)

U gornji lik ispunjaljke treba prema datim opisima vodoravno upisati 6 riječi. Ako to ispravno učinite u posebno označenim poljima - stepenasto položenim - čitano redom riječi izaci će PRIGODNA PRVOMAJSKA PAROLA. Vodoravno: 1. Zgrada, magacin, spremište za smještaj žita, ambar, 2. Divlje životinje, 3. Zvijer iz porodice mačaka, živi u Aziji, Africi i primorskim krajevima Dalekog istoka, 4. Maleno ostrvo, otočić, 5. Mudra rečenica, pravilo za život, načelo, princip, 6. Pobuda, podstrek.

SKUPŠTINA OPŠTINE BANJALUKA I DRUŠTVENO-POLITIČKE ORGANIZACIJE

Opštinsko vijeće Saveza sindikata
Opštinski komitet Saveza komunista
Opštinska konferencija SSRN-a
Opštinski odbor SUBNOR-a
Opštinska konferencija SSO

čestitaju

1. MAJ

svim građanima i radnim ljudima

UNICEP

UDRUŽENA INDUSTRIJA CELULOZE, PAPIRA,
AMBALAŽE I HEMIJSKIH VLAKANA BANJALUKA

SA RADNIM ORGANIZACIJAMA

- „CELPAK“ — PRIJEDOR
- „INCEL“ — BANJALUKA
- „NATRON“ — MAGLAJ
- „PAPIR“ — TITOV DRVAR
- „TKA“ — CAZIN
- „SVILA“ — ČELINAC
- „INSTITUT“ — BANJALUKA
- UNICEP EXPORT-IMPORT — BANJALUKA

Srdačno čestitamo svim radnim ljudima i građanima

1. MAJ

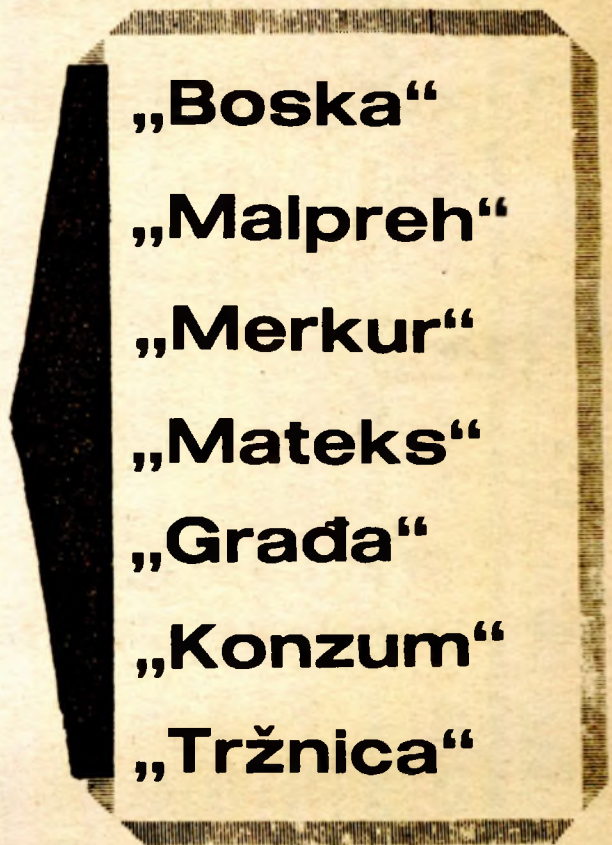
**Radna organizacija
„TRGOPROMET“
Banjaluka**

sa OOUR—ima:

čestita

1. MAJ

svojim potrošačima, poslovnim partnerima i svim radnim ljudima i građanima

**SOUR
AGROINDUSTRIJSKI
I PROMETNI KOMBINAT
„BOSANSKA KRAJINA“
BANJALUKA**

sa 41 radnom organizacijom, 14. zemljoradničkih zadruga, 83 osnovnih organizacija udruženog rada, 46 osnovnih zadrugnih organizacija, 15 osnovnih organizacija kooperanata i 38 radnih zajednica sa 22.000 zaposlenih radnika, 6.000 udruženih poljoprivrednika i 30.000 kooperanata na području 21 komune Bosanske krajine i šire regije

ČESTITA

svim radnim ljudima i građanima

**PRAZNIK
RADA**

vrhas
BANJALUKA

kupcima naših proizvoda, poslovnim partnerima i svim radnim ljudima i građanima naše zemlje

čestitaju

1. MAJ

ČLANOVI KOLEKTIVA

vrhas
BANJALUKA

**RADNA
ORGANIZACIJA**

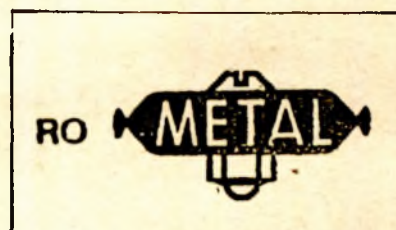
„METAL“ BANJALUKA

za promet metalnom i tehničkom robom na veliko

*svim radnim ljudima i građanima, poslovnim prijateljima i potrošačima
srdačno čestita*

1. MAJ

*sa željom da i ubuduće postižu zapažene uspjehe
u radu i životu*

Vazduhoplovni zavod Banjaluka

Svim radnim ljudima i građanima,
pripadnicima Jugoslovenske narodne
armije, pionirima i omladini, društveno-
političkim organizacijama i radnim
kolektivima

čestitamo

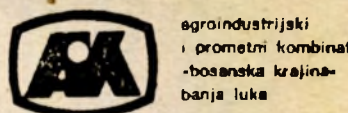
1. MAJ

— MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

Kolektiv VZ „Kosmos“
Banjaluka

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

„Agropromet“

agroindustrijski
i prometni kombinat
-bosanska krajina-
banja luka

sa svojim udruženim osnovnim organizacijama

*OZO „Zalužani“
OZO „Vrbanja“
OZO „Ivanjska“
OZO „Piskavica“
OZO „Saračica“
OZO „Bronzani Majdan“
OZO „Han Kola“
OZO „Krupa na Vrbasu“
OZO „Stričići“
OOUR „Poljoprivreda“ Banjaluka
Radna zajednica zajedničkih poslova
Banjaluka*

*Svim poslovnim partnerima, udruženim zemljoradnici-
ma i kooperantima, kao i cijenjenim potrošačima*

ČESTITA

1. MAJ - PRAZNIK RADA

PRIVREDNA BANKA
SARAJEVO
OSNOVNA BANKA
BOSANSKA GRADIŠKA

svim radnim ljudima i građanima naše
socijalističke samoupravne nesvrstane
zemlje, komitentima, organizacijama
udruženog rada, dinarskim i deviznim
štedišama

čestita

1. MAJ

MEĐUNARODNI
PRAZNIK RADA

RO „FRUKTONA“

OOOR **bosanka**

čestita

1. MAJ

poslovnim prijateljima,
potrošačima, radnim lju-
dima i građanima

**RO
„PLAMEN“**

Svim korisnicima svojih
usluga, radnim
ljudima i
građanima

ČESTITA

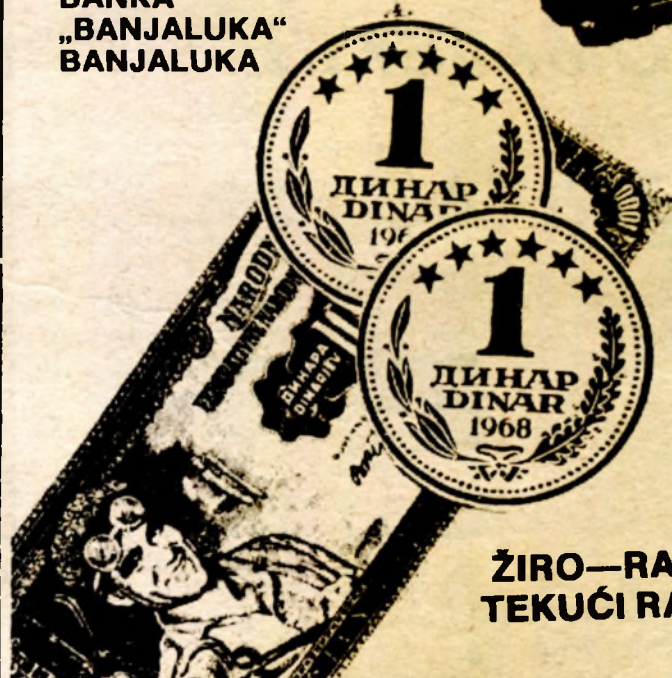
1. MAJ

PRIVREDNA
BANKA
SARAJEVO

OSNOVNA
BANKA
„BANJALUKA“
BANJALUKA

ŠTEDNJA
DEVIZE
KREDITI

ŽIRO—RAČUNI
TEKUĆI RAČUNI

Svim svojim komitentima, organizacijama udruženog rada i
društveno-političkim zajednicama, dinarskim i deviznim štedišama,
radnim ljudima naše socijalističke i samoupravne nesvrstane
Jugoslavije

ČESTITAMO **1. MAJ**

sa željom za još bolje uspehe i rezultate u radu na dobrobit naše
domovine

Osnovna banka „Banjaluka“
Banjaluka

**Skupština
opštine**

**i društveno-političke
organizacije**

Skender-Vakuf

**Svim radnim ljudima i
građanima naše zemlje**

čestita

1. Maj

**- Međunarodni
praznik rada**

Staklarska
radna organizacija

K kristal

**Svim radnim ljudima naše
socijalističke, samoupravne i
nesvrstane**

JUGOSLAVIJE

čestita

1. MAJ

**sa željom za što brži razvitak i napredak u
svim oblastima društvenog rada i života**

slateks

POVODOM

PRVOMAJSKIH

PRAZNIKA

*kolektiv „Slateksa“
upućuje najsrdačnije
čestitke*

*svim radnim ljudima,
saradnicima i
poslovnim partnerima*

Kolektiv „Slateksa“

ATLAS

**SRDAČNE ČESTITKE
POVODOM**

**PRVOMAJSKIH
PRAZNIKA**

**svim radnim ljudima i poslovnim
prijateljima želi**

ATLAS Banjaluka

**RO BANJALUČKA
INDUSTRIJA
KONFEKCIJE
BANJALUKA**

ČESTITA 1. MAJ

**svojim kupcima, poslovnim
partnerima, građanima i
radnim ljudima širom SFRJ**

ZAVOD ZA IZGRADNJU—BANJA LUKA

SRDAČNO ČESTITA

1. MAJ, PRAZNIK RADA

**SVIM RADNIM LJUDIMA
ŠIROM NAŠE ZEMLJE**

JUGOBANKA
FILIJALA
BANJALUKA

- sa ekspoziturama:

- Sanski Most, Prijedor, Bosanska
Gradiška, Bosanski Novi, Prnjavor - svim
štedišama, komitentima, radnim ljudima i
građanima naše socijalističke samoupr-
ravne zajednice

čestita

1. MAJ - MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

RO ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE „*Vrbanja*“ KOTOR VAROŠ

čestita

1. MAJ

poslovnim prijateljima, radnim ljudima i
građanima SFRJ

SLOŽENA ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA
GRADEVINSKO INDUSTRIJSKI KOMBINAT

KOZARA

GRO «KRAJINA» BANJA LUKA

OOOR »OBNOVA« SKENDER VAKUF

svim radnim ljudima i
građanima želi
sretan

1. MAJ

autoservis

RO „AUTOSERVIS“ SA 5 00UR—a i RZ ZP

SVIM KORISNICIMA NAŠIH USLUGA,
POSLOVNIM PARTNERIMA I SVIM RADNIM
LJUDIMA I GRAĐANIMA

ČESTITA

1. MAJ—PRAZNIK RADA

mladost

OOUR Maloprodaja Zagreb

SALON UREDSKE OPREME

Banja Luka, Rade Ličine 28, tel. 30-945 i 37-319

srdačne čestitke svim radnim ljudima BANJALUKE,
BOSANSKE KRAJINE I JUGOSLAVIJE i poslovnim
partnerima, povodom proslave

1. MAJA PRAZNIKA RADA

upućuje „MLADOST“ i ujedno obavještava:

prodajni program uredskih strojeva i namještaja, prodajni
program papirnice, prodajni program tiskanica.

Dođite i razgledajte našu bogatu ponudu! Posjetite nas i
bez obzira na kupnju. Za sve dodatne informacije možete
nam se obratiti i telefonom.

Dobro došli u naše prodajne jedinice u Banjaluci:

SALON UREDSKE OPREME, Ulica Rade Ličine 28, tel. 30-
945 i 37-319. KNJIŽARA I PAPIRNICA, Hanište bb, tel. - 24-
816, 22-690.

„MLADOST“
Izdavačko-knjižarska radna organizacija
Zagreb

ENERGOINVEST

RO ENERGOPETROL SARAJEVO

OOUR ENERGOPETROL BANJA LUKA

srdačne čestitke svim radnim ljudima i
cijenjenim potrošačima upućuju

1. MAJ MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

radni ljudi
„ENERGOPETROLA“
Banjaluka

RO „TRGOPROMET“

OOUR

MERKUR

Banjaluka

Svim radnim ljudima i građanima želi
sretan

1. Maj

PRAZNIK
RADA

SOUR „BRATSTVO“ PUCAREVO

RO Tvornica
željezničke opreme
Skender-Vakuf

čestita

1. MAJ – MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

radnim ljudima i građanima SFRJ

AIPK- „Trgocoop“

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Kotor-Vatodž

Povodom prvomajskih praznika

upućuje čestitke

svim poslovnim partnerima, prijateljima, radnim ljudima
i građanima naše socijalističke samoupravne i
nesvrstane Jugoslavije

RO AIPK »KOMERC« BANJA LUKA
 OOUR ZA PROMET PREHRAMBENOM ROBOM NA VELIKO

• VELEPREHRANA •
 BANJA LUKA

SVOJIM POSLOVNIM PARTNERIMA, RADNIM LJUDIMA I GRAĐANIMA ČESTITAMO

1. MAJ

**MEĐUNARODNI
 PRAZNIK RADA**

svojim potrošačima,
 poslovnim partnerima i
 radnim ljudima i građanima
 upućujemo

»POTKOZARJE«
 RADNA ORGANIZACIJA ROBNOG PROMETA
 BOSANSKA GRADIŠKA

čestitke povodom
1. MAJA
 i želimo im mnogo uspjeha
 u radu

15 maj skender vakuf

**Poljoprivredno-prometna radna
 organizacija
 sa OOUR-ima**

Uniprom
 Ugartrans
 OOK „Brđanka“ i

Radnom zajednicom zajedničkih poslova
 Svim građanima i radnim ljudima čestita

1. MAJ

Poslovnim saradnicima želi mnogo uspjeha u radu

lesnina

LESNINA PRODAJNI CENTAR BANJALUKA
 Ulica Mladena Stojanovića broj 125

srdačno čestita svim radnim ljudima Banjaluke,
 Bosanske krajine i cijele naše zemlje

**1. MAJ
 — MEĐUNARODNI
 PRAZNIK RADA**

uz iskrene želje za još brži napredak,
 razvitak i
 ujedno nudi veliki izbor namještaja i
 opreme

SIZ osnovnog obrazovanja i vaspitanja
 Skender-Vakuf i Radna organizacija za
 osnovno obrazovanje i vaspitanje „22.
 februar“ iz Skender-Vakufa

sa OOUR-ima

„Josip Mažar Šoša“ u Dobratićima
 „4. juli“ u Imljanima
 „Luka Radetić“ u Skender-Vakufu
 „Hasan Kikić“ u Živinicama
 „Vuk Karadžić“ u Javoranima
 i radnom zajednicom zajedničkih poslova

čestita

**1. MAJ — MEĐUNARODNI
 PRAZNIK RADA**

učenicima, roditeljima i svim radnim ljudima i građanima

Osnovna privredna komora
 i
 Osnovni zadružni savez
BANJALUKA

RADNIM LJUDIMA I GRAĐANIMA

čestitaju

1. MAJ

RO „TRGOPROMET“

OOUR **KONZUM**

svim radnim ljudima naše socijalističke zajednice čestitamo

PRAZNIK RADA**1. MAJ**

i ujedno obavještavamo cijenjene potrošače da smo pustili u rad dva nova objekta i to:

- mini-market „ZELENGORSKA“ u Zelengorskoj ulici
- SAMOPOSLOGA broj 14 u naselju Česma

Radna organizacija „Jadran“ - Zagreb
Tvornica metalnog namještaja

Proizvodni program:
Program-vrt
Program restoran - drvo
Program restoran - metal
Program kancelarija - standard
Program kancelarija - furnir
Program kancelarija - nova
Program „Tobro“

Program kino - dvorana
Program limenih ormara
Program škola
Program sportskih dvorana
Program civilne zaštite
Program kreveta
Program kamp
Inženjering i oprema

Osnovna organizacija udruženog rada

JADRANKOMERC

41.000 Zagreb, Jurišićeva 3
Prodaja, biro za projektovanje i opremanje objekata
telefon: 278-222 telex: YU NAMKO 21-421
Nabava, Zagreb, Krofilinova 3, telefon 569-211
PREDSTAVNIŠTVO BANJALUKA
Bulevar revolucije 23
telefon 39-327

**SVIM RADNIM LJUDIMA I GRAĐANIMA BOSANSKE KRAJINE,
POSLOVNIM PRIJATELJIMA ŽELIMO SRETAN**

1. MAJ MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

PREHRAMBENA
INDUSTRIJA
SKENDER—VAKUF

Svojim poslovnim
prijateljima, radnim
ljudima i
građanima

čestita

1. MAJ

RUDI ČAJAVEC
RO ELEMENATA AUTOMATIKE, ČELINAC

poslovnim partnerima i radnim ljudima i građanima
upućujemo čestitke povodom**1. MAJA****MEĐUNARODNOG PRAZNIKA RADA****ŠIPAD-KOMERC**

SARAJEVO

OOUR „KRAJINAPROMET“

sa svojim poslovnim jedinicama, svim radnim ljudima
naše zemlje čestita**1. MAJ**

i želi im mnogo uspjeha u životu i radu

Skupština opštine ČelinacS DRUŠTVENO—POLITIČKIM
ORGANIZACIJAMA

čestitaju

1. MAJ

sa željama za nove uspjehe i radne pobjede

**EDRO ELEKTROKRAJINA
Banjaluka
OOUR ELEKTROPRNJAVOR
Prnjavor**

Svim radnim ljudima i građanima
naše socijalističke domovine

čestitamo

Međunarodni praznik rada

1. Maj

Kolektiv
Elektroprnjavora

»SLOGA« tvornica obuće
PRNJAVOR

Svim radnim ljudima
i građanima
želimo

sretan

**1. maj
Međunarodni
praznik rada**

*RO Zavod za rehabilitaciju
„De Micoslav Lotsović“
Banja Luka.*

**RO ZAVODI ZA REHABILITACIJU
FIZIKALNU MEDICINU I
PROIZVODNJU ORTOPEDSKIH
POMAGALA
BANJALUKA**

radnim ljudima i građanima
naše socijalističke zajednice

čestitamo

1. MAJ

**SKUPŠTINA OPŠTINE
BOSANSKA GRADIŠKA
I DRUŠTVENO—POLITIČKE
ORGANIZACIJE**

Opštinski komitet Saveza komunista
Opštinska konferencija SSRN
Opštinsko vijeće Saveza sindikata
Opštinski odbor SUBNOR-a
Opštinska konferencija SSO

Svim radnim ljudima i građanima naše
samoupravne socijalističke zajednice čestitaju

1. MAJ

standard
konstrukcija

**OUR
„KREATIC“
BANJALUKA**

svojim kupcima
svim radnim ljudima
i građanima čestita

ČESTITA

1. MAJ

sa željom da nas posjetite u Robnoj kući Banjaluka, u kojoj ćete naći, za sezonu proljeće-ljeto, najnovije modele dječijih, ženskih i muških odjevnih predmeta

„ŠIPAD“ - **radnik**

Radna organizacija šumarstva i prerade drveta o. sol. o. Bosanska Gradiška

poslovnim partnerima, svojim kupcima
i radnim ljudima i građanima

čestitamo

1. MAJ

SKUPŠTINA OPŠTINE KOTOR—VAROŠ

DRUŠTVENO—POLITIČKE ORGANIZACIJE:

- OPŠTINSKI KOMITET
SAVEZA KOMUNISTA
- OPŠTINSKI ODBOR
SUBNOR-a
- OPŠTINSKA
KONFERENCIJA SSRN
- OPŠTINSKA
KONFERENCIJA SSO

svim radnim ljudima i građanima naše samoupravne socijalističke zajednice čestitaju

1. MAJ

MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

Složena hotelsko-ugostiteljska turistička organizacija

KRAJINATURIST

Banjaluca

cijenjenim gostima, poslovnim partnerima, radnim ljudima i građanima naše socijalističke zajednice čestitamo

RO „BORJE“ KOTOR-VAROŠ
RO „BUSIJA“ GLAMOČ
RO „CER“ PRNJAVOR
RO „KONTINENTAL“
— OOUR „HOTEL BOSNA“
— OOUR „MJEŠOVITO
UGOSTITELJSTVO“
RO „KOZARATURIST“
PRIJEDOR
RO „KRAJINA“ MRKONJIĆ-
GRAD
RO „PARK“ BOSANSKI NOVI
RO „PELVA“ JAJCE
— OOUR „TURIST“
— OOUR „PLIVSKA JEZERA“
RO „SANA“ SANSKI MOST
RO „SAVA“ BOSANSKA
GRADIŠKA
RO „SLOGA“ SRBAC
RO „SOKOČNICA“ SIPOVO
RO „STARI GRAD“ KLJUC
RO „TERMAL“ LAKTAŠI
RO „UGOTURS“ ČELINAC
RO „VLAŠIĆ“ SKENDER-
VAKUF
RZ SOUR
„KRAJINATURIST“
BANJALUKA

1. MAJ

**MEĐUNARODNI
PRAZNIK RADA**

3 krojnociokle

Banjaluca

radnim ljudima i građanima, svojim
poslovnim partnerima čestitamo

1. MAJ

**MEĐUNARODNI
PRAZNIK RADA**

FABRIKA DUVANA „BANJALUKA“

SVOJIM POTROŠAČIMA,
POSLOVNIM PRIJATELJIMA,
RADNIM LJUDIMA I
GRAĐANIMA

ČESTITA

1. MAJ
- MEĐU-
NARODNI
PRAZNIK
RADA

ZLATNA MEDALJA ZA KVALITET
SKOPJE '84

SKUPŠTINA OPŠTINE
DRUŠTVENO-POLITIČKE
ORGANIZACIJE
LAKTAŠI

čestita

1. MAJ
MEĐUNARODNI
PRAZNIK RADA

svim radnim ljudima i građanima SFRJ

SOUR za projektovanje i urbanističko planiranje
„KRAJINA“ BANJALUKA

RO ZAVOD ZA STUDIJE
I PROJEKTOVANJE
Banjaluca

čestita

Međunarodni praznik rada

1. MAJ

svim radnim ljudima SFRJ

i ujedno obavještava da izrađuje
investiciono-tehničku dokumentaciju:

- svih objekata visokogradnje
- inženjerskih konstrukcija
- dvonamjenskih skloništa
- objekata niskogradnje
- svih instalacija
- toplifikacija naselja
- vodosnabdijevanje i odvođenja otpadnih voda u naseljima
- vanjskog uređenja i hortikulture
- unutrašnjeg uređenja objekata
- ekonomske i tehničke programe i studije
- urbanističku dokumentaciju

Obavlja:

- stručni nadzor
- konsalting
- izbor opreme
- izdavačku djelatnost

RO „STOČAR“
BANJALUKA
Ul. A. Šeremeta „E“

osnovan 4.12.1956.

obilježavajući

1. MAJ
- PRAZNIK
RADA

svim radnim ljudima Banjaluke, Bosanske
krajine i cijele naše zajednice, poslovnim
partnerima i saradnicima, upućuje najsrdačnije
čestitke

RO „STOČAR“
BANJALUKA

„usluga“

Zanatsko-proizvodno-
-uslužna radna organizacija

Čestita

1. MAJ

Međunarodni praznik rada svim radnim
ljudima i građanima i svojim poslovnim
partnerima

POSLOVNA JEDINICA
BANJALUKA
Veselina Masleše 13/2

čestita svojim osiguranicima, radnim
ljudima i građanima

1. MAJ — PRAZNIK RADA

RO Kliničko-medicinski
centar Banjaluka
OOUR Dom zdravlja
Skender-Vakuf

čestita

1. MAJ — PRAZNIK RADA

svim građanima i radnim ljudima

Sebešić

RADNA ORGANIZACIJA SUMARSTVA I PRERADE DRVETA TRAVNIK

OOUR „*Pzoggeš*“
DRVNA INDUSTRIJA SKENDER-VAKUF

Svim građanima i radnim ljudima

čestita
1. MAJ
— **PRAZNIK RADA**

NIGRO „GLAS“ OOUR NOVINSKA DJELATNOST
Poslovnica EP

Veselina Masleše-13/1 telefon: 078-34-448
BANJALUKA

NARUDŽBENICA

Ovim se neopozivo pretplaćujem na dnevni list
„Glas“ na _____komada.

-Tromjesečna pretplata 2.430, polugodišnja 4.850 i
godišnja 9.700 dinara. Uplatu izvršiti na žiro-račun
10500-833-427 kod SDK Banjaluka.

-Pretplata za inostranstvo: tromjesečna 4.800,
polugodišnja 9.600 i godišnja 19.200 dinara. Uplatu izvršiti
na devizni račun kod PBS Banjaluka 10500-620-
71000-552.

-Nepotrebno precrtati

Uplatu sam izvršio na gore navedeni račun pa vas
molim da list „Glas“ šaljete od _____

(navesti datum dana pretplate)

Na adresu: _____

potpis naručioaca: _____

RO HIDROELEKTRANE NA VRBASU
„ELEKTROVRBAS“ JAJCE OOUR-a HIDROELEKTRA-
NA JAJCE II. JAJCE

Na osnovu odluke Radničkog savjeta OOUR-a
raspisuje se

OGLAS

za prijem 4 nekvalifikovana radnika na određeno
vrijeme od 6 mjeseci.

Uslovi:

Pored opštih uslova propisanih zakonom kan-
didati treba da ispunjavaju i sljedeće posebne
uslove:

- završena osmogodišnja škola,
- da su radili u hidroelektrani najmanje 6 mjeseci i
- posjedovanje psiho-fizičkih sposobnosti.

Oglas je otvoren 8 dana od narednog dana po
objavlivanju.

Prijave dostavljati na adresu OOUR
Hidroelektrana Jajce II. 70101 Jajce, Baščeluci
3.

Nepotpune, neblagovremene i prijave kandi-
data koji ne ispunjavaju navedene uslove neće
se uzeti u razmatranje.

Uz prijave dostaviti i dokaze o ispunjavanju us-
lova oglasa.

GRAĐEVINSKA RADNA ORGANIZACIJA
„GRADNJA“
MRKONJIC—GRAD

Na osnovu člana 142. Statuta Građe-
vinske radne organizacije „Gradnja“
Mrkonjić-Grad, Radnički savjet na
sjednici od 23. 4. 1985. godine,
raspisuje

KONKURS

za imenovanje tehničkog direktora GRO
„Gradnja“ (jedan izvršilac)

USLOVI: da posjeduje visoku stru-
čnu spremu odgovarajućeg tehničkog
smjera i najmanje dvije godine radnog
iskustva u struci i da posjeduje orga-
nizatorske sposobnosti.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana
objavlivanja.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju
uslova konkursa slati na gornju adresu.

Konkursna komisija

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Osnovne
organizacije za promet lijekovima i drugom me-
dicinskom robom „Krajinalijek“ Banjaluka, ras-
pisuje se

OGLAS

za upražnjeno radno mjesto

1. TEHNIČAR SPREMAČ u Poslovnoj jedinici
Subotica, - 1 izvršilac.

USLOVI: SSS - zdravstvene struke i 1 godina
radnog iskustva u struci.

Uz prijavu na oglas kandidat je obavezan
da podnese sljedeće dokumente:

1. dokaz o školskoj spremi,
2. izvod iz matične knjige rođenih i
3. potvrdu o radnom iskustvu

Nepotpune prijave neće se uzimati u raz-
matranje i smatraće se kao da nisu ni
podnesene.

Rok za podnošenje prijave kandidata je 8
dana od dana objavljivanja oglasa.

Prijave na oglas sa potrebnim dokumenti-
ma podnose se na adresu: RO „FARMES“
SARAJEVO, OOUR „KRAJINALIJEK“, BA-
NJALUKA, Vlade Višjuka br. 6.

Radnički savjet RO „Pionir“ Prnjavor, raspisuje

KONKURS

za izbor i imenovanje

1. direktora RO
2. šefa tehničke službe

Pored opštih uslova, propisanih Zakonom, kandidati trebaju da ispunjavaju i sljedeće uslove:

pod 1) — dipl. pravnik, dipl. ekonomista, inž. odjevne tehnologije ili krojač — specijalist i 5 godina radnog iskustva na rukovodećim poslovima,

— da nije osuđivan za krivična djela navedena u članu 511 ZUR-a,

— da se protiv njega ne vodi istraga ili krivični postupak,

— da je u dosadašnjem radu ispoljio sklonost za razvoj samoupravnih, socijalističkih odnosa.

Pod 2) — inž. odjevne tehnologije ili krojač — specijalist i 5 godina radnog iskustva u struci.

Prijava sa dokazima o ispunjavanju traženih uslova dostavlja se na adresu RO „Pionir“ Prnjavor.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Poslovi i radni zadaci ovog konkursa su reizborni sa mandatom od 4 godine.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

RO TVORNICA OBUČE „SLOGA“ RZ „ZAJEDNIČKE SLUŽBE“ PRNJAVOR

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose broj: 1491/85 od 15.4.1985. godine raspisuje

OGLAS

Za prijem radnika na poslove i radne zadatke

1. **MATERIJALNI I ROBNI KNJIGOVOĐA, 1 izvršilac na određeno vrijeme, do povratka radnice s porodijskog odsustva.**

2. **ANALITIČAR MALOPRODAJE II, 1 izvršilac na određeno vrijeme do povratka radnice sa obavljanja drugih poslova.**

USLOVI:

Pod 1 i 2. SSS ekonomska škola ili gimnazija sa jednom godinom radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima.

Ako se ne prijave kandidati s radnim iskustvom, primiće se pripravnici.

Uz prijavu na oglas potrebno je dostaviti sljedeće:

- dokaz o stručnoj spremi
- dokaz o radnom iskustvu
- izvod iz matične knjige rođenih.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas“ Banjaluka. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave slati na adresu: RO TVORNICA OBUČE „SLOGA“ RZ „ZAJEDNIČKE SLUŽBE“, PRNJAVOR.

SOUR „KRAJINATURIST“
Ugostiteljsko-banjska radna organizacija
„TERMAL“ LAKTAŠI
— Radnički savjet —

raspisuje

KONKURS

za izbor ŠEFA RAČUNOVODSTVA za naredni mandantni period u trajanju od 4 godine.

Osim zakonom propisanih uslova kandidati moraju da ispunjavaju i sljedeće USLOVE:

Završena viša ekonomsko-komercijalna škola sa 3 godine radnog iskustva na poslovima računovodstva.

Lični dohodak prema Pravilniku o ličnim dohocima.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova konkursa dostaviti na adresu Ugostiteljsko-banjske radne organizacije „Termal“ Laktaši u roku od 15 dana.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

SOUR KPK „KRAJIŠNIK“
RO TKG „JADRANKA“
— RADNIČKI SAVJET —
BANJALUKA

Radnički savjet RO Tvrnice kožne galanterije „Jadranka“ Banjaluka, na sjednici održanoj dana, 15.4.1985. godine, donio je odluku da se raspiše

KONKURS

za izbor i imenovanje lica za obavljanje poslova i radnih zadataka sa posebnim odgovornostima i ovlaštenjima

1. **RUKOVODILAC KOMERCIJALNE SLUŽBE — 1 IZVRŠILAC**

Osim opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

VII stepen usmjerenog obrazovanja
— diplomirani ekonomista i
— 3 godine radnog iskustva na rukovodećim poslovima u računovodstvu,
ili

VI stepen usmjerenog obrazovanja
— ekonomist — komercijalist,
— inž. hem. tehnologije,
— inž. galanterije i
3 godine radnog iskustva na rukovodećim poslovima u računovodstvu.

— da je u dosadašnjem radu ispoljio organizacione sposobnosti i smisao za kolektivan rad i razvijanje dobrih odnosa sa saradnicima,

— da posjeduje moralno-političke podobnosti za vršenje ovih poslova.

Izbor i imenovanje vrši se na mandatni period od 4 godine.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja u sredstvima javnog informisanja.

Uz prijavu kandidati su dužni dostaviti dokaze o ispunjavanju uslova konkursa.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova konkursa dostaviti na adresu:

SOUR KPK „KRAJIŠNIK“
RO TKG „JADRANKA“
UI. RUDARSKA 279.
78000 BANJALUKA.

KONKURSNA KOMISIJA

SOUR „RUDI ČAJAVEC“
RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA
OOUR MJERNI I DETEKTORSKI UREĐAJI
BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a Mjerni i detektorski uređaji, raspisuje

OGLAS

za popunu poslova i radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. **NAUČNI SARADNIK — 1 radnik**
USLOVI: — dr tehničkih nauka
— radno iskustvo 4 godine

Rad sa skraćenim radnim vremenom prema čl. 53 Zakona o radnim odnosima SR BiH.

2. **GLAVNI ISTRAŽIVAČ — 2 radnika**
USLOVI: — diplomirani inženjer elektrotehnike

— radno iskustvo 2 godine
3. **PRIPRAVNIK ZA POSLOVE MLADEG ISTRAŽIVAČA — 2 radnika**
USLOVI: — diplomirani inženjer elektrotehnike

4. **PRIPRAVNIK ZA POSLOVE MLADEG ISTRAŽIVAČA, 1 radnik**
USLOVI: — diplomirani inženjer elektrotehnike, smjer nuklearne fizike

5. **PRIPRAVNIK ZA POSLOVE ELEKTRONSKIH SKLOPOVA — 1 radnik**
USLOVI: — mašinski tehničar

Izbor kandidata izvršit će se u skladu sa propisima iz oblasti ONO i DSZ kojima su utvrđeni posebni uslovi za rad u namjenskoj proizvodnji. Uz prijavu na oglas priložiti dokaze o stručnoj spremi i radnom iskustvu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave dostaviti putem pošte na adresu: SOUR „RUDI ČAJAVEC“ RO Profesionalna elektronika, Kadrovska služba, 78000 Banjaluka, Braće Pavlića 23 A.

Rok trajanja oglasa je osam dana od prvog narednog dana od objavljivanja u listu „Glas“.

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose KRO „Komrad“ Bihać, Radna zajednica „Zajednički poslovi“ raspisuje

OGLAS

za poslove i radne zadatke

1. **Referent kontrole, obračuna i naplate komunalnih usluga — 4 izvršilaca**

USLOVI:

Osim opštih uslova koji su predviđeni zakonom, kandidat treba da ispunjava i posebne uslove:

1. da ima SSS/KV — ekonomska, gimnazija, tehnička

2. radno iskustvo 6 mjeseci na poslovima referenta kontrole, obračuna i naplate.

3. da je muškarac zbog dizanja tereta preko 50 kg.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova oglasa slati na navedenu adresu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Rok prijave je 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas“ Banjaluka.

KOMISIJA ZA RADNE ODNOSE

Na osnovu odluke Radničkog savjeta od 23.4.1985. godine, Unicep RO Industrija svilenih tkanina „Svila“ Čelinac, objavljuje

OGLAS

za izbor kandidata za obavljanje slijedećih poslova i radnih zadataka

Na neodređeno vrijeme:

1. **VATROGASAC (ponovni oglas), 1 izvršilac**

2. **TRANSPORTNI RADNIK, 1 izvršilac**

Na određeno vrijeme:

3. **LABORANT ZA HEMIJSKA ISPITIVANJA (ponovni oglas) — 1 izvršilac**

4. **TRANSPORTNI RADNIK, 1 izvršilac**

Pored opštih uslova propisanih zakonom kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

Pod br. 1: — KV vatrogasac sa položenim stručnim ispitom za profesionalnog vatrogasca sa 6 mjeseci radnog iskustva.

Pod br. 2: — završena osnovna škola.

Pod br. 3: — tekstilni tehničar — oplemenjivač sa 6 mjeseci radnog iskustva do povratka radnice sa porodijskog odsustva

Pod br. 4: — završena osnovna škola, do povratka radnika iz JNA.

Rok za podnošenje prijava po oglasu je 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Prijave na oglas sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti na adresu: SOUR UNICEP RO INDUSTRIJA SVILENIH TKANINA „SVILA“ 78240 ČELINAC

RO „ENERGOINVEST—ALUMINIJ“ MOSTAR
OOUR „ALUMINKA“
ŠIPOVO

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Broj 1024/85. od 24.4.1985. godine OOUR „Aluminka“ Šipovo objavljuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. **MAGACIONER REPROMATERIJALA, ALATA I REZERVNIH DIJELOVA, 1 IZVRŠILAC**

USLOVI: — završena SSS (mašinska, gimnazija, ekonomska)

— jedna godina radnog iskustva

— regulisana vojna obaveza

Potrebne dokumente kao dokaz o ispunjavanju uslova kandidati treba da dostave na adresu OOUR „ALUMINKA“ ŠIPOVO.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Nepotpune i neblagovremene dokumenta neće se uzimati u razmatranje.

Dana 1. maja 1985. godine navršava se dvije godine od smrti našeg dragog

BEŠIRA JELAČE

Njegov plemeniti lik živjeće vječno u našim srcima.

NJEGOVI NAJMILIJI
053350

Dana 3. maja 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od iznenadne smrti našeg dragog

SLOBODANA DABIĆA

Obavještavamo rodbinu i prijatelje da ćemo dana 3. maja 1968. godine u 11,00 sati posjetiti njegov grob i zaliti suzama.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA DABIĆ
053351

Tužnim srcem javljamo rodbini i prijateljima da je nakon nesretnog slučaja 25. aprila 1985. godine preminuo u 34. godini života

ĐURO (STEVANA) BABIĆ

iz Srpcu

Sahrana će se obaviti utorak 30. aprila 1985. godine u 15,00 časova na groblju u Srpcu.

OŽALOŠĆENI: sin Nedjeljko otac Stevan, majka Savka, braća: Ostoja, Slobodan i Ranko, sestre: Bosa, Stoja, Jovanka i Mileva, te ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

061146

Dana 2. maja 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od iznenadne smrti našeg dragog supruga, oca, brata i djeda

UROŠA (ILIJE) VUKAJLOVIĆA

Obavještavamo rodbinu i prijatelje da ćemo toga dana u 10,00 sati posjetiti njegov grob u Rodosavskoj okolini ga cvijećem i zaliti suzama. Zahvaljujemo se svim onima koji su nam pomogli u teškim trenucima.

OŽALOŠĆENA PORODICA
053352

Dana 31. aprila 1985. godine navršava se tužna godina od prerane smrti našeg dragog supruga, oca, punca i djeda

PETRA (Boška) TADIĆA

Vrijeme prolazi ali sjećanje na njegov vedri lik nikad neće izbljediti.

NJEGOVI NAJMILIJI: supruga Jagoda, kćerke Jadranka i Jasna, zetovi i unučad.
053360

**SOUR „RUDI ČAJAVEC“
RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA
RZ KONTROLA KVALITETA I POUZDANOSTI
BANJALUKA**

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose RZ Kontrola kvaliteta i pouzdanosti, raspisuje

OGLAS

za popunu poslova radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. POSLOVI GLAVNOG STANOARDIZERA... 1 radnik
USLOVI: - završen elektrotehnički fakultet (smjer slabe struje)
- potrebno radno iskustvo 5 godina.

2. POSLOVI GLAVNOG STANOARDIZERA... 1 radnik
USLOVI: - diplomirani inženjer hemije
- potrebno radno iskustvo 5 godina

3. POSLOVI GLAVNOG KONTROLORA TEHNIČKE DOKUMENTACIJE... 1 radnik
USLOVI: - mašinski inženjer ili inženjer elektrotehnike

- potrebno radno iskustvo 5 godina
Izbor kandidata izvršiće se u skladu sa propisima iz oblasti ONO i DSZ kojima su utvrđeni posebni uslovi za rad u namjenskoj proizvodnji.

Uz prijavu na oglas priložiti fotokopiju diplome i potvrdu o radnom iskustvu.
Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatranje.

Prijave dostaviti putem opšte na adresu: SOUR „RUDI ČAJAVEC“ RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA, RZ KONTROLA KVALITETA I POUZDANOSTI, 78000 BANJALUKA, Ulica braće Pavlića 23. a.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja u listu „Glas“.

Javljamo rodbini i prijateljima da je naša draga

KOSA DŽAJIĆ

preminula dana 29. aprila 1985. godine u 57-oj godini. Sahrana će se obaviti 30. aprila 1985. godine u Jakupovcima, u 16,00 sati.

OŽALOŠĆENI: kćerka Gordana, zet Pero, unuke: Lara i Nina, sestre: Slavka i Kovička, brat Dušan i ostala rodbina.
053362

Tužnim srcem javljamo svim rođacima i prijateljima da je u nedjelju 28. aprila 1985. godine u 85. godini života preminula naša draga majka, sestra, svekrva, baba i prababa

DANICA (rođena Milosavić) POPOVIĆ

Sahrana će se obaviti u srijedu 1. maja 1985. godine u 13,30 sati na groblju u Melini — Bronzani Majdan.
Ožalošćeni: sinovi Stanoje, Tomislav, Milan, dr Mladen, sestre Desa i Ljeposava, snabe Radmila, Mileva i Jagoda, unučad: Ostoja, Nenad, Vukašin, Slobodan, Zoran, Petar i Nenad, unuke: Mira, Bojana, Radmila, Nada, Ljilja i Olivera, prauučad i ostala mnogobrojna rodbina

RO NARODNO POZORIŠTE BOSANSKA KRAJINA BANJALUKA, KOMISIJA ZA RADNE ODNOSI, RASPISUJE

OGLAS

za prijem radnika na poslove i radne zadatke pripravnika na neodređeno vrijeme i to:
za jedno radno mjesto dramske glumice - pripravnik
za jedno radno mjesto dramskog glumca - pripravnika

Uslovi:
Visoka ili viša stručna sprema, smjer pozorišna akademija, odsjek glume, bez radnog iskustva.

Prijave na oglas podnose se u roku od 8 dana računajući od prvog narednog dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu kandidati su dužni priložiti:
- izvod iz matične knjige rođenih i diplomu o završenoj školi.

O rezultatu oglasa kandidati će biti obavješteni u roku od 15 dana od dana izvršenog izbora.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave slati na adresu: Narodno pozorište Banjaluka, Ulica M. Tita 62 - Komisija za radne odnose.

Dana 1. maja 1985. godine navršava se sedam tužnih godina otkako smo ostali bez naše drage majčice, nanuke, svekrve i punice,

**ĐIHE ČELEBIĆ
rođ. KABILJAGIĆ**

Za svu dobrotu koju si nam pružila doživotno hvala. Živis sa nama. Sa tugom i poštovanjem
TVOJA DJECA SA PORODICAMA
053358

**SOUR „RUDI ČAJAVEC“
RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA
RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH POSLOVA
BANJALUKA**

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose Radna zajednica zajedničkih poslova, raspisuje

PONOVI

OGLAS

za popunu poslova i radnih zadataka na određeno vrijeme

1. OAKTILOGRAF - 1 radnik
Uslovi: - daktilograf 1a klase
- potrebno radno iskustvo od 3 godine

Radni odnos se zasniva na određeno vrijeme radi zamjene radnice na porodiljskom odsustvu.

Izbor kandidata izvršiće se u skladu sa propisima iz oblasti ONO i DSZ kojima su utvrđeni posebni uslovi za rad u namjenskoj proizvodnji.

Uz prijavu na oglas priložiti fotokopiju uvjerenje i potvrdu o radnom iskustvu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatrane.

Prijave dostaviti putem pošte na adresu: SOUR „Rudi Čajavec“ RO Profesionalna elektronika, Kadrovska služba 78000 Banjaluka, Ulica braće Pavlića 23 a.

Oglas ostaje otvoren osam dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja.

Dana 30. aprila 1985. godine navršava se četrdeset tužnih i bolnih dana od prerane smrti našeg dragog sina, supruga, oca i brata

ANTE KOSIĆA

koji nas zauvijek napusti u 33. godini života. Toga dana u 15,00 sati posjetićemo njegovu vječnu kuću, okitić cvijećem i zaliti suzama na groblju „Sveti Marko“ u Banjaluci. Ovom prilikom se zahvaljujemo RO „Autoprevoz“, OOUR Međugradski

saobraćaj, te RO Tvornica obuće „Bosna“, i svim rođacima, komšijama prijateljima koji nam pomogoste u najtežim trenucima.

OŽALOŠČENA PORODICA

053340

Dana 1. maja 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti naše drage i nikad neprezajlene supruge, majke, sestre, punice, sveskrve i bake

**MILJKE STANAREVIĆ,
rođene ČEKO**

(1942)

Toga dana posjetićemo njen grob zaliti ga suzama i položiti cvijeće. Ujedno koristimo priliku da se zahvalimo za pruženu svesrdnu pomoć i duboke izjave saučešća ostaloj rodbini, prijateljima, komšijama kao i radnim kolektivima OSUP Banjaluka: „Rudi Čajavec“ koji nam u teškim trenucima pritekoše u pomoć.

OŽALOŠČENI:

suprug NIKOLA, sinovi: DANE, RADOMIR I MIODRAG, kćerka DANICA, braća: LUKA I BRANKO, snahe: BORKA I RADENKA, unučad: DANIJELA, SUZANA, VE-SNA I DENIS

053288

Dana 8. maja 1985. godine navršava se šest mjeseci od prerane smrti naše drage i voljene majke

**JOVANKE GRABOVICA,
rođene LAZIĆ**

Svi dani koji prolaze puni su bola i tuge bez tebe. Tvoja dobrota, tvoj vedri i nasmijani lik živjeće vječno u srcima tvojih kćerki. Dana 5. maja 1985. godine, nedjelja, u 12,00 sati posjetićemo njen grob okitić ga cvijećem i zaliti suzama.

**VJEČNO OŽALOŠČENI:
KĆERKE s porodicama**
053342

Dana 4. maja 1985. godine navršava se godina dana od smrti naše drage majke

MILKE PUZIĆ

Toga dana u 10,00 sati posjetićemo njen grob, položiti cvijeće i otkriti spomenik.

OŽALOŠČENI:

SINOVI I KĆERKE s porodicama i ostala rodbina

053341

Dana 2. maja 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti naše drage majke, sveskrve, babe i prababe

**MARIJE KNEŽEVIĆ,
rođene JOKIĆ**

Toga dana posjetićemo njen grob i položiti cvijeće.

OŽALOŠČENA PORODICA
053339

Dana 4. maja 1985. godine navršava se pet godina od smrti našeg dragog

NEDELJKA DANOJEVIĆA

Obavještavamo rodbinu, komšije i prijatelje da ćemo dana 4. maja 1985. godine u 11,00 sati obići njegov grob i položiti cvijeće.

OŽALOŠČENI:

supruga VASILJKA, sin MIROSLAV, snaha SMILJA unučad: DRAGANA, MIRJANA I NEDELJKO

053344

**TUŽNO SJEĆANJE
na voljenog brata**

ANTU TUNJU RELJU

Dana 4. maja 1985. godine navršavaju se dvije godine tuge od smrti našeg dragog brata kada nas je ostavio tiho i bez oproštaja, ostavljajući naša srca puna bola. Tvoj dragi lik živjeće u našim mislima.

VJEČNO OŽALOŠČENI:

BRAĆA I SESTRE

053346

Dana 3. maja 1985. godine navršava se tužna godina dana od smrti naše drage majke, sveskrve, sestre, bake i prabake

**ANE KLARIĆ,
rođene MARIĆ**

Toga dana posjetićemo njenu vječnu kuću i položiti cvijeće u 16,00 sati. S tugom i zahvalnošću

NJENI NAJMILIJI

053283

Dana 1. maja 1985. godine navršava se tužna godina od prerane smrti naše drage i nikad zaboravljene

**BRANKE BORKOVIĆ, rođene
BLAGOJEVIĆ**

IZ TURJAKA, BOSANSKA GRADIŠKA

Nikad više vedrog proljeća u našim srcima. Nikad više pravog mirisnog cvijeća. Isto je orošeno ali našim suzama, draga naša Branka. Majsko proljeće otrže te od nas prije godinu dana kada smo kao i uvijek htjeli se tobom radovati, ali kobna bolest bila je jača od naših želja. Ponovo smo istina skupa, ali kao nijemi bedemi sa nijemim usnama, sa tugom u našim srcima, ponovo u ovo rano proljeće, da svo Tvoje cvijeće orošimo našim suzama.

Nikad i nijedno proljeće neće više biti mirisno, ni jedan maj sa

pjesmom. Bol za tobom naša draga kćeri, majko i sestro jača je od svega i nikad niko neće je odagnati.

VJEČNO OŽALOŠČENI

TVOJI NAJMILIJI

U znak sjećanja na plemenit Brančin lik, uobičajen prilog položen Savezu slijepih.

Osnovna organizacija Saveza slijepih Bosanska Gradiška zahvaljuje porodici.

Javljamo tužnu vijest da je nesretnim slučajem 28. aprila 1985. godine u 51. godini izgubio život naš dragi i nezaboravni sin, suprug, otac, brat, zet, amida i dajđa

**ČAZIM (ILIJAZA)
KURTAGIĆ**

Sahrana će se obaviti dana 30. aprila 1985. godine u 17,30 sati u Banjaluci na groblju Stupnica.

OŽALOŠČENI: majka Lala, supruga Nurka, sinovi: Sulejman i Sadat, kćeri: Bisera i Sabaheta, braća: Sabro i Bahrudin, sestre: Fatima,

Alša i Zuma, te porodice: Kastrat, Kurtagić, Zejnilović, Mandžukić, Lubodereri, Hadžić, Fazlić, kao i ostala mnogobrojna rodbina, prijatelji i komšije.

053361

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BANJALUKA

Prenos kao poklon

Slobodan Katana, radnik u „Rudiju Čajavcu“:

— Fudbalski Savez Jugoslavije je obezbijedio sredstva za prenos utakmice naše reprezentacije i Luksemburga. To je pravi poklon za prvomajski praznik mada je naša reprezentacija u zadnje vrijeme dosta slaba.

Nema posla, ni povreda

Midhat Pajlić, radnik bez zaposlenja:

— Ne radim, pa ne mogu sebi priuštiti ni veći provod. Odeš u kafić, popiješ pivo i ode deset hiljada. Kako razmišljati o budućnosti i porodici kad i za samog sebe nemam dovoljno.

Prvomajska poruka studentima

Vera Čalić, student Ekonomskog fakulteta:

— Poručila bih svim studentima da u ove praznične dane zaborave na skripte i ispite. Ostavite knjige i uživajte u prirodi. Samo da se ovo vrijeme malo popravi, bilo bi bolje i raspoloženje.

Turneja amatera

Dragan Lukić, učenik Elektrotehničke škole:

— Moram odgovarati sve predmete da mi profesori zaključe od 1. juna ocjene. Član sam KUD-a „Karlo Rojc“. Sada nastupamo za prvomajske praznike na nekoliko svečanih akademija, a potom nas očekuje petnaestodnevna turneja po SR Njemačkoj i Holandiji.

Musud MUJIĆ

Snimio: Rade GRAHOVAC

GRADSKE SLIKE

Ima jedno mjesto u Banjaluci koje je najbolji barometar mode, toplote, raspoloženje... Ugao željezne ograde koja opasuje park na Trgu palih boraca popularno je sastajalište mladih ovog grada. Vrlo rano, sa prvimsunčanim zracima, zauzmu svoje pozicije i... priča se o disku, školi, roku, modelima, firmama, markama, sportu, ljubavi, naravno, svemu što staje u godinu do dvadesete i prve ljubavi. Sociolozi to jednostavno objašnjavaju — grupa u svom prostoru, ima svoj imidž, a prolaznici nemaju baš puno razumijevanja za mladost koja im je zakrčila jedan pločnik. Doduše, zaboravljamo da, sem dobrih kafića nemaju baš puno drugog prostora gdje bi isto ovako sjedili i razgovarali. U svakom slučaju, to je jedna od gradanskih slika koju ima svaka sredina: bez njih bi ovo čoše bilo pusto i izostao bi jedan glasan, šaren i moderan vjesnik ljeta.

I.P.

Glasan, šaren, moderan vjesnik ljeta

Na ogradi, bez ograde

Kućno vaspitanje

UZOO-VRTUUAUGSBURGU

AUGZBURG, aprila — Svaka majka na svijetu uživa u tome da pokaže kako su joj djeca lijepo vaspitana, jer je to, isključivo, njena zasluga. Tako ni braonkasta mama-medvjedica Recla, koja je u jednom zapadnonjemačkoj zoološkom vrtu donijela na svijet prije godinu dana blizance FLIPS I FLEPS, nije izuzetak od tog pravila. Za posjetioce zoo-vrta u Augsburgu, nestašni medvjedići će, na maminu zapovijest, stati uspravno — pa makar to bilo za stotinku sekunde — ali kamera vještog foto-reportera može uspjeti da to uvijek vidi!

U PROLAZU

Imam jagnje maleno...

Bijele vrhove oko Banjaluke, koji su se hrabro držali do kraja aprila, smijenila je bijelina stada koja su se rasula po svim slobodnim zelenim površinama: uz nove zgrade, uz rijeku, tih uz centar grada. Ovčari put puljuju, usput nešto prodaju, a slika lijepa, proljetna. Djeci na radost, uz zeleni Vrbaš, jagahtici za igru, slikanje... Stih stare pjesme za većinu gradske djece čista je fantastika. Proljetni susret na obali Vrbaša u Boriku — a ove je mališane ipak stvarnost.

Snimio: D. KECMAN

U DOLINI SUNČEVA SJAJA

Stogodišnjak na Bukovici

● Za tri godine ova će vodenica — potočara doživjeti stoti rođendan. Pejićeva „udarna“ brigada obnovila je mlin

„Stogodišnjak“ se mora sačuvati

Na vijugavom putu koji vodi u srce kozaračkih šuma, pri kraju Doline sunčeva sjaja, kako mještani sela Pejića zovu svoju udolinu na obali rječice Bukovice, nalazi se stara vodenica-potočara. Sagrađeno je Pejići još davne 1888. godine. Mijeli su u njoj vojske turskog i austrijskog carstva, a ponajviše Pejići, koji se ovdje doseliše iz prijedorske Bistrice prije više od dvjesto godina. U ta davna vremena mlin je bio postavljen na lijevoj strani Bukovice, na zemljištu zvanom Kamenjak pod brdom Zbježina (gdje se bježalo od Turaka). Kasnije kad je prebačen na drugu stranu Bukovice, dovučen je i jaz, a Pejićima se pridružio i zaseoci Maletići, Vujići i Tomići.

Za vrijeme drugog svjetskog rata u mlinu se mljelo za zbjegove i za partizane. Oko njega su se često vodile bitke, ali se mlin ipak izvukao čitav iz rata, osim što je bio prošaran kuršumima.

Poslije rata skinuta je njegova šindra i postavljen crijep, a kad se prije nekoliko godina obnavljao, u njegove temelje je ugrađena flaša sa spiskom onih koji su na njemu radili, a i jedan zapis, čiji je sadržaj ostao tajna. Tek će buduće generacije moći otkriti tu tajnu! U tom zapisu stoji i to da su ga gradila sva glavna majstora, kovač Pantelija Pejić i majstor Stanoje Tomić.

Trideset godina mlin nije obnavljan, a eto, ovih dana je Pejićeva udarna brigada izdubila jaz, sredila i obnovila mlin i pustila ga u pogon.

Okreće se drveni točak staroga mlina i priča o Pejićima koji su odvajkada bili složni ljudi.

Marino ŽURL
Snimio: D. PEJIĆ

ZA DEVET AMERIČKIH
FUNKCIONERA

„Strijela“ sa
popustom

Američki predsjednik Ronald Regan izjavio je nedavno da nevidi ničeg lošeg u tome što su neki visoki američki funkcioneri iskoristili svoj status da bi sa popustom nabavili skupocjene evropske automobile. Regan se posebno zauzeo za Majkla Diveira, zamjenika šefa osoblja Bijele kuće, koji je maja prošle godine boravio u Evropi da bi pripremio Reganovu posjetu i tom prilikom sa znatnim popustom na cijeni kupio skupocjeni model zapadnonjemačkog automobila „BMW“, popularne „bavarske strijele“.

„Afera“ je objelodanjena kada je američki nedjeljnik „Njusvik“ objavio da su za vrijeme prošlogodišnjeg Reganovog boravka u Evropi ukupno devetorica

visokih američkih funkcionera sa popustom kupila „bavarske strijele“. Popust je, kako dodaje nedjeljnik iznosio od 15 do 25 odsto.

Predstavnik za štampu Bijele kuće Lari Spijs je saopštio novinarima da Stej department ovaj popust ne smatra poklonom, već „privatnom poslovnom transakcijom“, ali je ipak dodao da će Fred Filding, jedan od savjetnika Bijele kuće, razmotriti čitavu stvar.

Predstavnik fabrike „BMW“ je izjavio da je ovo „uobičajeni postupak“ i da su takvi uslovi za kupovinu njihovih automobila ponudeni američkim funkcionerima zato što „firma njih želi da zadrži kao kupce“.

BANJALUKA

UTORAK, 30. aprila

Od 5,00 do 9,00 — JUTARNJI PROGRAM RADIO—BANJALUKA
 Od 12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
 14,00 — Početak programa
 14,05 — PROGRAM 1, 2, 3, — PROGRAM 123
 14,30 — VIJESTI
 15,00 — Oglasi i obavještenja
 15,30 — DNEVNIK
 15,45 — Intermeco
 16,00 — Dnevnik Radio-Sarajeva
 16,30 — Magazin sedam
 17,00 — SASTANAK U PREDVEČERJE
 17,30 — VIJESTI
 18,00 — Završetak programa
 Od 18,00 do 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

SRIJEDA, 1. maja

7,00 — JUTARNJI PROGRAM
 7,30 — VIJESTI
 7,45 — Oglasi i obavještenja
 8,00 — REPORTAŽA O TVORNICI OBUČE „BOSNA“ — OOUR PROIZVODNJA GORNJIH DIJELOVA OBUČE
 8,30 — PRVOMAJSKI SUSRETI
 10,30 — Udruženi rad Vam čestita...
 11,00 — „CRVENO PROLJEĆE“, kazivanje o prvim majevima
 11,30 — Drugarska se pjesma ori
 12,00 — Završetak programa
 Od 12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
 Od 14,00 — 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

ČETVRTAK, 2. maja

7,00 — JUTARNJI PROGRAM
 7,30 — VIJESTI
 7,45 — Oglasi i obavještenja
 8,00 — CRVENO ZNAMENJE MAJA — radio-reportaža
 8,30 — PRVOMAJSKI SUSRETI
 10,30 — Magazin sedam
 11,00 — Radio-reportaža: ČOVJEK KOGA VRIJEME NIJE USPJELO PREGAZITI
 11,15 — Pjevamo, radimo, našu zemlju gradimo
 12,00 — Završetak programa
 Od 12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
 Od 14,00 do 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA

UTORAK, 30. aprila

5,00 — 7,00 — JUTARNJI PROGRAM (Vijesti 5,30 i 6,30)
 12,00 — 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH (Susret na talasu)
 14,00 — Početak emitovanja i najava popodnevnog programa
 14,05 — Muzika — informacije — muzika
 14,50 — Oglasi i obavještenja
 15,00 — Nešto novo, nešto staro — narodna muzika
 15,30 — IZ UDRUŽENOG RADA I MJESNIH ZAJEDNICA, informativno-politička emisija
 15,45 — U disko-tonu
 16,00 — Dnevnik Prvog programa Radio-Sarajeva
 16,30 — Muzički album
 16,55 — Vijesti
 17,00 — Odjava i završetak popodnevnog programa.

SRIJEDA, 1. maja

8,00 — Početak emitovanja i najava prazničkog programa Radio-Bosanske Gradiške
 8,05 — „ČETRDESET SLOBODNIH MAJEVA“, muzičko-govorna emisija posvećena prazniku i četrdesetoj godišnjici pobjede nad fašizmom
 8,30 — Muzika-informacije-muzika
 8,50 — Oglasi i obavještenja
 9,00 — „SLOBODA JE DOKAZDA SU POSTOJALI“, specijalna praznična emisija (Gost emisije Nebojša Ivaštanin, autor istoimene poeme)
 9,30 — Da nam živi, živi rad — muzička emisija
 10,00 — „RAD KAO OSNOVNA VRIJEDNOST DRUŠTVA“, emisija zajedničkog programa jugoslovenskih radio-stanica. Domaćin Radio-Sarajeva (prenos)
 12,00 — „SUSRET NA TALASU“, emisija zajedničkog programa radio-stanica Bosne i Hercegovine (do 14,00)

ČETVRTAK, 2. maja

8,00 — Početak emitovanja i najava prazničkog programa Radio-Bosanske Gradiške

8,05 — Muzika-informacije-muzika
 8,50 — Oglasi i obavještenja
 9,00 — „PORTRÉTI RADNIH KOLEKTIVA“ — Služba opšte medicine OOUR-a „Dom zdravlja“ u Bosanskoj Gradišci
 9,30 — „PO TITU SE VIJEK POZNAJE“, pjesme o Titu i Partiji
 10,00 — „GOSTI STUDIJA ZA PRAZNIK“ (učestvuju radnici koji su se afirmisali radom, stvaraoci, dobitnici aprilskih priznanja...)
 11,00 — Igram i pjesmom kroz Jugoslaviju
 12,00 — „SUSRET NA TALASU“, emisija Zajedničkog programa radio-stanica Bosne i Hercegovine (do 14,00)

PRNJAVOR

UTORAK, 30. aprila

Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca

12,00-14,00 — Zajednički program RS BiH
 14,00 — Za svakog ponešto-emisija za ljubitelje zabavne muzike
 14,30 — Oglasi, muzika, informacije, reklama, poruke
 15,00 — Vi birate, mi emitujemo — emisija narodne muzike koju biraju slušaoci van područja opštine Prnjavor
 15,30 — Hronika opštine Prnjavor-aktuelno-informativna emisija
 15,45 — Mali koncert zabavne muzike
 16,00 — Odjava programa

SRIJEDA, 1. maj

9,00-12,00 — Prvomajski program
 12,00-14,00 — Zajednički program radio-stanica Bosne i Hercegovine
 14,00-16,00 — Nastavak prvomajskog programa

ČETVRTAK, 2. maj

9,00-12,00 — Prvomajski program
 12,00-14,00 — Zajednički program radio-stanica Bosne i Hercegovine
 14,00-16,00 — Nastavak prvomajskog programa

SRBAC

UTORAK, 30. aprila

11,00 — Početak emitovanja
 11,05 — Danas na talasima Radio-Srpsca
 11,10 — Hajd' poskoči veselo-emisija narodne muzike
 11,30 — Zabavnik
 12,00 — Zajednički program RS BiH
 14,00 — Ponovo zajedno
 14,05 — Radio-magazin (Vijesti u 14,15)
 15,30 — HRONIKA SRBAČKE OPŠTINE
 15,45 — Intermeco
 16,00 — Odjava i završetak emitovanja

SRIJEDA, 1. maja

8,00 — 12,00 — Praznični program
 ČETVRTAK, 2. maja
 Ne emitujemo program

BOSANSKA DUBICA

SRIJEDA, 1. maja

12,00 — SUSRET NA TALASU
 14,00 — Najava i pregled programa
 14,05 — Čestitke za praznik
 14,30 — Vijesti
 14,33 — Od Vardara pa do Triglava — muzička emisija
 15,00 — IZ UDRUŽENOG RADA (ŠIPAD Kozara — dobitnik Zlatne plakete 27. april)
 15,30 — Hronika komune i udruženog rada
 15,45 — Oglasi, muzika, obavještenja
 16,00 — DNEVNIK RS
 16,30 — U prazničnom ritmu — muzička emisija
 17,00 — Odjava programa

SRIJEDA

Treći program od 18 sati

SPECIJALNI CJELOVEČERNJI PROGRAM

Iz večerašnjeg specijalnog izdanja Trećeg programa (povodom Praznika rada) predlažemo da poslušate razgovor koji će sa urednicima ovog programa voditi predsjednik Izvršnog vijeća Bosne i Hercegovine Gojko Ubiparip o temi „Dugoročni program ekonomske stabilizacije“. Treći program predvidio je i svečani koncert u okviru kojeg će jugoslovenski interpretatori klasične muzike izvoditi djela Čajkovskog, Beovetova, Šuberta, Šopena i Mocarta.

SARAJEVO

ČETVRTAK, 2. maja

Drugi program od 9 sati

OMLADINSKI STUDIO

Da bi ublažili, ili djelimično riješili pitanje nezaposlenosti mladih u našoj Republici i šire, osnivaju se omladinske zadruge, kao posrednici u nalaženju i traženju posla. U emisiji ćemo razgovarati sa zaposlenima u ovim omladinskim zadrugama i sa korisnicima njihovih usluga. Kako se nalazi i osigurava posao, da li je to trenutno i privremeno rješenje, ili institucija na koju se može računati.

ČETVRTAK, 2. MAJA

12,00 — SUSRET NA TALASU
 14,00 — Najava i pregled programa
 14,30 — Vijesti
 14,33 — Poželjni ste, poslušajte
 15,00 — Jugotonov ekspres
 15,30 — Vijesti
 15,40 — Oglasi — muzika — obavještenja
 16,00 — DNEVNIK RS
 16,30 — Melodije za rastanak
 17,00 — Odjava programa

BOSANSKI NOVI

UTORAK, 30. aprila

12,00 — Susret na talasu (Zajednički program RSA II i ORS BiH)
 14,00 — I danas smo zajedno
 14,10 — Fontana želja (Želje slušalaca)
 15,00 — Kultura i obrazovanje
 15,15 — Muzički intermeco
 15,30 — Novosti dana
 15,45 — EP-prospekt
 16,00 — Dnevnik RSA I
 16,30 — Odjava programa

SRIJEDA, 1. maja

9,00 — I danas smo zajedno
 9,10 — 12,00 — Prvomajski program
 12,00 — 14,00 — Susret na talasu.

ČETVRTAK, 2. maja

9,00 — I danas smo zajedno
 9,10 — Prazničke čestitke
 9,30 — Želje slušalaca
 11,30 — EKO program
 12,00 — 14,00 — Susret na talasu

JAJCE

SRIJEDA, 1. maja

9,00 — Najava programa
 9,10 — Vijesti
 9,30 — Život mjesnih zajednica
 10,00 — Uključite vaše magnetofone — zabavno-muzička emisija
 10,30 — Reportaža — Zijad Žuna: „Ljudi, ljudi koji rasevjetavaju vatrene ruže“
 11,00 — Narodna muzika
 11,15 — Prvomajska emisija za djecu
 11,30 — Reportaža: „Kruh, kruh iz Sejdine pekare“
 12,00 — Revija želja, čestitki i pozdrava
 12,30 — Hronika komune
 12,45 — Nastavak revije želja, čestitki i pozdrava...“
 13,30 — Odjava programa

ČETVRTAK, 2. maja

9,00 — Najava programa
 9,10 — Vijesti
 9,15 — EPP
 9,30 — Likovi i događaji
 9,45 — Zabavna muzika
 10,00 — Hronika komune
 10,15 — Revija želja, čestitki i pozdrava
 12,30 — Odjava programa

KLJUČ

UTORAK, 30. aprila

12,00-14,00 — Zajednički program radio-stanica BiH
 14,00 — Najava programa, muzika, oglasi, muzika
 14,30 — Muzika, informacije, muzika
 15,30 — Emisija narodne muzike i odjava programa
 16,30 — Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva

SRIJEDA, 1. maja

Radio-Ključ ne emituje program.

ČETVRTAK, 2. maja

12,00-18,00 — Preuzimanje programa Radio-Sarajeva

PRIJEDOR

12,00 — Zajednički program
 13,00 — Najava programa
 13,30 — Vijesti
 13,35 — Čestitke, želje, pozdravi...
 14,00 — OMLADINSKI STUDIO
 14,45 — Muzika i EPP
 15,00 — Hronika dana
 15,45 — Novo iz disko-produkcije
 16,00 — Odjava programa

INFORMATOR

BANJALUKA

REPERTOAR KINA

KOZARA—HALO, TAXI (domaći film) u 11, 16, 18 i 20 sati
 VRBAS—ŠAMPIONI KREVETA (zapadno-njemački film) u 16, 18 i 20 sati.

PALAS—velika sala — POLICIJSKA AKADEMIJA (američki film) u 10, 16, 18 i 20 sati.
 — mala sala—MAČAK NA DIVLJEM ZAPADU (dječiji film) u 10 sati.

PRICA O DJEVOJCI (američki film) u 16,30, 18,30 i 20,30.

NARODNO POZORIŠTE
 U utorak, srijedu i četvrtak nema predstave.

DJEČIJE POZORIŠTE

Nema predstave.

DOM KULTURE

Izložba 30 godina Doma kulture. U srijedu i četvrtak Dom je zatvoren.

UMJETNIČKA GALERIJA

Izložba likovnih umjetnika iz Rijeke i Banjaluke. Stalna postavka. STALNA POSTAVKA SPOMEN-ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Danas je zatvoren.

BIBLIOTEKA

Odjeljenje u Domu radničke solidarnosti radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u MEJDANU radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u BUDŽAKU radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima CENTRALNA APOTEKA u Ulici Veselina Masleše 18, tel: 35-306.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
 Vatrogasci 93
 Hitna pomoć 94
 Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
 Autobuska stanica 45-355
 Željeznička stanica 31-229
 Taksi-stanica 22-222
 Inspekcija 32-100
 Vodovod i kanalizacija 21-247
 Elektrobanjalka 42-555
 Servis za hitne popravke stanova 45-404
 Atlas 31-995
 Inex-turist 21-261
 Putnik 43-900
 Turist-biro 35-082
 Slavnik Koper 31-113
 Mladost BiH 39-835
 Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu - Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)
 ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni), 15,14 i 16,33.

ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA u 0,30).

DOLASCI VOZOVA

IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi) 20,06 (poslovni).
 IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni) 21,40 (ubrzani).
 IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01 16,28 20,06 21,43.

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01.

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.
 ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.
 ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25.
 ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00 00,45 u prolazu u 10,00 13,35 15,15.
 ZA KRANJSKU GORU: 13,15
 ZA TUZLU: 05,53 15,45.
 ZA MOSTAR: 06,00 13,00 11,26 (u prolazu) 22,00.
 ZA ROVINJ: 07,45 19,45.
 ZA RIJEKU: 06,00 07,45 22,00.

ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu).
 ZA UMAG: 06,00.
 ZA SPLIT: 06,40 21,15 08,30 (u prolazu).
 ZA ŠIBENIK: 07,30 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom u srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

— Stalna izložba „Putevi pobjede“ otvorena je od 10 do 13 sati u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić“ u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca“.

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon: 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, a otvara se i u 13,16, 19 i 21 sat. Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci - 813-433

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci - 813-500

Turist-biro - 813-080

Taksi-stanica - 811-716

„Elektro-Bosanska Gradiška“ - 813-344.

ČELINAC

U Domu kulture 30. aprila prikazuje se film LEPTIROVA MREŽA
 Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130-Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130.

KOTOR—VAROŠ

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880—001. Dežurna vatrogasna služba 880—104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

U Domu kulture 30. aprila prikazuje se film DOLAZI NINĐA — američki, a 1. maja DJEVOJKA SA PLAŽE, 2. RAZJARENI BIK — američki
 Narodna biblioteka „Veselin Masleša“ radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-066.

SKENDER-VAKUF

U Domu kulture 30. aprila TRI-NAESET SINOVA ZLATNOG ZMAJA — Hongkong
 1. i 2. maja CRNI PETAK ZA GANGSTERE — američki

Biblioteka, pozajmo odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

U Domu kulture igra film TRI-NAESET SINOVA ZLATNOG ZMAJA — hongkonški.

Pokretno kino u Bosanskom Kobašu prikazuje film JUŽNJAKA UTJEHA

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

PRNJAVOR

U Domu kulture 30. aprila i 1. maja prikazuje film PISMO—GLAVA
 Stanica za hitnu pomoć 860-190, SUP 860-001. Autobuska stanica 860-462.

OD JUČE

ŠTAFETA U BIH

MOSTAR, 29. aprila (Tanjug) - Omladina SR Bosne i Hercegovine preuzela je danas Štafetu mladosti od svojih vršnjaka iz SR Hrvatske.

Svečanost primopredaje obavili su, oko podneva na jadranskoj magistrali, omladinici Kardeljeva i Neuma, dva susjedna primorska mjesta. Iz ruku Tea Marinovića, građevinskog tehničara, Štafetu mladosti, simbol bratstva i jedinstva jugoslovenskih naroda i narodnosti i njihove odlučnosti da nastave Titovim putem u izgradnji socijalističkog samoupravnog društva, prvi je preuzeo Mate Čamo, takođe građevinski tehničar.

Štafeti je potom, na platou ispred hotela „Sunce“ priređen veličanstven doček. Više

hiljada stanovnika Neuma i turista koji ovdje provode odmor prisustvovalo je kulturno-umjetničkom programu koji su u čast Štafete izveli mladi Neuma i njihovi gosti iz Kardeljeva, Metkovića i Trebinja.

Izuzetno srdačan doček Štafeti je priređen u Stocu, a potom i u Čapljini, gdje se na glavnom gradskom trgu okupilo više od 10 hiljada ljudi.

U Mostaru Štafeta mladosti prošla je kroz ruke više od 1.000 izvođača svečanog programa.

Iz Mostara Štafeta je nastavila put kroz Čitluk, Ljubuški, Grude i Lišticu, gdje će i zanočiti.

POSJETA PREDSEDNIKA REPUBLIKE NIKARAGVE

ORTEGA U JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, 29. aprila (Tanjug) - Na poziv Predsjedništva SFR Jugoslavije, predsjednik Republike Nikaragve, komandant revolucije Daniel Ortega Saavedra boraviće u zvaničnoj prijateljskoj posjeti SFR Jugoslaviji u vremenu od 30. aprila do 2. maja 1985. godine.

Posjeta nikaragvanskog predsjednika predstavljace priliku da se izvrši svestrana razmjena gledišta o jugoslovensko-nikaragvanskim odnosima i mogućnostima za njihovo dalje unapređenje.

ZA PRAZNIK PODMORNICARA

NOVE PODMORNICE

BEOGRAD, 29. aprila (Tanjug) - Podmorničari Ratne mornarice 5. maja obilježavaju 40-godišnjicu podmorničarskih jedinica Jugoslavije. Podmorničari će za veliki praznik dobiti nove podmornice domaće proizvodnje koje su ovih dana ušle u plovnice Ratne mornarice. Riječ je o džepnim podmornicama tipa „Una“ namijenjenim za diverzantska dejstva i u malim lukama sa plitkim prilazima.

UTORAK, 30. APRIL

PRVI PROGRAM

- 8,55 - Pregled obrazovnog programa
- 9,00 - OBRAZOVNI PROGRAM
- 10,30 - Vijesti
- 15,00 - Obrazovni program - repriza
- 17,20 - Pregled programa
- 17,25 - Dnevnik I
- 17,45 - Šta djeca znaju o zavičaju: Derventa - program za djecu
- 18,15 - Život knjige
- 18,45 - Tražili ste-gledajte obrazovno-zabavna emisija
- 19,10 - Crtani film
- 19,30 - Dnevnik II
- 19,55 - TV spot
- 20,00 - Turistički panoptikum
- 20,45 - Loto-izvlačenje
- 20,55 - Festove premijere: Fickaraldo-njemački igrani film
- 23,25 - Vijesti
- 23,30 - Pregled programa za srijedu.

DRUGI PROGRAM

- 17,55 - Pregled programa
- 18,00 - Sarajevska hronika
- 19,00 - Brodovi na Jadranu: punimjedrima - naučno-popularna serija, IV
- 19,30 - Dnevnik
- 20,00 - Veče za tamburu - zabavna emisija, prenos
- 21,05 - Studio 2
- 21,20 - Sa Ovčara i Kablara - mali koncert
- 21,35 - Revolucija koja teče: Tito i Istra-dokumentarna emisija
- 22,20 - Na svoj način: Usnija Redžepova
- 22,35 - Skupština SFRJ izbor iz obrazovnog programa
- 23,05 - Na svoj način: Skadarlija pjeva
- 23,20 - Pregled programa za srijedu.

SRIJEDA, 1. MAJ

PRVI PROGRAM

- 8,50 - Pregled programa
- 8,55 - Vijesti
- 9,00 - TV-kalendar
- 9,10 - Ljepo ti je druga Tita kolo-festival partizanskih pjesama i igara, snimak
- 10,10 - Zec sa pet nogu-domaći igrani film za djecu i omladinu
- 11,30 - Varaždin: raspjevana mladost-emisija za djecu
- 12,00 - Prvomajski koncert iz Post-ojnske jame
- 13,05 - Teret snova - dokumentarni film o snimanju igranog filma „Fickaraldo“
- 14,35 - Vijesti
- 14,40 - Tomi šou pop ekstra - strani muzički program
- 15,10 - Toska na trambulinu-strani zabavni program
- 15,55 - Kvalifikacije za svjetsko prvenstvo u fudbalu 1986. Luxemburg-Jugoslavija
- 17,45 - Neprijatelj - sovjetski igrani film
- 19,15 - Crtani film
- 19,30 - Dnevnik II
- 19,55 - TV spot
- 20,00 - Jugoslavijo-dokumentarna emisija

- 21,05 - Džo Hil - švedski igrani film
- 23,00 - Dnevnik III
- 23,15 - Željoteka - zabavna emisija
- 00,00 - Pregled programa za četvrtak.

DRUGI PROGRAM

- 16,40 - Pregled programa
- 16,45 - Soča, obrazovna emisija
- 17,15 - TV galerija: predajno graditeljstvo sjeverne Hrvatske
- 19,30 - Dnevnik
- 20,00 - Folk parada - narodna muzika
- 21,15 - Vijesti
- 21,20 - Niš: festival radničke pjesme, snimak
- 22,20 - 14. jugoslovensko takmičenje muzičkih škola i akademija
- 22,50 - To je plin: u traganju za slutnjom - dokumentarna emisija
- 23,35 - Pregled programa za četvrtak.

ČETVRTAK, 2. MAJ

PRVI PROGRAM

- 9,55 - Pregled programa
- 10,00 - Vijesti
- 10,05 - TV-kalendar
- 10,15 - Budnica-muzička emisija
- 10,45 - Folk parada - emisija narodne muzike
- 11,30 - Tako su govorili baka i deka - dokumentarna emisija za djecu
- 12,00 - Susret sa Stefanom Milenkovićem - muzička emisija
- 12,45 - Godine nježnosti i rada - dokumentarna emisija za djecu
- 13,25 - Kolovođo, nogom kreni - emisija narodne muzike
- 13,55 - Idete li, letite li kičeni svatovi - emisija narodnih pjesama, igara i običaja
- 14,40 - Lojzek Štanderek: Rudnik je naš, drama
- 16,15 - Praznično poslijepodne
- 18,25 - Otvori vrata - mjuzikl
- 19,15 - Crtani film
- 19,30 - Dnevnik II
- 19,55 - TV spot
- 20,00 - Veče s Oliverom Marković
- 20,45 - Oni koji dolaze - zabavno-muzička emisija
- 21,20 - Dobri i loši momci - američki igrani film
- 22,50 - Dnevnik III
- 23,10 - Pregled programa za petak

DRUGI PROGRAM

- 13,55 - Pregled programa
- 14,00 - Rovinj - finale „Masters turnira“ prenos
- 16,15 - Portret Džona Hjustona
- 17,55 - Sofija: kvalifikacije za svjetsko prvenstvo u fudbalu 1986. Bugarska - Francuska
- 19,45 - Crtani film
- 20,00 - Vječni zov-sovjetska serija, VII
- 21,05 - Vijesti
- 21,10 - Pas pjevačica - recital Zalira Hadžimanova
- 21,50 - Djeca pobjede - recital
- 22,30 - Vrijeme je na našoj strani - rok-koncert
- 23,30 - Pregled programa za petak.

BOSANSKI BROD

POŽAR U RA FINERIJI

BOSANSKI BROD, 29. aprila (Tanjug) - Jutros u tri sata i 17 minuta u „Energoinvestovoj“ rafineriji nafte u Bosanskom Brodu izbio je požar, koji je, zahvaljujući brzjoj intervenciji prisutnih radnika i vatrogasaca, za kratko vrijeme lokalizovan.

U ovoj nesreći, koja se dogodila u jednom od najznačajnijih postrojenja bosansko-brodске rafinerije, „Izomaksu“, život je izgubio radnik Jovan Plavšić (30). Prema prvim informacijama pričinjena je znatna materijalna šteta. Istraga je u toku.

BEOGRAD—NJUJORK

NOVA AVIONSKA LINIJA

BEOGRAD, 29. aprila (Tanjug) - Na beogradski aerodrom danas je sletio avion američke vazduhoplovne kompanije „Pan American“ na novootvorenoj liniji Njujork-Frankfurt-Zagreb-Beograd. Avion boing 737 pet dana nedjeljno polijeće iz Beograda u 7 časova i 15 minuta i preko Zagreba će stizati u Frankfurt, gdje će putnici prelaziti u avion boing 747.

IZVUČENI PAROVI KUPA JUGOSLAVIJE U RUKOMETU

BORAC U ŠAPCU

BEOGRAD, 29. aprila - U prostorijama Rukometnog saveza Jugoslavije obavljeno je žrijebanje parova polufinala Kupa Jugoslavije u rukometu. Borac je za protivnika dobio ekipu Metaloplastike, prvaka Jugoslavije i Evrope. Utkmica će se odigrati u Šapcu 15. maja. U drugom polufinalu, u Nišu, sastaje se Železničar i Proleter Naftagas 8. maja.

OSNOVNA BANKA „BANJALUKA“

KURSNA LISTA

(formirana 29. aprila 1985. godine)

KURS U DINARIMA		Kupovni za	Kupovni	Prodajni
Zemlje	Valuta	efektivu	za devize	za devize
Austrija	100 šilinga	1163,88	1193,72	1197,30
Belgija	100 franaka	402,93	414,32	415,57
Danska	100 kruna	2264,96	2329,00	2264,96
Francuska	100 franaka	2674,89	2750,53	2758,79
Holandija	100 florina	7214,21	7418,21	7440,50
Italija	100 lira	12,81	13,14	13,18
Norveška	100 kruna	2839,81	2920,11	2928,88
SR Njemačka	100 maraka	8176,91	8386,57	8411,77
Švajcarska	100 franaka	9755,59	10005,73	10035,79
Švedska	100 kruna	2822,64	2902,46	2911,18
Japan	100 jena	99,65	104,34	104,66
V. Britanija	1 funta	310,33	319,10	320,06
Kanada	1 dolar	184,26	192,94	193,52
SAD	1 dolar	184,26	192,94	193,52
Australija	1 dolar	167,19	175,06	175,59

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14,00 sati 29. aprila 1985. godine, a kupovni za efektivu primjenjuje se počev 30. aprila 1985. godine.

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BIH

SUNČANO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Ujutro svježe sa mjestimičnim mrazovima do -3 stepena, preko dana sunčano, dnevna temperatura u porastu.

ZA BANJALUKU: Ujutro svježe sa mjestimičnim mrazovima do -3 stepena, preko dana sunčano, dnevna temperatura u porastu.

ZA NAREDNA DVA—TRI DANA: Između prvog i drugog doći će do novog pogoršanja vremena sa prolaznim padavinama i blažim sniženjem temperature.

VODOSTAJ: Una-Bihač 44 cm, malo mutna, temperatura vode 9 stepeni, Una-Bosanski Novi 232 cm, malo mutna, temperatura vode 8 stepeni, Sana-Sanski Most 230 cm, bistra, temperatura vode 8 stepeni, Vrbas-Banjaluca 188 cm, malo mutan, temperatura vode 10 stepeni. Na svim rijekama vodostaj u porastu.

Miro Mladenović

DAVID ŠTRBAC

